

ОБЩИНА ШАБЛА

гр. Шабла, ул. „Равно поле“ № 35, тел: 05743 4145, факс: 05743 4204, e-mail: obshtina@ob-shabla.org

ОБЛАСТ ДОБРИЧ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

2015 - 2020 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение	6
1.1.	Обхват на програмата.....	6
1.2.	Цели на програмата	7
1.3.	Принципи за управление на отпадъците	8
1.4.	Нормативна уредба	12
1.5.	Отпадъци в обхвата на програмата	27
1.6.	Обща характеристика на общината	27
II.	Анализ на състоянието на управлението на отпадъците	48
2.1.	Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общината по управление на отпадъците.....	48
2.1.1.	Анализ на националната и общинска нормативна рамка	48
2.1.2.	Програмни документи на национално и общинско ниво	50
2.1.3.	Основни изводи и препоръки	51
2.2.	Анализ на отпадъците	51
2.2.1.	Анализ на битовите отпадъци	51
2.2.2.	Анализ на утайките от ПСОВ	57
2.2.3.	Анализ на строителните отпадъци	64
2.2.4.	Изводи и препоръки	66
2.3.	Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците	67
2.3.1.	Инфраструктура за битови отпадъци	67
2.3.2.	Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване.....	88
2.3.3.	Инсталации за третиране на утайки от ПСОВ	88
2.3.4.	Други инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци	89
2.3.5.	Основни изводи и препоръки	90
2.4.	Анализ на институционалния капацитет	91
2.4.1.	Функции за управление на отпадъците	94
2.4.2.	Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци	94
2.4.3.	Изводи и препоръки	96
2.5.	Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване	96
2.5.1.	Описание на общинските депа в обхвата на анализа	96
2.5.2.	Изводи и препоръки	96

2.6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	96
2.6.1. Анализ на схемите за управление на отпадъците	98
2.6.2. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците	100
2.6.3. Основни изводи и препоръки	101
2.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	101
2.7.1. Наличие на стратегически подход в информационно – разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците	102
2.7.2. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността	102
2.7.3. Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците	103
2.7.4. Изводи и препоръки	103
2.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците	104
2.9. Прогнози за образуваните отпадъци	106
III. SWOT анализ	112
3.1. Силни страни	113
3.2. Слаби страни	113
3.3. Възможности	113
3.4. Заплахи	114
IV. Цели на общинската програма за управление на отпадъците и алтернативи за постигането им	114
4.1. Стратегически и оперативни цели	114
4.2. Алтернативи за постигане на целите	114
V. План за действие	115
VI. Кординация с други общински и регионални планове и програми	128
VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.....	129
7.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	129
7.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците.....	130
7.3. Процедура за актуализация на програмата	131

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АДФИ	Агенция за държавна финансова инспекция
АСЕКОБ	Асоциация на еколозите на общините в България
ГД	Главна дирекция
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
ДКЕВР	Държавна комисия по енергийно и водно регулиране
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИТ	Информационни технологии
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС МЕ МЗХ МИ	Излезли от употреба моторни превозни средства Министерство на енергетиката Министерство на земеделието и храните Министерство на икономиката
МОСВ МОН	Министерство на околната среда и водите Министерство на образованието и науката
МРО МРРБ	Масово разпространени отпадъци Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП МТИТС МТСП	Малки и средни предприятия Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУДО	Национален план за управление на дейностите по отпадъците

НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НУИБА	Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори
НУПБА	Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПХБ	Полихлорирани бифенили
ПХТ	Полихлорирани терфенили
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СЕС	Съд на Европейския съюз
ТБО	Такса битови отпадъци
УОЗ	Устойчиви органични замърсители

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците е един от най-важните инструменти за прилагане на националното законодателство за отпадъците на територията на община Шабла. Тя е разработена на основание изискванията на чл.52 от ЗУО, в съответствие с методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД-211/ 31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите, както и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО). Общинската програма е разработена за периода 2015 – 2020 г., който съвпада с периода на действие на НПУО.

1.1. Обхват на Програмата

С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление и настъпилите промени в националното законодателство, Програмата включва:

- ❖ Анализ на състоянието и прогноза за вида, количествата и източниците на отпадъците, образувани на територията на общината;

- ❖ Съществуващи схеми за събиране на отпадъци и основни инсталации и съоръжения за обезвреждане и оползотворяване, включително всякакви специални договорености за отработени масла, опасни отпадъци или потоци от отпадъци, за които са регламентирани изисквания в ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му;
- ❖ Оценка на необходимостта от нови схеми за събиране, закриване на съществуващи инсталации и съоръжения за отпадъци, допълнителна инфраструктура от инсталации и съоръжения за отпадъци, както и съотносимите към това инвестиции;
- ❖ Информация за критериите, използвани за определяне на местоположението и капацитета на основните инсталации и съоръжения за обезвреждане или оползотворяване на отпадъци, които се предвижда да бъдат изградени;
- ❖ Общи политики за управление на отпадъците, включително предвидени технологии и методи за управление на отпадъците, и специфични политики към определени групи отпадъци, които изискват специално управление;
- ❖ Мерки за насърчаване на рециклирането чрез въвеждане на схеми за разделно събиране на отпадъци;
- ❖ Организационни аспекти, свързани с управлението на отпадъци, включително описание на разпределението на отговорностите между общинските и регионални изпълнителни органи, физическите и юридическите лица, които осъществяват управлението на отпадъците;
- ❖ Мерки за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда, в т.ч. мерки за поетапно намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци;
- ❖ Информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и мерки за тяхното възстановяване;
- ❖ Мерки за прилагане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост или към специфични групи от потребители;
- ❖ Цели, етапи и срокове за тяхното постигане;
- ❖ Координация с други планове и програми, имащи връзка с дейността;
- ❖ Системи за отчет и контрол на изпълнението;
- ❖ Система за оценка на резултатите и за актуализация на плана.

1.2. Цели на Програмата

Основните цели на Програмата са:

- ❖ Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъците;
- ❖ Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- ❖ Подобряване на организацията за разделното събиране и транспортиране на битовите, строителните и биоразградимите отпадъци;
- ❖ Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;
- ❖ Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;
- ❖ Правно регулиране на управлението на отпадъците на местно ниво и ускоряване на прилагането на законодателството и политиката в областта;
- ❖ Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците;
- ❖ Участие на обществеността;
- ❖ Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство;
- ❖ Осигуряване на адекватни възможности и мерки за рециклиране и обезвреждане на утайките от ПСОВ;
- ❖ Опазване на общественото здраве и околната среда посредством по-добро управление на утайките;

Изпълнението на специфичните цели гарантира изпълнението на генералната цел на Програмата, а именно: екологосъобразното управление на отпадъците, формирани на територията на общината. Успешното изпълнение на Програмата ще доведе до предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве, и намаляване на използването на първични природни ресурси.

1.3. Принципи за управление на отпадъците

Основните принципи, за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Р. България е страна, общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава Националния план за управление на отпадъците:

“Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;

“Отговорност на производителя” и **“замърсителят плаща”** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на

отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висок степен на защита на околната среда и човешкото здраве;

“Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;

“Близост” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване;

“Самодостатъчност” – отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третираны в рамките на общността;

„Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците.

Принципът „Замърсителят плаща“ е включен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;

- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;

- разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;

- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците да са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците;

Принципът "Разширена отговорност на производителя" (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти следва да поемат отговорност, включително финансирането за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;

- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, са технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;

- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

- осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Йерархия на управлението на отпадъците

РДО въвежда нова йерархия на управлението на отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците от страните-членки гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

„Предотвратяването” на отпадъци е определено в Директивата като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

- генерираното количество отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);

- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

„Подготовка за повторна употреба” включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

„Рециклиране” - Подходът при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физикохимични свойства и да се оползотворява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно Рамковата директива за отпадъците, включват (но не само):

- рециклиране на материали: напр. на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдирани или формовани, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;

- производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите.

Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.

„Друго оползотворяване” е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО.

- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

„Обезвреждане” - депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на

критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в приложение II към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

1.4. Нормативна уредба

Законът за опазване на околната среда (ЗООС), Законът за управление на отпадъците (ЗУО) и Законът за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане, заедно със съответните подзаконовни нормативни актове са основните закони в областта на управление на отпадъците в България. Съществуват и други закони и подзаконовни нормативни актове, които оказват влияние върху развитието на сектор „Управление на отпадъците”, като по-важните от тях са споменати в този раздел от Програмата.

Закон за опазване на околната среда

Общите изисквания към опазването на всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, земни недра, биоразнообразие) и управлението на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност) са въведени в ЗООС, който очертава принципите за защита на компонентите на околната среда – като например “устойчиво развитие”, “предимство на предотвратяване пред обезвреждане”, “замърсителят плаща” и интегрирането на политиката на опазване на околната среда в секторните и регионалните политики. Освен рамкови разпоредби относно принципите, които трябва да се спазват за опазване на околната среда (и в частност на управлението на отпадъците) и общите задължения на лицата и компетентните органи, в закона са регламентирани и процедурите по извършване на екологична оценка, оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС) и издаване на комплексни разрешителни или разрешения/регистрационни документи..

Закон за управление на отпадъците - ЗУО (обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.). въвежда изискванията на РДО 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща”, „разширена отговорност на производителя” и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка” и „странични продукти”, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО са:

❖ Количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

❖ Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.

❖ Въвежда поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

❖ Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

❖ Кметовете на общини да осигурят до средата на 2014 г. площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места

❖ Ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места са задължени от началото на 2013 г. да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО. Наредбите следва да се приемат от общинските съвети до средата на 2014 г.

❖ Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.

Законът за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане е приет през януари 1996 г (обн., ДВ, бр.8 от 1996 г.). Допълнително със Закон (обн. ДВ, бр.113 от 1999 г.) са ратифицирани и поправките към Конвенцията. На общоевропейско ниво конвенцията се прилага чрез Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

❖ Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.

❖ Определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения.

Подзаконови нормативни актове по прилагане на ЗУО

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:

- ❖ към площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- ❖ за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци;
- ❖ за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци;
- ❖ за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;
- ❖ към инсталации, произвеждащи титанов диоксид.

Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:

- ❖ за утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
- ❖ за строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали;
- ❖ две отделни наредби за третиране и за разделно събиране на био-отпадъците;
- ❖ ПХБ;
- ❖ за опаковки и отпадъци от опаковки;
- ❖ ИУЕЕО;
- ❖ ИУМПС;
- ❖ за отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори;
- ❖ за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- ❖ за автомобилни гуми;

❖ за събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения, която е съвместна наредба на министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите.

Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:

❖ за отчисленията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци

❖ за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (ИУМПС, ИУЕЕО, гуми, опаковки, масла, негодни за употреба батерии и акумулатори, полимерни торбички)

❖ за финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци.

Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:

❖ за класификацията на отпадъците

❖ за предоставяне на информация и реда за водене на публични регистри относно отпадъците.

Съответствие с европейското право в сектор отпадъци

Към момента на приемане на НПУО националното законодателство е в съответствие с европейското екологично право в сектор „Управление на отпадъците”. Констатираните от ЕК пропуски в националното законодателство - нетранспониране в срок на Директива 2010/75/ЕС относно индустриалните емисии (част „Отпадъци”) и на Директива 2011/97/ЕС за изменение на Директива 1999/31/ЕС по отношение на специфичните критерии за съхранение на метален живак, считан за отпадък - са отстранени и съответните наредби са приети.

Подзаконови нормативни документи по прилагането на ЗУО

▪ Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)

▪ Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)

▪ Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.)
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.)
- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.)
- Наредба № 2 за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн. ДВ, бр. 66 от 2014 г.)
- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г.)
- Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.)
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.)
- Наредба № 1 от 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 2014 г.)
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.)
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.).
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)

- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)
- Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (приета с ПМС № 50 от 9.03.2006 г., обн., ДВ, бр. 24 от 21.03.2006 г.)
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.)
- Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 76 от 31.03.2011 г., обн. ДВ. бр.29 от 08.04.2011 г.)

Закон за местните данъци и такси

Механизмът за финансиране на изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Въведена е “такса битови отпадъци”, която се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност (чл. 66 от ЗМДТ):

Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци: контейнери, кофи и други;

Събиране и транспортиране на битовите отпадъци до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

Почистване на улиците, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

Закон за устройство на територията

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. Това създава допълнителни административни бариери и

забавянния на планирането и изграждането им, тъй като се изисква изработването на специален ПУП, дори ако теренът е определен с ОУП или ПУП за промишлени цели, т.е. неясен остава въпросът защо на терени, определени с устройствен план като промишлени, на които могат да се изграждат енергийни, химически, металургични и други подобни обекти, могат да стартират проекти за отпадъци, например компостираща или сепарираща инсталация, но след провеждане на процедура за нов ПУП. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем категории, като първа категория са най-сложните и рискови, а осма категория – с незначителен риск и сложност.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране;
- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО;
- в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране;
- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато: 1) липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл.60 от ЗУО; 2) не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

С приемането на Закона за устройство на територията през 2001 г. се въвежда разпоредба общините да осигуряват терените и изграждането на съоръженията и инсталациите за третиране на битовите и строителните отпадъци. Този текст поставя значителни ангажименти на общините в сравнение с компетенциите им, произтичащи от ЗУО от 2012г., които по отношение на строителните отпадъци и от разрушаване на сгради на територията

на общината се свеждат до организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци единствено от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община, както и общите изисквания, валидни за всички възложители на инвестиционни проекти.

Посоченото несъответствие следва да се отстрани, тъй като общините не следва да имат задължението за осигуряване на терени, съоръжения и инсталации за производствени отпадъци (в случая строителни отпадъци), отговорност за които по ЗУО има строителният бизнес, генериращ тези отпадъци. Този текст би представлявал и пречка пред инвеститорите в съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, тъй като текстът на закона не им позволява да си осигурят терен за инвестицията.

Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020 г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн.т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложили и като ключови за постигане на *целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013 -2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци“*.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г. е също първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, които в страната основно се депонират. Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали.

Законодателство на ЕС за управление на отпадъците. Обхват и структура

От приемането на първата рамкова Директива за отпадъците 75/442/ЕЕС през 1975 г. европейското законодателство в сектора има огромно развитие. Понастоящем законодателството на Общността включва три категории законодателни актове:

- *Рамково законодателство*: Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

- *Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци*: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци.

- *Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви*: Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО; Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване; Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства; Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили; Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието и Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

В допълнение на посочените директиви за специфични отпадъчни потоци са приети и редица съпътстващи към тях директиви и решения на ЕС, въвеждащи специфични технически изисквания и правила.

Рамката и структурата на европейското законодателство, уреждащо обществените отношения в сектор отпадъци може да се онагледи по следния начин:

Действащо законодателство

РДО от 2008 г. - Нови ключови разпоредби

РДО, освен посочената йерархията на отпадъците, въведе и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

- до 2020 г. да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци;
- до 2020 г. да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради;
- до 2014 г. страните-членки да разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци;
- най-късно до 2015 г. да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло;
- въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци;
- разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване;
- определя ясно разликата между „оползотворяване” и „обезвреждане” на отпадъци;
- въвежда „разширена отговорност на производителя” като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се отчита напълно и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл, включително тяхната поправка, повторна употреба, разглобяване и рециклиране, без да се възпрепятства свободното движение на стоки на вътрешния пазар.

Изисквания при трансграничен превоз

Регламент (ЕО) № 1013/2006 въвежда изисквания към лицата, които извършват трансграничен превоз, да нотифицират или да предоставят информация пред компетентните власти в страните-членки при трансграничен превоз на отпадъци и да предоставят финансови гаранции, покриващи риска от превода. Регламентът предоставя на страните-членки възможност да ограничат в определени случаи вноса на отпадъци и изисква компетентните органи да осъществяват контрол и налагат подходящи санкции при установяване на нелегален превоз. Регламентът забранява износ на отпадъци за обезвреждане извън ЕС, с изключение на износ за страните от ЕАСТ -Исландия, Норвегия, Лихтенщайн, Швейцария, когато са и страни по Базелската конвенция.

Изисквания относно операции по третиране и съоръжения

Две директиви въвеждат технически и други изисквания към съоръжения за отпадъци и към тяхната експлоатация: 1) Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС относно инсталациите за изгаряне и съвместно изгаряне на отпадъци и 2) Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци. Директивата за депониране въвежда и ограничения за депониране на биоразградими отпадъци: поетапно до 2016 г. количеството на биоразградими отпадъци, които се депонират да се редуцира през 2016 г. до 35% от количеството през 1995 г. За няколко от новите страни-членки, включително и за България, този срок е до 2020 г. Директивата забранява депонирането на гуми, течности и експлозиви.

Изисквания относно специфични потоци отпадъци

Количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване са въведени в 4 европейските директиви относно отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори. Специфични изисквания относно други потоци отпадъци: ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ и отпадъци от производство на титанов диоксид са регламентирани в две отделни директиви. С оглед опростяване на законодателството, изискванията относно разделното събиране, когато е възможно регенерирането и обезвреждане на отработените масла, се включиха в РДО, която отмени стара европейска директива.

Процес на преразглеждане на законодателството

Пътната карта на ЕК, ГД „Околна среда“ за преглед на политиките в сектор „Отпадъци“ за 2014 г., която представя възможните законодателни инициативи, включва три основни елемента:

Първо, преглед на ключови цели в Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци. Целите, заложи в тези директиви, са един от инструментите за операционализиране на целите за ефективност на ресурсите и целите, свързани с Инициативата на ЕС за суровините. Предвижда се прегледът на целите да адресира по един всеобхватен начин адекватността на настоящите цели в трите целеви директиви, например чрез поставяне на по-строги цели от текущите или чрез поставяне на нови цели, включително за предотвратяване на отпадъците и за намаляване на депонираните отпадъци. В същото време, прегледът предвижда обследване за припокриване (в т.ч. между целите за рециклиране в РДО и в Директивата за опаковките и отпадъците от опаковки) и, ако е необходимо, идентифициране на опции за опростяване на законодателството и подобри

яснотата и съгласуваността между директивите. Законодателната инициатива е част от публикуваната Работна програма на ЕК за 2014 г.

Второ, последваща (ex-post) оценка ("fitness check") на пет, приети по-отдавна директиви относно специфични отпадъчни потоци: утайки от ПСОВ; ПХБ/ПХТ; отпадъци от опаковки, ИУМПС, батерии. Ще се направи оценка на съгласуваността между изискванията на тези директиви с новия подход в политиката по отпадъците, в т.ч. йерархията на отпадъците, подхода за жизнения цикъл, и с целите на текущата политика, в т.ч. ефективност на ресурсите и суровините. Оценката предвижда консултации със заинтересованите страни.

Трето, оценка на проблема с отпадъците от пластмаса в контекста на текущата рамка на политиката за управление на отпадъците, основана на Зелената книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци и околната среда, одобрена през януари 2014г.

Предложение за промяна на Директива 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки

През 2011 г. ЕК възложи проучване и възможни регулации относно полимерните торбички за еднократна употреба. Предложенията за такава регулация са вече факт чрез промяна на Директива 94/62/ЕС. На 4 ноември 2013 г. ЕК прие предложение за намаляване употребата на полимерни торбички с дебелина под 50 микрона. Съгласно проекта за промени на Директивата от датата на влизането ѝ в сила страните-членки трябва да въведат в националното си законодателство изискванията в срок от 12 месеца, а до две години след влизането ѝ в сила – да я приложат на практика. Това означава, че страните-членки трябва да въведат мерки, които могат да бъдат икономически инструменти, национални цели за намаляване на количествата или пазарни ограничения, като се спазват правилата на свободно движение на стоки и услуги. Целта на предложението е да се намали вредното въздействие от изхвърлянето на полимерните торбички върху околната среда и най-вече върху водните морски организми и се стимулира предотвратяването на отпадъците и по-ефективното използване на ресурсите.

Стратегия на Европейската общност относно бъдещото управление на битовите отпадъци

В изпълнение на 6-та Програма за действие в областта на околната среда (2001-2010 г.), “Околна среда 2010: Нашето бъдеще, нашият избор”, в края на 2005 г. ЕК прие **Тематична стратегия за предотвратяване на образуването и рециклиране на отпадъците**. Стратегията посочи подхода за постигане на по-добро европейско законодателство в

сектора на отпадъците, постави акцент върху нови подходи и начерта мерки относно пълното прилагане на съществуващото законодателство.

Стратегията изигра значима роля в политиката за развитие на сектора. В резултат на прилагането ѝ значителен прогрес беше достигнат в редица направления, в т.ч. опростяване на законодателството, установяване на ключови концепции в йерархията на отпадъците и жизнения цикъл, фокусира изисквания относно предотвратяването на отпадъците, прие се пакет от нови европейски цели за разделно събиране и рециклиране на отпадъците.

Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа се прие от ЕК през септември 2011 г. в изпълнение на една от водещите инициативи от Стратегията „Европа 2020“. Пътната карта е в основата на политиката на ЕС и на страните-членки на ЕС за устойчиво развитие. Фокусът е върху икономика, която да произвежда повече с по-малко суровини, като така се постига по-висока стойност с по-малко материали, а въздействието върху околната среда се свежда до минимум. С помощта на пътната карта се набелязват целите по този път и се посочват дейностите, необходими за постигането на устойчив растеж, основан на ефективността на ресурсите. *Основна цел по отношение на отпадъците*, съгласно раздела "Превръщане на отпадъците в ресурси", е: „До 2020 г. отпадъците да се управляват като ресурс. Генерираното количество отпадъци на глава от населението да е в състояние на абсолютен спад и да се рециклират повече материали и суровини от изключително значение. Оползотворяването на енергия ще е ограничено само до нерещиклируеми материали, депонирането практически ще е премахнато“. Документът предвиди ЕК да предприеме редица действия, в т.ч.:

- Насърчаване на пазара за вторични материали и търсенето на рециклирани материали посредством икономически инструменти.
- Да преразгледа целите в приетото вече европейско законодателство за предотвратяване, повторно използване, рециклиране и отклоняване от депониране, за да се премине към икономика, основана на повторно използване и рециклиране с близко до нулата количество остатъчни отпадъци (през 2014 г.).
- Да гарантира, че при публичното финансиране от бюджета на ЕС се отдава приоритет на дейностите, свързани с по-високите нива в йерархията на отпадъците, съгласно Рамковата директива за отпадъците, напр. приоритет имат проектите за рециклиране над депата за отпадъци, (през 2012—2013 г.).
- Да улесни обмена на най-добри практики за събиране и третиране на отпадъци сред страните-членки и да разработи мерки за по-ефективна борба с нарушенията на законите на ЕС в областта на отпадъците (през 2013—2014 г.).

- Да постави акцент върху финансирането на научните изследвания в Съюза (инициатива „Хоризонт 2020“ на ЕС) в областта на най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите, включително рециклиране, повторно използване, замяна на материали, оказващи въздействие върху околната среда, или на редки материали, по-интелигентно проектиране.

Страните-членки трябва да предприемат следните мерки:

- да гарантират цялостно прилагане на правото на ЕС, свързано с отпадъците, включително минималните цели.

- да насочват публичното финансиране за научноизследователски дейности към най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите (непрекъснато).

- да предприемат мерки по отношение на разхищението на храни в своите национални програми за предотвратяване на генерирането на отпадъци (2013 г.), като се има предвид поставената цел в Пътната карта до 2020 г. изхвърлянето на годни за консумация храни в ЕС да бъде намалено наполовина.

Общата програма на ЕС за действие за околната среда до 2020 година „Благоденствие в рамките на нашата планета“, беше одобрена през ноември 2013 г. Един от основните тематични приоритети в тази седма по ред Програма на Общността за действия за околната среда е „*Превръщане на Съюза в ресурсно ефективна, екологична и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика*“. Подчертава се, че съществува и значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците в Съюза, за да се използват по-добре ресурсите, да се разкрият нови пазари, да се създадат нови работни места и да се намали зависимостта от вноса на суровини, като същевременно се понижат въздействията върху околната среда. Констатира се, че през 2011 г. средното количество отпадъци на глава от населението в Съюза е достигнало 503 кг, като варира от 298 до 718 кг в отделните страни-членки. Средно само 40 % от твърдите отпадъци са подготвени за повторна употреба или се рециклират, докато някои страни-членки постигат 70%, показвайки как отпадъците могат да се използват като един от основните ресурси на ЕС. В същото време много страни-членки депонират над 75% от своите битови отпадъци.

С цел Съюзът да се превърне в ресурсно ефективна, екологична и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика, със Седмата Програма за действие по околна среда се гарантира, че не по-късно от 2020 г. отпадъците ще се управляват безопасно като ресурс и за да се предотврати вредата за здравето и околната среда, абсолютното генериране на отпадъци и генерираните отпадъци на глава от населението ще намаляват и депонирането ще е ограничено до остатъчните отпадъци. Това ще включва прилагане на йерархията на

отпадъците в съответствие с РДО и ефективното използване на пазарни инструменти и мерки, за да се гарантира, че: 1) депонирането е ограничено до остатъчните отпадъци (т.е. тези, които не подлежат на рециклиране и оползотворяване); 2) енергията се оползотворява само от материали, които не подлежат на рециклиране, като се вземат предвид разпоредбите на член 4, параграф 2 от РДО; 3) рециклираните отпадъци се използват като основен и надежден източник на суровини за Съюза чрез разработването на нетоксични цикли на материалите; 4) опасните отпадъци се управляват безопасно и генерирането им е намалено; 5) незаконните превози на отпадъци са премахнати с подкрепата на строг мониторинг; и 6) намаляване на хранителните отпадъци. Предвижда се извършване на прегледи на съществуващото законодателство в областта на продуктите и отпадъците, включително преглед на основните цели на ключовите директиви за отпадъците, въз основа на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите, с цел напредък към постигането на кръгова икономика, и премахване на пречките на вътрешния пазар пред дейности по екологосъобразното рециклиране в Съюза.

Целта на Зелена книга за Европейска стратегия относно пластмасовите отпадъци в околната среда е да стартира обсъждане на широка основа за възможните отговори на свързаните с пластмасовите отпадъци предизвикателства пред обществената политика. Последващите действия във връзка със Зелената книга ще бъдат неразделна част от по-широкия преглед на законодателство в областта на отпадъците, който ще бъде завършен през 2014 г. и по-конкретно на съществуващите цели за оползотворяване и депониране на отпадъци, както оценката на петте директиви, които обхващат различни потоци от отпадъци. Зелената книга представя както резултатите от редица изследвания относно пластмасовата индустрия и отпадъците от пластмаса, така и вредите, които се нанасят от пластмасовите отпадъци на околната среда, особено на морската среда и на водните организми, и потенциалните заплахи за човешкото здраве от химическите добавки в тези отпадъци, които могат да мигрират в околната среда, макар и в малки количества.

Разглеждат се варианти на политиката относно пластмасови отпадъци, като например предотвратяване на образуването чрез изисквания към създаването на пластмасови продукти, преразглеждане на целите за пластмасови опаковки, забрана на депонирането на пластмасови отпадъци, въвеждане на системи за депозит на PET бутилки, въвеждане на икономически инструменти, които да стимулират рециклирането пред оползотворяването на енергия чрез изгаряне и намаляването на употребата на еднократни или с малотрайна употреба евтини или безплатни продукти, като например, детски играчки, найлонови торбички и др.

1.5. Отпадъци в обхвата на Програмата

Програмата включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на РДО, съответно на ЗУО:

- ❖ битови отпадъци;
- ❖ производствени отпадъци;
- ❖ строителни отпадъци;
- ❖ опасни отпадъци.

1.6. Обща характеристика на общината

Община Шабла е разположена в Североизточна България, непосредствено до държавната граница с Република Румъния. На изток тя граничи с Черно море, на запад – с община Генерал Тошево, на север – с Република Румъния, а на юг – с община Каварна.

Община Шабла е в административните граници на област Добрич. Територията ѝ влиза в обхвата на южна Добруджа. Простира се на площ от 325 кв. км, което е 6.9 % от територията на област Добрич и 0.29 % от територията на Република България. Тя е една от 7-те общини на област Добрич.

Общината е с административен център гр. Шабла, който отстои на 72 km на изток от град Добрич, на 25 km на североизток от град Каварна и на 7 km на запад от нос Шабла. Общинската територия включва 16 населени места, от които 1 град и 15 села и е 3 (трета) категория (ЕКАТТЕ – DOB29) по категоризацията на общините в Република България, съгласно заповед № РД-02-14-2021/14.08.2011 г. на Министъра на регионалното развитие.

Релефът е равнинен, еднообразен, с лек наклон на североизток и изток и надморска височина от 0 до 40 метра. Морският бряг южно от град Шабла е скалист, на север – нисък и блатист с множество плажове. До Шабла брегът е предимно нисък. Южно от нос Шабла става скалист като постепенно увеличава височината си. Изграден е от варовици, които са силно окарстени и напукани. Абразивната дейност е стимулирала образуването на подводни и надводни скални пещери и интересни подводни скални образувания. Северно от нос Шабла се редуват клифови участъци с обширни плажни ивици. Бреговата линия на пясъчните плажове е най-подвижна и най-бързо променящата се част. Характерен елемент за общината са дюните. Разположени са основно в северната част на крайбрежието върху обща площ над 1300 дка. Крайбрежието, което обхваща територията с ясно изразени стари и съвременни абразионни и акумулационни форми, завършва с брегова ивица, в която се проявяват съвременни абразионни и акумулационни процеси. Брегът е силно микроразчленен от образувани вследствие срутването и морската абразия заливни форми и ниши. Най-ясно изразеният негативно насочен процес в този подрайон е срутищният. Отцепването на скални блокове е предимно от горната част на бреговия склон.

Община Шабла се отнася към областта на умерено-континенталния климат, който се коригира от влиянието на черноморския басейн. Много специфичен елемент за климата са силните ветрове. Често нахлуват студени въздушни маси, свързани с континенталните климатични прояви – средните и абсолютни максимални температури са малко по-ниски от тези във вътрешността на страната. Сравнително високата сума на радиационния баланс се приема като положителен климатичен елемент. Засушаванията са често явление, валежите са слаби.

Основно значение за циркулацията на въздушните маси и за отделните климатични елементи има влиянието на Черноморския басейн, което достига до 25-30 км западно от бреговата линия.

През зимата най-голямо влияние оказват гребени от високо налягане от североизток в системата на мощни сибирски антициклони и/или средиземноморски циклони, преминаващи над басейна на Черно море, северно и южно от него. При антициклонална циркулация преобладават силните ветрове от изток и североизток. При циклонална циркулация се наблюдава първоначално усилване на вятъра от юг и югозапад с последващо обръщане на посоката му от северозапад.

През лятото над Балканския полуостров и над Черно море се разпространява гребен от запад в системата на Азорския антициклон. При това положение за дълго време се установява почти тихо време. През този период нараства ролята на местните ветрове, значително влияние оказва бризовата циркулация. За всеки конкретен район от значение са орографските особености на бреговата ивица.

Добруджанският район е равнинен и открит на север. Средната скорост на вятъра е около 3.5 м/сек (авт. колектив, 1982) и е два пъти по-висока от характерната за Южното Черноморие. Характеризира се с най-малък брой дни "тихо време" (само 16% от дните в годината). Има над 65 дни, особено през студеното полугодие със скорост на вятъра над 14 м/сек. Посоката на духащите силни ветрове е предимно от северозапад.

Характерът на ветровете и равнинният релеф обуславят нахлуване на студени континентални маси през зимата и сух и горещ въздух през лятото.

По черноморското крайбрежие на България през студеното полугодие - периода ноември – март, преобладават ветрове от северната четвърт – те представляват 30-43 % от общия брой на случаите с вятър, преобладаващи са североизточните ветрове със средна скорост 5-7 м/сек. В течение на топлото полугодие (април – октомври) и най-вече през лятото, по крайбрежието ни се увеличава честотата на източните и югоизточните ветрове, свързани с дневния морски бриз. Честите и силни щормове през зимата благоприятстват вертикалното и крайбрежното "вентилиране" на водите в едномилната зона.

Максималните скорости на вятъра за района на Черноморието са в обедните часове, а минималните – в началото на нощта. Средно-многогодишната скорост почти навсякъде е над 3 м/сек. Морското крайбрежие е район на страната с минимален брой на случаите с "тихо" (отсъствие на вятър), в преобладаващите случаи те са около 18-20%. В районите на вдадените в морето части от сушата е голям броят на дните със силен вятър, (т.е. когато скоростта на вятъра надхвърля 14 м/сек) – между 60–87 дни. В останалата част от

Черноморското ни крайбрежие той е около 15–30 дни. От табл. 1 се вижда, че в района ежегодно е възможна скорост на вятъра в границите 25–35 м/сек, един път на 50 години вятърът достига до 35–45 м/сек, а веднъж на 100 г. - надминава 45 м/сек.

Черноморската климатична подобласт на България обхваща ивицата на крайбрежната суша на средно разстояние към вътрешността на страната от 40 км до 60 км. В рамките на тази област е подчертано изявена циркулацията на морския бриз. Тя се проявява над крайбрежните райони на морето. Дълбочината на проникване на дневния морски бриз по Черноморското крайбрежие е до 20–30 км в двете посоки от границата. Бризовата циркулация възниква при наличие на слабо-градиентно барично поле в приземните въздушни слоеве. Характерно за нашето крайбрежие е рядкото проявление на нощния бриз със западна посока. Поради това средната скорост на дневния морски бриз е 3–5 м/сек, а на нощния континентален – 1–2 м/сек. През горещите летни дни морският бриз освежава въздуха като относително понижава неговата температура и повишава влажността му.

Освен характерната през лятото бризова циркулация по черноморското крайбрежие, върху разпределението на посоките на вятъра влияние оказват и физико-географските особености на брега. Поради тази причина в станция Шабла, разположена в открит морски район с направление на брега “север - юг”, най-често наблюдаваната посока на вятъра е от северозапад.

Средномногогодишната температура на въздуха е +11.8°C (Климатичен справочник на РБ София, 1983 г) - измервания за периода 1930-70 год. Районът се характеризира с относително най-ниски зимни температури в Черноморската подобласт (средна минимална януарска температура: + 0.6°C). Най-горещите месеци са юли и август (средна максимална юлска температура +22.5° C).

Годишната сума на валежите в района е най-малката от регистрираните в България и се колебае около 410-480 мм. От север на юг количествата спадат. Максималните валежни суми за района на Шабла се отбелязват през есента (143 мм), минималните през пролетта и лятото (съответно 103 мм и 106 мм); средно за зимата – 128 мм. Около 8-10 % от валежите са във вид на сняг. Снежната покривка се образува през периода декември - февруари. В хидрографско отношение районът на Община Шабла се отнася към североизточната безотточна област на Добруджанския район - район на крайморските реки, оттичащи се директно към басейна на Черно море. Най-характерните хидрографски елементи са: повърхностната речно-овражна система (вътрешна зона), Шабленско и Дуранкулашко езеро и Черно море (външна – брегова зона на акваторията). Вътрешната зона обхваща по същество водосборната област на езерата. Хидрографската мрежа е представена от няколко

реки, в чиито корита се формира само кратковременен повърхностен отток – обикновено при обилни валежи или интензивно снеготопене и по същество те представляват суходолия. Шабленското и Дуранкулашкото езера представляват закрити лимани, заемащи прибрежните, ниски части на дълбоки суходолия. Формирали са се в началото на холоцена (преди около 10 хил. години), когато настъпва период на епирогенно понижение и нахлуване на морска вода в речните долини. В резултат на това се оформят заливи, откъснати от морето чрез пясъчна коса и превърнати в езера. Към Черно море се насочват и оттичат по естествен път както повърхностните, така и подземните води на една значителна по обхват водосборна област. Водата от минералните извори, които съществуват тук, е подходяща за лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат, периферната нервна система и др. Тя се препоръчва и за инхалации на дихателните пътища при неспецифични заболявания.

Районът е изцяло зает от черноземни почви с мощен хумусен хоризонт, плодородни, със слабо алкална до неутрална почвена реакция. Почвите, характерни за северната и централна част на територията на общината са предимно карбонатни и типични черноземни, докато южната част е заета от излужени черноземи, които са с добри агропроизводствени качества. Ерозираните почви са рядко явление и се разкриват в землищата на селата Твърдица, Божаново и Ваклино. Характерните особености на черноземите обезпечават добро естествено плодородие. Независимо от по-ниските валежи, селскостопанските култури се осигуряват добре с влага благодарение на високата атмосферна влажност и ниската изпаряемост в зоната на Черноморското крайбрежие. Почвено-климатичните и релефни условия в община Шабла са благоприятни за развитието и продуктивните възможности на основните селскостопански култури в района и могат да се причислят към “добрите земи” със среден бонитет от 71 бала. Най-подходящи са за отглеждане на пшеница, царевица, слънчоглед и люцерна, където бонитетният бал се движи от 80 до 85 бала. По слабо пригодни са за захарно цвекло, ливади и пасища, соя, ябълки и лозя, бонитетният бал на които възлиза от 60 до 76 бала. Сравнително незадоволителни са условията за отглеждане на ориенталски тютюн и картофи - с бонитет около 20 бала.

Установено е наличие на въглища и манганова руда, добива се нефт от находища с ограничени запаси и затихващи функции. Тюленовското газонейфтно находище се намира в най-североизточната част на България. Открито е на 31 май 1951 г. Прокарани са около 600 сондажа, част от които вече не работят. По късно са открити и газови сондажи около Крапец и Дуранкулак. Близко до границата е разположен Добруджанския въглищен басейн,

в карбонските седименти на който са проучени и оценени значителни запаси от черни каменни въглища на дълбочина под 1200-1300 м.

Растителността е от степенен тип с доминиране на житни видове. На местата с плитка, варовикова скала е характерно голямото изобилие на разнотревни видове, сред които редица красиви пролетни растения. Някои са редки за флората на България – теснолист божур, волжски горчицвет, наведена салвия, лизингово коило, ирис помила и др. Тази растителност е разположена на малки, останали неразорани петна на високите места. По високия скален бряг край с. Тюленово се срещат змийски треви – бисерова и татарска, морски копър, калиакренско плюскавиче и др. На територията на община Шабла се среща и понтийския пелин, който е включен в Червената книга на България, и българския лен, който е балкански ендемит. Блатната растителност в района на влажните зони – Шабленско и Дуранкулашко езеро, е добре застъпена. Разделя се на подводна и надводна. Подводната растителност включва различни видове ръждавец, цератофилум и мириофилум. Надводната растителност е представена от обширни тръстикови масиви, папур, различни видове острици и др. По-богато на видове е Шабленското езеро – бяла водна лилия, жълта водна роза, джюлюн, бърдуче и др. Пясъчната растителност включва повечето от видовете по българското крайбрежие, които са защитени и вписани в Червената книга – морски ветрогон, приморска млечка, лепидотрихум, пясъчна метличина и др. Срещат се и псамофитни формации с преобладаване главно на класник, песьчар, галилеа, тойна и храстови формации с доминиране на ционура и други предимно по крайморските пясъци.

Територията на община Шабла се отнася към северната част на Черноморския зоогеографски район и се характеризира с редица специфични особености, свързани с Черноморското климатично влияние. Крайбрежието е своеобразен рефугиум за редица топлолюбиви видове с понтийско, медитеранско и предноазиатско разпространение. Из сухите, обрасли с храсталаци местности и карстовите терени широко разпространение намират зелената и кафявата крастава жаба, жабата дървесница. На територията на община Шабла са установени обикновената и балканската чесновница, като втория вид е в Червената книга на България. Често срещани в Шабленското и Дуранкулашкото езеро са голямата водна жаба, горската жаба и обикновения тритон. От срещаните се в района влечуги, тясно свързани с водните местообитания са обикновената блатна костенурка и водните змии. По-характерните видове от херпетофауната са стенен, зелен и ивичест гущер, двата вида сухоземни костенурки – шипобедрена и шилоопашата и обикновената блатна костенурка. Твърде рядък за района е смокът мишкар, който е включен в Червената книга

на България като застрашен вид. Дуранкулашкото езеро се обитава от 17 вида риби, като 4 от тях са застрашени от изчезване, включени в Червената книга на България: мраморно попче, кавказко попче, триигла бодливка, деветигла бодливка. То е единственото доказано находище на див шаран. От естествените обитатели икономическо значение имат бабушката, червеноперката, сомът, бялата риба, костурът и стронгилът. Бялата риба и сомът са с по-ограничени популации. В Шабленското езеро се срещат 23 вида риби, като 7 от тях са включени в Червената книга на България. Тук е единственото находище на дългоопашатото попче. Естествено разпространени стопански ценни видове са щуката, платиката и сомът. Бозайниците са около 10 вида – див заек, чакал, лисица, дива свиня, благороден елен. Природозащитно значение има видрата, включена в Червената книга на България, която е представена със стабилна популация по цялото крайбрежие на общината. На територията на община Шабла са установени 274 вида птици, което е приблизително 68 % от всички регистрирани до този момент в България видове. Характерно за района е целогодишното пребиваване на защитени видове в големи количества. Оттук минава миграционния път Via Pontica и влажните зони – Шабленското и Дуранкулашкото езеро, и Шабленската тузла, се явяват едни от най-важните станции при прелета на птиците по българското Черноморие. Откритите им водни площи се използват за нощувка на големията от зимуващи малки и големи белочели гъски, червеногуши гъски, тръноопашати и качулати потапници, зеленоглави патици, ням и поен лебед, лиски, шилоопашати патици, зимно и лятно бърне, клопачи, фиш, малки и големи корморани, гмурци. Езерата служат като основно място за ловуване на морския орел. Тръстиките масиви по периферията на водоемите са от изключителна важност за гнезденето на малкия и големия воден бик, сивата чапла, ръждивата чапла, белооката потапница, тръстиковия блатар, тръстиковия дрозд. Морската акватория е основно място за хранене и нощуване на редица водолюбиви птици, които често пъти образуват многохилядни струпвания – патици, потапници, гмурци и др. При силно безпокойство, тук се изместват да нощуват и голяма част от ятата на червеногушата гъска и голямата белочела гъска. Скалистите морски брегове около с. Тюленово са място за гнездене на качулатия корморан и основно местообитание на черногърбото каменарче. Степните и варовити терени са гнездовище на дебелоклюнатата и късопръстата чучулига, турилика, полската бърбица и сивото каменарче. Житните ниви са основните места за изхранване на зимуващите в района червеногуши гъски и големи белочели гъски, пойния лебед и чайката буревестница. Полезащитните пояси са от значение за гнезденето на синявицата, папуняка, черночелата сврачка, градинска и сивата овесарка.

В състава на община Шабла са включени следните населени места: гр.Шабла (ЕКАТТЕ 83017 с 4 категория) и селата: Божаново (ЕКАТТЕ 4927 с категория), Ваклино (ЕКАТТЕ 10032 с 7 категория), Горичане (ЕКАТТЕ 16095 с 8 категория), Горун (ЕКАТТЕ 17275 с 8 категория), Граничар (ЕКАТТЕ 17982 с 7 категория), Дуранкулак (ЕКАТТЕ 24102 с 6 категория), Езерец (ЕКАТТЕ 27108 с 7 категория), Захари Стояново (ЕКАТТЕ 30394 с 8 категория), Крапец (ЕКАТТЕ 39493 с 7 категория), Пролез (ЕКАТТЕ 58596 с 8 категория), Смин (ЕКАТТЕ 67550 с 8 категория), Стаевци (ЕКАТТЕ 68610 с 8 категория), Твърдица (ЕКАТТЕ 72179 с 8 категория), Тюленово (ЕКАТТЕ 73780 с 8 категория), Черноморци (ЕКАТТЕ 81181 с 8 категория).

По брой на населението, тя попада в категорията на малките общини – с население до 10 хил. души. Демографската криза през последните години се задълбочава. Влияние върху демографското развитие на общината оказват световните и национални демографски процеси – намалена брачност и раждаемост, засилена урбанизация, както и специфичните - увеличена смъртност и интензивна емиграция. В резултат на тези процеси населението на общината намалява и застарява ежегодно.

Брой население по населени места по данни на НСИ за периода 2010 – 03.2015г.:

население	2010	2011	2012	2013	2014	03.2015
с. Божаново	12	5	6	6	6	7
с. Ваклино	190	164	159	156	151	167
с. Горичане	90	76	72	67	64	66
с. Горун	100	91	89	86	80	82
с. Граничар	151	131	128	129	122	125
с. Дуранкулак	436	390	391	375	365	371
с. Езерец	170	119	116	114	108	127
с. Захари Стояново	103	92	96	96	91	100
с. Крапец	382	294	285	290	290	361
с. Пролез	51	30	28	27	26	44
с. Смит	72	72	65	65	65	65
с. Стаевци	8	4	4	5	5	9
с. Твърдица	10	6	7	8	8	13
с. Тюленово	57	53	54	55	52	52
с. Черноморци	78	78	71	66	62	52
гр. Шабла	3505	3390	3359	3339	3270	3432
ОБЩО:	5415	4995	4930	4884	4765	5073

Пазарът на труда включва два основни компонента: трудова заетост и безработица. Основните проблеми на община Шабла в сферата на заетостта и безработицата са: спад на заетостта, поради намаляване търсенето на работна сила, високо равнище на безработицата, висок дял на продължително безработните и лицата с ниско образование, без специалност и професия. По данни на НСИ от последното преброяване – 01.02.2011 г. икономически активните лица в община Шабла наброяват 2 059 души. Коефициентът на икономическа активност е 45% (съотношение между икономически активните лица и населението на 15 и повече навършени години). Коефициентът на заетост (съотношение между броя на заетите лица и населението на 15 и повече навършени години) за община Шабла е 36%.

Връзките на община Шабла се осъществяват главно с автомобилен транспорт. Основен транспортен носител в общината се явява участъкът от Републикански път I – 9, който е част от европейската пътна мрежа с номер E -87, а също така подход към Граничен-контролно пропускателен пункт – Дуранкулак. Шабла има изключително благоприятно транспортно-географско разположение. От границата с Р Румъния отстои само на 20 км.; от Черноморската столица на България – Варна и румънският курорт “Мамая” се намира на 80 км.; от областния център – Добрич, града е на разстояние 70 км; от столицата София, градът отстои на 582 км. Осигурена е ежедневна автобусна връзка.

Защитените местности и обекти са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. На територията на община Шабла попадат две защитени територии – ЗМ “Дуранкулашко езеро” и ЗМ “Шабленско езеро”.

Защитена местност „Дуранкулашко езеро”

Защитена местност “Дуранкулашко езеро” /4465,4 дка/ е разположена в най-североизточната част на България, на около 6 км от Българо-Румънската граница и на 15 км северно от град Шабла. Обявена е със Заповед № 123/21.02.1980 г. на Комитета по опазване на природната среда. За нея има разработен план за управление, утвърден от МОСВ през 2002 г. Езерото е включено в списъка на Рамсарската конвенция като местообитание на водолюбиви птици с международно значение. Цялата територия е включена в списъка на BirdLife International - Орнитологично важните места в Европа, под наименование "Дуранкулашко езеро". Територията е част от Корине сайт според европейската програма CORINE Biotopes с код F00008800. Дуранкулашко езеро е сред най-значимите и най-добре запазените крайбрежни влажни зони в България, с международно значение за опазването на повече от 260 вида ендемични, редки и застрашени от изчезване растения и животни. То е представителен образец на естествените крайбрежни езера от лиманен тип по Западното Черноморие. В Дуранкулашкото езеро и прилежащите му територии са установени 244 вида птици, от които 67 са включени в Червената книга на България /1985/. От срещащите се птици 123 са видове с европейско природозащитно значение. Езерото е едно от петте най-важни в страната места за гнезденето на малкия воден бик, морския дъждосвирец и черночелата свръчка. Макар и в по-малки количества в езерото гнездят още световнозастрашената белоока потапница, както и някои други редки и застрашени от изчезване видове птици като големия воден бик и кафявокрилия огърличник. Тъй като езерото се намира на миграционния път Via Pontica и в близост до Дунавската делта, то е една от най-важните станции при прелета на птиците по Българското Черноморие. Особено многобройни са Щъркелоподобните, Гъскоподобните, и Дъждосвирецоподобните птици. Използва се като място за почивка по време на прелет от розовия пеликан, малкия корморан, както и единични екземпляри голям креслив орел. В по-малки количества, както през зимата, така и по време на миграция са отбелязани тръноопашатата потапница и къдроглавият пеликан. Дуранкулашкото езеро е място от световно значение за водолюбивите птици през зимата, главно поради големите струпвания на гъски. Заедно с голямата белочела гъска, тук в значителни количества зимува червеногушата гъска, като

почти цялата ѝ световна популация през януари и февруари пребивава в Дуранкулашкото и Шабленското езера, което ги прави едни от най-значимите влажни зони в света. Сред многобройните ята е отбелязана и малката белочела гъска. Езерото е едно от местата в страната с големи струпвания на зеленоглава патица през зимата. Езерото се обитава от 17 вида риби, като 4 от тях са световно застрашени видове, включени в Червената книга на България – кавакзко попче, триигла бодливка и др. Дуранкулашкото езеро е единственото съвременно находище на дивия шаран в България, доказано по научен път. Други представители на фауната, включени в Червената книга са балканската чесновница и видрата. На територията на езерото се срещат редки и застрашени от изчезване растения като българския лен, който е балкански ендемит.

Защитена местност „Шабленско езеро”

Защитена местност “Шабленско езеро” /5 312.4 дка/ е разположена в най-североизточната част на България, на около 18 км от Българо-Румънската граница и на 3-5 км североизточно от гр. Шабла. Обявена е със Заповед No ДВ-31/24.01.1995 г. на Министерство на околната среда и водите. За нея има разработен план за управление, който е утвърден от МОСВ през 2004 г. Част от ЗМ без обработваемите земи, с площ от 4037.4 дка, е включена в списъка на Рамсарската конвенция като местообитание на водолюбиви птици с международно значение, под наименование "Шабленско езеро". Цялата територия е включена в списъка на BirdLife International - Орнитологично важните места в Европа, под наименование "Шабленски езерен комплекс". Територията е част от Корине сайт според европейската програма CORINE Biotopes с код F00008700. ЗМ “Шабленско езеро” е влажна зона, включваща два крайбрежни лимана - Шабленско езеро и Езерецко езеро, свързани помежду си с канал, прилежащи пясъчни дюни, тревни съобщества, горско-дървесни и храстови насаждения и обработваеми земеделски земи. Шабленско–Езерецко езеро е сред най-значимите влажни зони на България. То е представителен образец на естествените крайбрежни езера от лиманен тип по Западното Черноморие. На територията на Шабленския езерен комплекс са установени 247 вида птици, от които 69 са включени в Червената книга на България /1985/. От срещаните се птици 137 са видове с европейско природозащитно значение. В комплекса гнездят два световнозастрашени вида – белооката потапница и ливадния дърдавец. В значителни количества се размножават редица други редки и застрашени от изчезване птици като морския дъждосвирец и черночелата свръчка. Езерният комплекс е важна миграционна станция за Щъркелоподобните, Гъскоподобните и Дъждосвирецоподобните птици. През есенно-зимния сезон тук се наблюдават редица световнозастрашени видове като къдроглавия пеликан, малкия корморан, белооката,

тръноопашатата потапница и големия креслив орел. Комплексът има стратегическо значение за червеногушата гъска през зимата, като заедно с Дуранкулашкото езеро приема почти цялата ѝ световна популация. През този сезон тук се наблюдават също големи концентрации на голямата белочела гъска и единични екземпляри малка белочела гъска. Този факт определя мястото като едно от най-важните зимовища на тези видове гъски в света. Езерото е едно от местата в страната с големи струпвания на поен лебед и зеленоглава патица през зимата. В Шабленското езеро се срещат 23 вида риби, като 7 са включени в Червената книга на България. Тук е единственото находище дългоопашато попче. Установени са и други редки и застрашени представители на фауната - балканската чесновница и видрата. На територията на езерото се срещат около 10 вида редки и застрашени растения, включени в червената книга на България като понтийския пелин и др. На места покрай тръстиката има неголеми групи от бяла водна лилия и жълта водна роза.

Защитени зони по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици

В териториалния обхват на община Шабла попадат 4 защитени зони по Директивата за птиците – „Дуранкулашко езеро“, „Шабленски езерен комплекс“, „Калиакра“ и „Било“.

Защитена зона „Дуранкулашко езеро“ с код BG0002050

Обявена е със Заповед № РД-258/16.03.2010 г. на МОСВ. В обхвата на защитената зона влизат Дуранкулашкото езеро и прилежащите му територии и акватория. Общата площ на зоната е 3 355.98 ха, от които 971.00 ха морски пространства. Обхваща части от землищата на с. Ваклино, с. Дуранкулак, с. Крапец, с. Смин и с. Стаевци, община Шабла. В Дуранкулашкото езеро и прилежащите му територии са установени 260 вида. Мястото обхваща подходящи местообитания за 91 вида, включени в приложение I на Директива 79/409/ЕИО. Дуранкулашкото езеро е място от световно значение за водолубивите птици през зимата. Заедно с голямата белочела гъска *Anser albifrons*, тук в значителни количества зимува световно застрашената червеногуша гъска *Branta ruficollis*, като почти цялата ѝ световна популация през януари и февруари пребивава в Дуранкулашкото и Шабленското езера, което несъмнено ги прави едни от най-значимите влажни зони в света. Сред многобройните ята гъски редовно се среща и световно застрашената малка белочела гъска *Anser erythropus*. Езерото е едно от местата в страната с големи струпвания на зеленоглава патица *Anas platyrhynchos* през зимата и едно от няколкото места в България, където през последните години са наблюдавани червеногушият гмуркач *Gavia stellata*, моминия жерав *Antropoides virgo* и стрепета *Tetrax tetrax*. Тъй като мястото се намира на миграционния път *Via Pontica* и в близост до Дунавската делта, то е една от най-важните станции при прелета на птиците по българското Черноморие. Особено многобройни са

щъркелоподобните */Ciconiiformes/*, гъскоподобните */Anseriformes/* и дъждосвирецоподобните */Charadriiformes/* птици. Използва се като място за почивка по време на прелет от розовия пеликан */Pelecanus onocrotalus/*, малкия кormоран */Phalacrocorax pygmeus/*, както и от единични екземпляри голям креслив орел */Aquila clanga/*. По време на миграция е установено и водното шаварче */Acrocephalus paludicola/*, което е застрашено от изчезване в света. В по-малки количества, както през зимата, така и по време на миграция са отбелязани тръноопашатата потапница */Oxyura leucocephala/* и къдроглавият пеликан */Pelecanus crispus/*. Средиземноморският буревестник */Puffinus yelkouan/* се храни в крайбрежните морски води пред езерото. Дуранкулашко езеро е едно от най-важните в страната места за гнезденето на червената чапла */Ardea purpurea/*, морския дъждосвирец */Charadrius alexandrinus/*, тръстиковия блатар */Circus aeruginosus/*, кафявокрилия огърличник */Glareola pratincola/*, средната пъструшка */Porzana parva/*, белочелата рибарка */Sterna albifrons/* и вечерната ветрушка */Falco vespertinus/*. Езерото е основното гнездовище по нашето Черноморие на световно застрашената белоока потапница */Aythya nyroca/*. Макар и в по-малки количества тук гнездят и някои други редки и застрашени от изчезване видове птици, като големия воден бик */Botaurus stellaris/*, совоокия дъждосвирец */Burchinus oediconemus/* и полската бърбрица */Anthus campestris/*.

Защитена зона „Шабленски езерен комплекс” с код BG BG0000156

Обявена е със Заповед № РД-259/16.03.2010 г. на МОСВ. В обхвата на защитената зона влизат Шабленско езеро, Шабленска тузла и прилежащите им територии и акватория. Общата площ на зоната е 3174.93 ха, от които 644.80 ха морски пространства. Обхваща части от землищата на гр. Шабла, с. Езерец и с. Крапец, община Шабла. На територията на Шабленския езерен комплекс са установени 259 вида. Мястото обхваща подходящи местообитания за 86 вида, включени в приложение I на Директива 79/409/ЕИО. Комплексът има стратегическо значение за световно застрашената червеногуша гъска */Branta ruficollis/* през зимата, като заедно с Дуранкулашкото езеро приемат почти цялата ѝ световна популация. През този сезон тук се наблюдават също големи концентрации на голямата белочела гъска */Anser albifrons/* и единични екземпляри от световно застрашената малка белочела гъска */A. erythropus/*. Този факт определя мястото като едно от най-важните зимовища на тези видове гъски в света. Езерото е едно от местата в страната със значителни струпвания през зимата на поен лебед */Cygnus cygnus/* и зеленоглава патица */Anas platyrhynchos/*. Езерният комплекс е важна миграционна станция за щъркелоподобните */Ciconiiformes/*, гъскоподобните */Anseriformes/* и дъждосвирецоподобните */Charadriiformes/* птици. През есенно-зимния сезон тук се наблюдават редица световно

застрашени видове, като къдроглавия пеликан */Pelecanus crispus/*, малкия корморан */Phalacrocorax pygmeus/*, малката белочела гъска, белооката */A. nyroca/*, тръноопашатата */Oxyura leucocephala/* потапница и големия креслив орел */Aquila clanga/*. Малкият корморан образува значителни струпвания както по време на миграция, така и през зимата. В комплекса гнездят два световно застрашени вида - белооката потапница */Aythya nyroca/* и ливадният дърдавец */Crex crex/*. В значителни количества се размножават редица други редки и застрашени от изчезване птици, като морският дъждосвирец */Charadrius alexandrinus/* и черночелата сврачка */Lanius minor/*. Езерото е едно от най-важните места у нас за опазването на гнездящите тук морски дъждосвирец, кафявокрил огърличник */Glareola pratincola/*, кокилобегач */Himantopus himantopus/*, белочела рибарка */Sterna albifrons/* и вечерна ветрушка */Falco vespertinus/*.

Защитена зона „Калиакра” с код BG0002051

Обявена е със Заповед № РД-559/21.08.2009 г. на МОСВ и се разпростира в териториалния обхват на 2 общини – Шабла и Каварна. В община Шабла попада най-северната ѝ част. Общата площ на зоната е 10 902.79 ха, от които 5543.40 ха морски пространства. Обхваща части от землищата на гр. Шабла и с. Тюленово, община Шабла, като и гр. Каварна, с. Българево, с. Камен бряг и с. Свети Никола, община Каварна. Шабленският участък от защитената зона включва части от бреговата ивица, морска акватория и прилежащи до брега територии. Калиакра е единственото орнитологично важно място в България, където са съхранени остатъци от добруджанската степ, както и най-големите крайбрежни скални масиви по българското Черноморие. На територията на Калиакра са установени общо 237 вида птици, за 96 от които се изискват специални мерки за опазване на техните местообитания по ЗБР. От значение за Европейския съюз са 79 вида, включени в приложение 1 на Директива 79/409/ЕИО, както и голям брой мигриращи видове птици. От срещаните се видове 102 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004), 8 от които са включени в категория SPEC1 като световно застрашени видове, 30 - в категория SPEC2 и 64 - в SPEC3 като видове с неблагоприятен природозащитен статус в Европа. В Калиакра се намира последното голямо и сравнително добре запазено степно местообитание в Добруджа. Тук обитават характерни степни видове – совоок дъждосвирец */Burhinus oedicnemus/*, късопръста */Calandrella brachidactyla/* и дебелоклюна чучулиги */Melanocorypha calandra/*, 4 вида каменарчета, розов скорец */Sturnus roseus/*, като първите три вида са с най-високи числености в страната. Почти цялата гнездова популация на черногърбото каменарче */Oenanthe pleshanka/* е концентрирана на територията на ОБМ Калиакра. Скалистите морски брегове се обитават от единствената в

България колония на средния корморан */Phalacrocorax aristotelis/*. С откритите биотопи са свързани и редица хищни птици, като белоопашатия мишелов */Buteo rufinus/*, обикновената ветрушка */Falco tinunculus/*, сокола орко */Falco subbuteo/*, късопръстия ястреб */Accipiter brevipes/*, бухала */Bubo bubo/* и др. Изключително е значението на района по време на миграция, тъй като е разположен на втория по големина прелетен път в Европа – *Via Pontica*. Над Калиакра всяка есен от август до октомври преминават значителни количества реещи се птици – повече от 29 000 щъркели, пеликани и жерави, както и над 3 000 грабливи птици, включително световно застрашените видове степен блатар */Circus macrourus/*, ловен сокол */Falco cherrug/* и царски орел */Aquila heliaca/*. Калиакра е най-вдадената в морето част от сухоземната територия на България. Поради тази специфична особеност, както и поради постоянните ветрове, при срещата на птиците с морето по пътя им на юг, те се задържат дълго време в района с цел да преодолеят въздушните течения, да избягнат морето и да се върнат над сушата, както и за да набират височина. Над 60% от птиците летят на височина до 150 m. Поради силните ветрове често мигриращите птици (основно щъркели и блатари) кацат и през деня, а грабливите птици се задържат за да ловуват. Щъркелови ята редовно нощуват в земите между Каварна и Тюленово. На територията на ОВМ Калиакра спират за почивка и хранене и многобройни ята прелетни пойни птици, пьдпъдъци и световно застрашения ливаден дърдавец */Crex crex/*. Тези птици са основно нощни мигранти. Над 50 000 пойни птици са регистрирани по време на есенна миграция само през светлата част на деня. В района на Калиакра зимуват значителни количества водолюбиви птици, основно гъски, които се задържат от декември до март. Те нощуват в морето и ежедневно прелитат над района, за да се хранят в нивите във вътрешността, като често спират и се хранят в нивите на територията на ОВМ. Макар и в малки количества редовно се среща и световно застрашената червеногуша гъска */Branta ruficollis/*.

Защитена зона „Било” с код BG0002115

Обявена е със Заповед № РД-330/28.04.2014 г. на МОСВ и се разпростира в териториалния обхват на 3 общини – Шабла, Каварна и Генерал Тошево. В община Шабла попада най-източната ѝ част. Общата площ на зоната е 86206,115 дка. Обхваща части от землищата на с. Сърнино, с. Александър Стамболийски, община Генерал Тошево, с. Черноморци, с. Смин, с. Ваклино, с. Твърдица, община Шабла, с. Било, с. Белгун, с. Септемврийци и с. Нейково, община Каварна. Зоната е едно от най-значимите места за хранене на зимуващите в съседните черноморски езера (Дуранкулашко и Шабленско). Заедно с голямата белочела гъска (*Anser albifrons*) тук в значителни количества зимува световно застрашената червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), които прекарват светлата част от денонощието през

два месеца от годината (януари и февруари). Сред многобройните ята от гъски редовно се среща и световно застрашената малка белочела гъска (*Anser erythropus*), пойният лебед (*Cygnus cygnus*) и други водолюбиви птици. Мястото е разположено и на втория по големина миграционен път в Европа *Via Pontica*, по който два пъти в годината преминават водолюбиви, грабливи и пойни видове птици от местата за гнездене в Източна Европа към зимовищата в Африка. В териториалния обхват на община Шабла попадат 4 защитени зони по Директивата за местообитанията – „Езеро Дуранкулак“, „Езеро Шабла – Езерец“, „Комплекс Калиакра“ и „Крайморска Добруджа“. Всички те са приети с Решения на Министерски съвет и документацията за тях е внесена в Европейската комисия. Предстои провеждането на процедури по обявяването им съгласно разпоредбите на глава втора от Закона за биологичното разнообразие.

Защитена зона „Езеро Дуранкулак” с код BG0000154

Приета е с Решение на Министерски съвет № 802 /04.12.2007 г. /обн. ДВ - брой 107 от 18.12.2007 г./. В обхвата на защитената зона влизат Дуранкулашкото езеро и прилежащите му територии и акватория. Общата площ на зоната е 5050.79 ха, от които 3764.03 ха морски пространства. Обхваща части от землищата на с. Ваклино, с. Дуранкулак, с. Крапец, с. Смин и с. Стаевци, община Шабла.

Защитена зона „Езеро Шабла – Езерец” с код BG0000621

Приета е с Решение на Министерски съвет № 122 от 02 март 2007 г. /обн. ДВ - 21 от 09.03.2007 г./. В обхвата на защитената зона влизат Шабленско езеро, Шабленска тузла и прилежащите им територии и акватория. Общата площ на зоната е 2623.59 ха, от които 1704.83 ха морски пространства. Обхваща части от землищата на гр. Шабла, с. Езерец и с. Крапец, община Шабла.

Защитена зона „Комплекс Калиакра” с код BG0000573

Приета е с Решение на Министерски съвет № 802 от 04.12.2007 г. /обн. ДВ, бр. 107 от 18.12.2007 г./, изм. с РМС № 660 от 01.11.2013 г. /обн. ДВ, бр. 97 от 18.12.2013 г./ и РМС № 223 от 24.12.2014 г. /обн. ДВ, бр. 37 от 29.04.2014 г./ и се разпростира в териториалния обхват на 3 общини – Шабла, Каварна и Балчик. В община Шабла попада най-северната ѝ част. Общата площ на зоната е 48 340,11 ха, от които 43 724 ха морски пространства. Обхваща части от землищата на: с. Тюленово, община Шабла; гр. Каварна, с. Божурец, с. Българево, с. Камен бряг, с. Свети Никола, и с. Топола, община Каварна; гр. Балчик, община Балчик. Шабленският участък от защитената зона включва части от бреговата ивица, морска акватория и прилежащи до брега територии.

Защитена зона „Крайморска Добруджа” с код BG0000130

Приета е с Решение на Министерски съвет № 122 от 02 март 2007 г. /обн. ДВ, бр. 21 от 09.03.2007 г./, изм. с РМС № 223/24.04.2014 г /обн. ДВ, бр. 37 от 29.04.2014 г./.

Представлява суходолия със степна растителност и по-малко с гори и горски култури, които се намират на територията на общините Шабла, Каварна и Генерал Тошево. Общата площ на зоната е 48 340,11 ха.

Обхваща части от землищата на следните населени места, групирани по общини:

- с. Божаново, с. Ваклино, с. Горун, с. Езерец, с. Твърдица и гр. Шабла, община Шабла;
- с. Видно, с. Вранино, с. Иречек, с. Камен бряг, с. Нейково, с. Поручик Чунчево, с. Септемврийци, с. Хаджи Димитър и с. Челопечене, община Каварна;
- с. Александър Стамболийски, с. Балканци, с. Бежаново, с. Василево, с. Великово, с. Горица, с. Калина, с. Малина, с. Петлешково, с. Преселенци, с. Рогозина, с. Сираково, с. Спасово, с. Средина и с. Сърнино, община Генерал Тошево.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика са селското стопанство, туризма и търговията, като водещо значение продължава да заема селското стопанство. Неговата структура на производство и специализация определят характера на цялата територия и облика на населените места. Земеделието е застъпено във всички селища на общината и има важна роля за цялостното ѝ развитие. Независимо от значителното намаляване на произведената продукция през последните години, отрасълът остава основен източник на доходи в общината. Броят на предприятията в Шабла нараства повече от два пъти за четири години - от 142 през 2008 г. на 317 през 2011 г. Това е доказателство за наличие на икономическа активност и предприемачество сред местното население. За анализирания период в селското стопанство са регистрирани 29 нови предприятия, в търговията и услугите – 21, а в сектора на хотелиерството и ресторантьорството – 20 нови фирми. Най-малко предприятия възникват в промишлеността – само 3 и в транспорта – 4 броя. След глобалната икономическа криза секторът на строителството бележи упадък и броят на предприятията в Шабла намалява от 20 на 8. В сферата на културата и здравеопазването, икономическите единици запазват относително постоянен брой.

Промишлеността е слабо развит отрасъл, нетипичен за района на община Шабла и се изразява предимно в малки и средни предприятия, развиващи дейност в подотрасъл „Преработваща промишленост”. В структурата на местната икономика, предприятията в този сектор заемат едва 3% относителен дял. Специализиран промишлен отрасъл е електротехническа и електронна дейност, но през последните години производството е в

упадък. Основният икономически субект в този сектор е “Елпром ЕМЗ” ООД. На базата на вложените инвестиции от миналото и създадените високо квалифицирани работници и специалисти, дружеството произвежда токови измервателни и напреженови трансформатори. Реализацията им е предимно на вътрешния пазар. Добиването на нефт и газ, чийто залежи са разкрити преди 58 години край с. Тюленово продължава и днес. Въпреки непрекъснато намаляващите добиви от наличните сондажи предприятието има значение за икономическото и социално развитие на общината. За добива на нефт и газ е предоставена 35-годишна концесия.

Основните продукти на развиващата се хранително-вкусова промишленост в общината в настоящият момент са различни видове хляб, хлебни и сладкарски изделия. По традиция тази дейност продължава да се осъществява от Районна потребителна кооперация “Прогрес”. В с. Езерец се произвежда натурален сок от ябълки от фирма „Българска Ябълка” ЕООД.

Селското стопанство е водещ отрасъл на общинската икономика в Шабла. То е основен източник на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще. Отрасълът се благоприятства от редица фактори, като наличието на равнинен релеф, улесняващ обработката на големи по площ масиви, подходящите почвено-климатични условия, високия бонитет на земеделските земи, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на земеделски култури и селскостопански животни.

На територията на община Шабла функционират 8 земеделски кооперации. Земите се обработват предимно от тях и от множество арендатори. Броят на малките и средни предприятия в сектор „Селско стопанство” е 13, но към 2012 г. реално работят 7 от тях. Някои частни земеделски стопани, регистрирани като земеделски производители също обработват големи по площ масиви средно по 150 - 300 дка. Броят на регистрираните земеделски производители в Шабла се колебае в границите около 290-300, като през 2010 г. достига 329 броя, а през 2012 г. намалява до 274 земеделски производители.

Растениевъдството, като основен подотрасъл на селското стопанство се развива много добре през последните години. То е специализирано основно в отглеждането на зърнени и технически /маслодайни/ култури – пшеница, царевица, слънчоглед, кориандър и др. Около 258 хил. дка, или 90 % от всички земеделски земи на общината за 2012 г. са обработваеми. С възможности за поливане са 8,2 % от тях (21 315 дка), заети основно от зеленчукови култури. Лозята и трайните насаждения заемат около 4,5 хил. дка. За нуждите на зърнопроизводството в град Шабла функционира зърнобаза с капацитет 50 хил. т. зърно. С

традиции в растениевъдния подотрасъл е зеленчукопроизводството. За развитието му се използват около 4000 дка обработваеми земи. С най-голяма посевна площ е пипера, отглеждан върху 3500 дка. и производство около 7 хил. т. годишно. С по-малка площ са зелето, картофите, доматиите, лука и др.

Вторият подотрасъл на селското стопанство – животновъдството, бавно възстановява добрите си позиции от миналото. Водещ отрасъл на местното животновъдство е овцевъдството. В говедовъдството и свиневъдството се забелязва спад, а пчеларството е с относително постоянен брой отглеждани пчелни семейства. Почти цялата животновъдна продукция в общината се осигурява от частния сектор. Птици и животни се отглеждат главно в домашните стопанства и предимно за лични нужди. Несигурният пазар на продуктите от животински произход, недостатъчният контрол върху вноса на тези продукти, нелоялната конкуренция и ниските изкупни цени, сериозно задържат развитието на животновъдството. Високата цена на фуражите, липсващия или почти амортизиран сграден фонд също спират инвестициите в сектора. Високите производствени разходи и ниските изкупни цени на животинската продукция са причина за отлив от този отрасъл на земеделските кооперации и големите агрофирми през последните години и преминаването му към частни стопани и по-малки семейни ферми или фирми, занимаващи се с угояване и търговия на животни. В общината няма преработвателни предприятия за преработка на месо и мляко. Анализът на данните показва, че броят на говедата в община Шабла намалява с 334 за периода 2007-2012 г. и достига 426 броя. Козите също значително намаляват - със 77% от 2 207 през 2007 г. на 510 броя през 2012 г. В овцевъдството се забелязва подем и почти двойно увеличаване броя на отглежданите животни за последните шест години. През 2012 г. овцете в община Шабла са 4 537 броя. В птицевъдството и зайцевъдството се забелязва спад през 2008-2009 г., но след това броят на отглежданите птици и зайци нараства и е относително постоянен – 24 000 броя птици и средно 1300-1400 броя зайци. Пчелните семейства в общината също запазват относително постоянен брой – 5967 за 2012 г. Намалелият брой животни – говеда и кози води до силно намаляване и на добитата продукция от тях. Кравето мляко намалява от 1357 хил. литра през 2007 г. на 636 хил. литра през 2012 г. Козето мляко намалява от 833 хил. литра на 213 хил. литра. Добитото овче мляко за 2012 г. е 299 хил. литра, само с 50 хил. литра повече спрямо 2007 г, въпреки, че броят на отглежданите овце е нарастнал с около 2200. В общината се добиват средногодишно около 3 300 хил. броя яйца, 110 тона пчелен мед и различни пчелни продукти.

Медицинското обслужване на животните в района се осъществява от четирима ветеринарни лекари, а ветеринарно-санитарния контрол върху качеството на продуктите е от Областната дирекция по безопасност на храните – Добрич.

През последните години местните земеделски производители, арендатори и фермери от Шабла са се възползвали сравнително активно от възможностите за финансиране на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г. Одобрени са общо 35 проекта, от които: 13 за подпомагане на млади фермери за стартиране на бизнес, 6 за подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране, 10 за модернизация на земеделски стопанства и 6 по други мерки на ПРСР, включително 5 проекта по общинските мерки 321 и 322 с бенефициент Община Шабла.

Търговията и услугите, заемат значителен дял в икономиката на община Шабла през последните години – около 24% от предприятия развиват дейност в тези сектори. Общественото обслужване на населението е добре осигурено с разнообразни магазини, офиси и ателиета за услуги. Сред всички видове търговци най-голям е броят на занимаващите се с търговия на дребно с хранителни и промишлени стоки. Непрекъснато се увеличава и броя на фирмите, извършващи търговия на едро, включително със строителни материали. За първи път през 2009 година в с. Дуранкулак е разкрит склад за облицовъчни материали. Производството и поставянето на алуминиева и PVC дограма също е добре развито в Шабла. Освен традиционните услуги: часовникарски, обушарски, фризьорски, козметика, бръснарски, ключарски, шивашки и стъклопоставяне, в Шабла се предлагат още обработка на злато и сребро. Разкрити са магазини за оптика, копирни, фотографски услуги и фотоателие. Търговията с лекарства и други лекарствени продукти се осъществява от три фирми. Същият брой са и стопанските субекти, които предлагат семена, торове и препарати за растителна защита, храна и лекарства за животни. Любителите на лова и риболова могат да намерят всичко необходимо в два специализирани магазина в Шабла. Не е малък и броят на фирмите, извършващи транспортни услуги - превоз на пътници и товари. На територията на общината се извършва разпространение на вестници и списания, предлага се художествена литература и ученически пособия. Финансовите институции в община Шабла са клонове на: ИНВЕСТ БАНК, БАНКА ДСК и ЕЙЧ ВИ БИ БАНК, а в централната градска част денонощно работят четири банкомата. В град Шабла свои представителства имат фирми от национален мащаб като „ЕнергоПро” - България, “Български пощи” ЕАД и VIVACOM. От структурите на областно равнище офиси в града поддържат “ВиК” ЕООД – гр. Добрич и “Поддържане на републиканската пътна инфраструктура”. Високото качество на телефонните разговори се осъществява от

мобилните оператори на M-TEL, VIVACOM и GLOBUL. Телекомуникационни услуги предлага и местната кабелна телевизия “Кария”.

Туризмът е втори по значение отрасъл в структурата на местната икономика след селското стопанство. Община Шабла разполага със значителни туристически ресурси и потенциал, голяма част от които не се използват пълноценно за генериране на доходи и устойчиво местно развитие. Уникалните природни дадености, богатата флора и фауна, красивата и чиста природа, минералните извори и лечебната кал от “Шабленска тузла” в комбинация със значимото културно-историческо наследство и гостоприемството на местните хора предполагат активно развитие на туризма във всичките му форми – морски, екотуризъм, здравен (балнеоложки, калолечение, спа и уелнес туризъм), културно-исторически, селски, ловен и риболовен, спортен, приключенски и хоби-туризъм (водни и подводни спортове, скално катерене, сърф, яхтен туризъм и др.). Водещо място в отрасъла заема морския ваканционен туризъм, чието организирано начало е поставено преди 40 години. Към м. декември 2014 г. се предоставят туристически услуги в 168 категоризирани обекта, от които 100 места за настаняване и 68 заведения за хранене и развлечения. Местата за настаняване са разпределени, както следва: хотели – 4, семейни хотели – 3, вили – 1, къщи за гости – 31, стаи за гости – 47, почивни станции – 3, къмпинги – 1, бунгала – 10.

Общинската администрация в Шабла полага усилия за развитие на сектора и привличане на инвеститори. Ежегодно от Общинския съвет се приема Годишна програма за развитие на туризма с конкретни мерки и дейности, обезпечени финансово предимно от Общинския бюджет. Програмата предвижда мероприятия за:

1. Изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, включително местните пътища, свързващи курортите с аерогари, жп. гари и автогари, както и с паметниците на културата и на историческото наследство;
2. Опазване, поддържане и развитие на зелените площи;
3. Изграждане на информационни туристически центрове и организация на информационното обслужване на туристите;
4. Реклама в страната и в чужбина на туристическите обекти, намиращи се на територията на общината.

В Зеления образователен център на общината /открит през месец април 2011 г./ се предлагат изключително разнообразни услуги. Центърът работи за повишаване знанията на туристите относно значението на влажните зони. Услугите, които предлага в тази сфера са свързани главно с: провеждане на зелени училища; провеждане на едnodневни/полудневни посещения на деца и ученици от района, включващи лекции, интерактивни игри и

презентации; информационни кампании за влажните зони; организиране на конференции, семинари и кръгли маси за обсъждане на проблемите на защитените зони и тяхното опазване; организиране на конкурси по различни теми, свързани с влажните зони и тяхното богато биологично разнообразие и други.

Административното обслужване на населението се осъществява от общинската администрация в град Шабла, кметствата в селата и кметските наместници: гражданска регистрация (административно-правно обслужване), административно-техническо обслужване, данъчно и др.

II. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

2.1. Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общината по управление на отпадъците

2.1.1. Анализ на националната и общинска нормативна рамка

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси.

В законодателството и в политиката за предотвратяване и управление на отпадъците се прилага като приоритетен ред следната йерархия на отпадъците:

- а) предотвратяване;
- б) подготовка за повторна употреба;

в) рециклиране;

г) друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;

д) обезвреждане.

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите-членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло. Държавите-членки вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда - предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазването на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото. Ясните дефиниции са от решаващо значение за точното определяне на нивата на йерархията за управление на отпадъците, като по този начин се избягват случаи на неправилно приложение на йерархията.

Националното законодателство ясно разграничава отговорностите и задълженията по управление на отпадъците на институциите на централно и местно ниво. МОСВ и общините имат натрупан опит в разработване на нормативни актове и програмни документи.

Съществува голяма вероятност за промени в европейското законодателство в сектор отпадъци, целящи още по-висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве, както и преход от управление на отпадъците към устойчиво управление и по-ефективно използване на ресурсите. По-конкретно се очаква:

- допълнителни ограничения относно депонирането на отпадъци;
- специални разпоредби за намаляване на употребата и предотвратяване на отпадъци от полиетиленовите торби за еднократна употреба;
- ограничения за изгаряне на отпадъци, които могат да бъдат рециклирани;
- въвеждане на по-високи цели за рециклиране на битовите отпадъци и особено на пластмасовите отпадъци;
- въвеждане на количествени цели за предотвратяване на образуването на отпадъци, особено за пластмасови, битови/хранителни и опасни отпадъци;
- по-високи цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от опаковки, ИУМПС.

Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците, се развива изключително бързо и динамично и то само от 15 години.

Националната нормативна рамка е построена в цялост като логична конструкция и архитектура. Дори и прогнозите за промени в европейското законодателство да се реализират, съществуващата национална уредба може лесно да бъде допълнена.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО.

Общинската наредба за управление на отпадъците е приета от общински съвет с решение № 596 по протокол № 49/ 06.11.2014 г. и е влязла в сила на 20.11.2014 г. Същата съответства на изискванията на националната нормативна уредба по управление на отпадъците. В нея са включени конкретни мерки за ефективното управление на отпадъците за територията на общината, разработени съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Други общински нормативни документи, пряко и косвено свързани с управлението на отпадъците са: Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Шабла, Наредба за принудително изпълнение на заповеди за поправка, оздравяване или премахване на строежи или части от тях, Правилник за организацията на дейността на общинско предприятие БКСТРО.

2.1.2. Програмни документи на национално и общинско ниво

Националният план за управление на отпадъците (НПУО), Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци, Националният стратегически план за управление на строителните отпадъци, Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране, Националният план за управление на утайките от ПСОВ, Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“ имат ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

НПУО съдържа следните Програми с мерки за постигане на целите, а именно:

- Програма за предотвратяване образуването на отпадъци;

- *Програма* за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло;
- *Програма* за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в това число за биоотпадъците;
- *Програма* за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци;
- *Програма* за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци;
- *Програма* за управлението на утайките от ПСОВ;
- *Програма* за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците;
- *Програма* за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците;

2.1.3. Основни изводи и препоръки

Действащата към момента общинска Наредба по управление на отпадъците е съобразена с изискванията на националната нормативна уредба, т.е. съдържа минималните изисквания за съдържание на общинската наредба за управление на отпадъците.

2.2. Анализ на отпадъците

2.2.1. Анализ на битовите отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци са “отпадъците от домакинствата” и “подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство). На територията на община Шабла се образуват различни по характер и вид отпадъци. Тенденциозното им нарастване или пък намаляване е зависимо от няколко фактора :

- разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване;
- брой на населението в тях;
- дейността на населението като източник на образуването;
- икономическото положение в сравнение с това в страната;

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставят от оператора на регионалното депо за отпадъци и от общинска администрация Шабла. Основните източници на битови отпадъци, приблизително 80% е от населението и около 20% – от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

Към настоящият момент смесените битови отпадъци се транспортират от община Шабла чрез изградената и функционираща система за организирано събиране и транспортиране на битовите със собствен автомобил, се предават за предварително третиране в Претоварна станция Балчик и последващо обезвреждане чрез депониране в регионално депо за неопасни отпадъци при с.Стожер.

Количество на битовите отпадъци по населени места за периода 2011-2014 г.

Въпреки разликите в наличните данни, в община Шабла се наблюдава много специфична сезонна динамика в генерираните количества, морфологията и състава на битовите отпадъци. През сезон есен, в неговата крайна фаза, потокът от битови отпадъци се характеризира със следните особености: високо съдържание на биоразградими компоненти от растителни, градински отпадъци и високо съдържание на влага. През зимата биоразградимата маса чувствително намалява за сметка на отпадъците от горивните процеси в бита (пепели и сгурия). От рециклируемите фракции в смесения битов отпадъчен поток, по-осезаемо е присъствието на полимерните отпадъци. Анализът на отпадъците показва силно намаляване на количеството на рециклируемите материали или пълното им отсъствие. Хартията достига горни граници около 3.5 %, общото количество на всички полимерни материали до 8%, на стъклените около 2-4%, а металите отсъстват.

Проведените изследвания представят ситуацията с отпадъците в момента. Изяснена е динамиката на изменението им като количество и структура през останалите сезони на годината, за което има представителни резултати от всяко населено място, съгласно направения морфологичен анализ по сезони.

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образованите битови отпадъци на човек от населението в България варират в границите между 475 и 380 кг/жител/година, докато събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население намаляват от 463 до 376 кг/жител/година. Приближаването на стойностите на тези показатели показва значителното нарастване на дела на обслужваното население и доближаването му до 100%. – съгласно НПУО 2014-2020 г.

От представената информация за образуваните количества смесени битови отпадъци на територията на община Шабла за периода 2011 – 2014 г. се вижда, че количеството на смесения битов отпадъчен поток значително намалява със всяка една година. Като основна причина за това, може да се отбележи функциониращата система за разделно събиране на рециклируеми отпадъци.

година	2011	2012	2013	2014
тон	1400	1304	1243	1242

От проучване, извършено през четирите сезона на 2001 г., в рамките на проект за оптимизиране на системите за събиране и транспортиране на отпадъците в различни региони на страната, в това число и регион Добрич, са установени норма на натрупване и обемно тегло, посочени в следната таблица:

Показател		Брой на жителите на населеното място			
		До 3000	От 3000 до 25000	От 25000 до 1000000	Над 1000000
Норма на натрупване	кг/ж/ден.	0,40-0,50	0,90-1,00	1,05-1,15	1,15-1,25
	кг/ж/год.	150-180	330-365	380-420	420-455
	л/ж/ден.	1,05-1,45	2,30-2,85	3,10-3,85	3,95-5,00
	м ³ /ж/год.	0,40-0,55	0,85-1,05	1,15-1,40	1,45-1,80
Обемно тегло	кг/м ³	340-380	350-390	300-340	250-290

Нормите на натрупване за периода 2011-2014 г. на община Шабла в обследвания период варират от 330 до 365 кг/ж/год., по-ниско от средната за страната, което се определя от няколко фактора: обхват на 100 % на обслужваното население и отчисленията, които се заплащат от общината, като за 2014 г. отчисленията по чл.64 на община Шабла са в размер на 27 988 лв. и задължението е погасено съгласно изискванията на Наредба № 7 за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпечението и отчисленията, изисквани преди депониране на отпадъци.

В национален план се очаква рязко намаляване в близките години на количествата депонирани битови отпадъци, тъй като до две години в голяма част от регионите в страната е предвидено въвеждане на съоръжения за сепариране и оползотворяване на битовите отпадъци. В посока на бързо намаляване на депонираните битови отпадъци за сметка на оползотворените е и въведената такса за депониране на битовите отпадъци, която нараства значително в годините.

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2012 г. МОСВ утвърди Методиката за определяне на морфологичния

състав на битовите отпадъци. В методиката се извеждат 5 групи населени места и следните референтни норми на натрупване за всяка група, приложими до 2015 г., както е представено в таблицата по-долу.

Норми на натрупване по групи населени места

Групи населени места	над 150 хил.	50-150 хил.	25-50 хил.	3-25 хил.	под 3 хил.
Норма на натрупване	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

Източник: МОСВ, НПУО 2014-2020г.

Община Шабла се вмества в прогнозите на нормите на натрупване в групата на население от 3-25 хил. човека, т.к. съгласно справка от НСИ, населението на общината за 2014 г. е 4 765 жители.

Морфологичен състав

Жителите на една административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори. В дадени населени места, за да се отчете в максимална степен влиянието на тези фактори, се извършва зонирание – разделяне на характерни групи със сходни показатели. Определянето на групи зони е ключов елемент с оглед, както на по-пълното охарактеризиране на състава на отпадъците, така и при определяне на параметрите при извършването му (необходим брой проби, сезон, разходи по извършване на анализа и т.н.). В същото време прекаленото зонирание води до оскъпяване на анализа, без да има особен смисъл от постигнатата допълнителна точност на резултатите. Целта е да бъдат определени основните потоци смесени битови отпадъци, за които се предполага че имат различен състав в резултат на различни генератори или поради методи за събиране и също така могат да окажат съществено влияние върху общия състав на отпадъците. С оглед предпазване от безмислено подробно зонирание е препоръчително при общини с генерирани отпадъци до 1500 т. годишно да не се прави зонирание. При общини с генерирани отпадъци до 7500 т. годишно – зонирание до 2, в отделни случаи до 3 зони. При по-големи количества генерирани отпадъци се допуска зонирание според възможностите и желанието на възложителя. Консуматорските и потребителски навици в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци и следователно резултатите от анализите зависят от годишния сезон. Поради това, изследванията се извършват така, че да бъдат обхванати и четирите годишни сезона. Сезонните вариации на количествата и състава на образуваните отпадъци се обуславят от

два фактора: различни местни сезонни характеристики и потребителски навици на местното население, изразени в:

- натрупване на пепели и сгурия през студените месеци;
- сезонно увеличение на зелените отпадъци през лятото и есента;
- консумация на различни типове храни (за лятото е характерна консумацията на храни, при които се образуват големи количества отпадъци);
- сезонно приходящи граждани, които могат да посещават региона с туристическа или друга цел;

Възможни са и аномалии в случаите, когато дадена община има голям брой сезонни туристи. Характерно за черноморските общини е летовниците да образуват около и над 50 % от отпадъците за общината и това обикновено се случва в рамките само на един сезон.

Морфологичния състав се получава, като образуваните отпадъци от всяка фракция се разделят на образуваните смесени битови отпадъци. Когато се извършват анализи на даден материал, се очаква той да е с постоянни показатели. При морфологичния анализ обаче е налично непостоянство на състава на различните проби, продиктувано от зонирание, сезонност, маршрут на пробовземане, случайни фактори като ден от седмицата, различни масови мероприятия. Процентното съдържание на дадена фракция зависи от другите фракции.

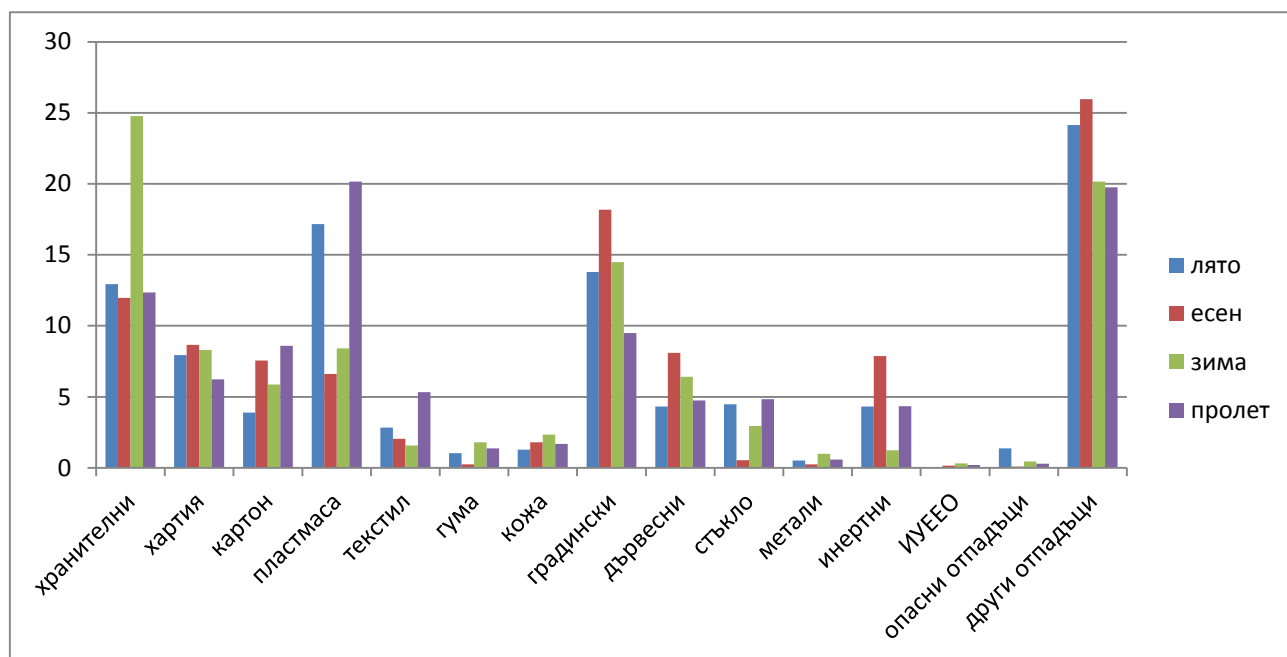
Типичните данни за морфологичния състав за определени типове генератори за периода 2012 – 2015 г. в %, съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, са посочени в следната таблица:

Населени места	под 3 хиляди	3-25 хиляди	25-50 хиляди	50-150 хиляди	над 150 хиляди
Хранителни	15.60%	23.20%	28.00%	30.60%	28.90%
Хартия	6.10%	8.50%	8.10%	9.40%	11.40%
Картон	4.00%	5.50%	6.90%	8.20%	9.40%
Пластмаса	10.30%	10.10%	12.80%	15.40%	11.30%
Текстил	2.00%	3.70%	2.90%	2.90%	2.80%
Гума	1.00%	0.90%	1.00%	1.00%	0.90%
Кожа	1.00%	0.90%	1.00%	1.00%	0.90%
Градински	30.90%	21.70%	13.10%	11.00%	11.00%
Дървесни	2.90%	2.00%	2.90%	2.10%	2.00%
Стъкло	2.40%	6.10%	7.00%	7.80%	9.20%
Метали	1.90%	2.00%	2.00%	2.00%	1.90%
Инертни	21.30%	14.80%	13.70%	8.00%	9.70%
Опасни	0.60%	0.60%	0.60%	0.60%	0.60%
общо	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

Смесения битов отпадъчен поток е изследван и е направен морфологичен анализ на взетите 4 проби, като са обхванати четирите годишни сезона. Резултатите от анализа са представени в следната таблица:

Морфологичен състав на смесени битови отпадъци	Сезони			
	кг.			
	лято	есен	зима	пролет
Хранителни	15	15,2	25,3	12,5
Хартия	9,2	11	8,5	6,3
Картон	4,5	9,6	6	8,7
Пластмаса	19,9	8,4	8,6	0,4
Текстил	3,3	2,6	1,6	5,4
Гума	1,2	0,3	1,9	1,4
Кожа	1,5	2,3	2,4	1,7
Градински	16	23,1	14,8	9,6
Дървесни	5	10,3	6,6	4,8
Стъкло	5,2	0,7	3	4,9
Метали	0,6	0,3	1	0,6
Инертни	5	10	1,3	4,4
ИУЕЕО	0	0,2	0,3	0,2
Опасни отпадъци	1,6	0,1	0,5	0,3
Други	28	0,33	20,6	20
Обемно тегло в кг./ куб.м.	208,3	170,8	141,5	216,25
Тегло на пробата /кг.	116	127,10	102,2	101,2

Диаграмата изразява процентното отношение на морфологичния състав на смесения битов отпадъчен поток, сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците.

Морфологичен състав на смесени битови отпадъци	Сезони				
	%				
	средно	лято	есен	зима	пролет
Хранителни	15,22	12,93	11,96	24,76	12,35
Хартия	7,82	7,93	8,65	8,3	6,23
Картон	6,37	3,88	7,55	5,87	8,60
Пластмаса	13,03	17,16	6,61	8,41	20,16
Текстил	2,9	2,84	2,05	1,57	5,34
Гума	1,07	1,03	0,24	1,81	1,38
Кожа	1,76	1,29	1,81	2,35	1,68
Градински	14,15	13,79	18,17	14,48	9,49
Дървесни	5,9	4,31	8,10	6,41	4,74
Стъкло	3,16	4,48	0,55	2,94	4,84
Метали	0,57	0,52	0,24	0,98	0,59
Инертни	4,57	4,31	7,87	1,23	4,35
ИУЕЕО	0,16	0	0,16	0,32	0,2
Опасни отпадъци	0,58	1,38	0,08	0,44	0,3
Други	22,74	24,14	25,96	20,16	19,76
Обемно тегло в кг./ куб.м.	184,92	208,3	170,8	141,5	216,25
Тегло на пробата /кг.	112,52	116	127,1	102,20	101,2

2.2.2. Анализ на утайките от ПСОВ

С изключение на гр.Шабла, където има частично изградена канализационна мрежа до 25% и. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Шабла като добро място за инвестиции, т.к. отпадъчните води се събират в септични ями, по-голямата част от които са попивни, а заустването на пречистените води от ПСОВ е в Шабленското езеро. Тази практика води до замърсяване на подземните води, провокира свлачищни процеси и др., т.е. има сериозни санитарни и екологични последици. За новите урбанизирани територии на общината е целесъобразно да се изградят локални пречиствателни съоръжения. Това се обуславя от малките водни количества и значителната отдалеченост от населените места. Необходимо е приоритетно да бъдат определени източниците на финансиране, графика за изграждане на канализационната мрежа, приемници за пречистените води и специфични изисквания, схеми за експлоатация и изплащане.

Основните източници на замърсяване на водите в акваториите на общината са битовите и производствените отпадъчни води, дифузното замърсяване от използваните все още масово попивни ями и дифузното замърсяване от селскостопанските практики. Град Шабла има минимална, частично изградена канализация за този вид води. Над две трети от града

третира битово-фекалните води в попивни кладенци. Функциониращата в момента пречиствателна станция е технически остаряла и е без съоръжения за отстраняване на азот и фосфор. Пречистените отпадъчни води от нея се заустват индиректно (чрез отводнителен канал) в Шабленско езеро, като оказват пряко отрицателно въздействие върху качеството на водите в него.

Изградена е нова ГПСОВ за третиране на отпадъчните битово-фекални води. (ПСОВ Шабла 2) със станция за биологично пречистване на отпадъчните води, която обаче не е въведена в експлоатация и не функционира. Предвидено е тя да зауства в Черно море, но не са изградени довеждащ и отвеждащ колектор за отпадъчните води.

В община Шабла липсва цялостно изградена канализационна мрежа – както в града, така и в селата. Съществуващата мрежа е изградена основно през 80-те години на миналия век и обхваща административни и жилищни (около 270 домакинства) сгради. Основният колектор е от бетонни тръби с диаметър 300 – 400 мм и е положен в дерето на града, като общата му дължина е 5240 м. Целостта на колектора е нарушена на много места (по данни на ВиК- Добрич), което води до загуби от над 50 % отпадъчни води, попадащи в сарматския водоносен слой. Отпадъчните води от колектора се отвеждат в действащата градска ПСОВ, от където се заустват на разстояние около 1 км в дренажен канал, свързан с Шабленското езеро. Шабленското езеро е обявено за защитена местност и заустването на отпадъчни води в него е недопустимо. Постъпващите количества отпадъчни води са около 40 куб. м. в денонощие, като оценките за действителните потребности в момента са за над 100 куб. м. Самото пречистване е незадоволително. За цялостната канализация на Шабла е необходимо да се проектират и изградят още около 17 км колектори. Липсата на канализационни системи в по-голямата част на общината и съответната практика за изпускане на отпадъчни води в попивни ями, създава съществени предпоставки за замърсяване на подпочвените води, а от там и повърхостните и спомага за образуването и активизирането на свлачища, особено в курортните зони по крайбрежието. Рискове съществуват не само по отношение на функционирането на водните и свързаните с тях екосистеми, но и за здравето на хората, чрез възможното индиректно замърсяване на водни хоризонти използвани за водоснабдяване, а също и на водите в зоните за къпане и зоните, използвани за риболов. Необходимо е изграждане на канализационни мрежи, ПСОВ и колектори към тях за отвеждане и пречистване на отпадъчните води. Особено тревожно е обстоятелството, че новоизградената и нефункционираща ПСОВ не се очаква да бъде въведена в експлоатация в близко време, поради липса на финансиране.

През 2011 г. община Шабла кандидатства за финансиране на проект за “Водоснабдителна и канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води /ПСОВ/ гр. Шабла” по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.”, но такава не е предоставено. Дейностите по проекта предвиждат реконструкция на 19 918 м водопроводи с полиетиленови тръби и 12 758 м нова вътрешна водопроводна мрежа, доизграждане на канализационната система на града на 100 % и доизграждане и въвеждане в експлоатация на построената през 2001 г. нова ПСОВ, с изграждане на довеждащ и отвеждащ колектор.

На територията на община Шабла като основни точкови източници на замърсяване (емитери) са идентифицирани следните обекти: ПСОВ Шабла (действаща); ПСОВ Шабла 2 (нова станция-нефункционираща към момента) и Зауствания на “Проучване и добив на нефт и газ” АД клон Шабла (“ПДНГ” АД).

ПСОВ Шабла (действаща) е изградена за пълно биологично пречистване на битово-фекалните, промишлените и дъждовните води от гр. Шабла. Технически е остаряла, с механично и биологично пречистване и обезводняване на утайките, без съоръжения за отстраняване на азот и фосфор. Проектният капацитет на ПСОВ е с максимално водно количество 4 л/с (средно-денонощни водни количества 120 куб. м, средно-годишни - 45 000 куб. м.). В ПСОВ “Шабла” е включена канализационната система само на гр. Шабла със степен на изграденост 25%. Пречистените отпадъчни води се заустват в дренажен канал, вливащ се в Шабленско езеро, което е защитена местност. Пунктът за вземане на проби е разположен на изхода на станцията. За ПСОВ е издадено Разрешително № 2374 0030/ 11.03.2009 г. за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти. Количествата на отпадъчните води, пречистени в периода 2010 - 2014 г. и измерените средногодишни стойности на основните показатели, които трябва да се следят ежемесечно, съгласно условията в разрешителното, са дадени в следната таблица:

Показател	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Q год. (м3/а)	12 622	10 323	12 675	14 700	19 970
Неразтворени вещества (НВ), норма 50,00 mg/l	43.29	14.48	12.88	8.65	9.15
БПК5, норма 25,00 mg/l	68.50	23.26	21.25	9.83	14.25
ХПК, норма 125,00 mg/l	161.25	72.42	62.50	31.42	35.83
общ азот (общ N), норма – 15 mg/l	13.58	16.65	10.73	17.43	20.88
общ фосфор (общ P), норма – 2 mg/l	7.29	3.73	3.49	4.02	3.31

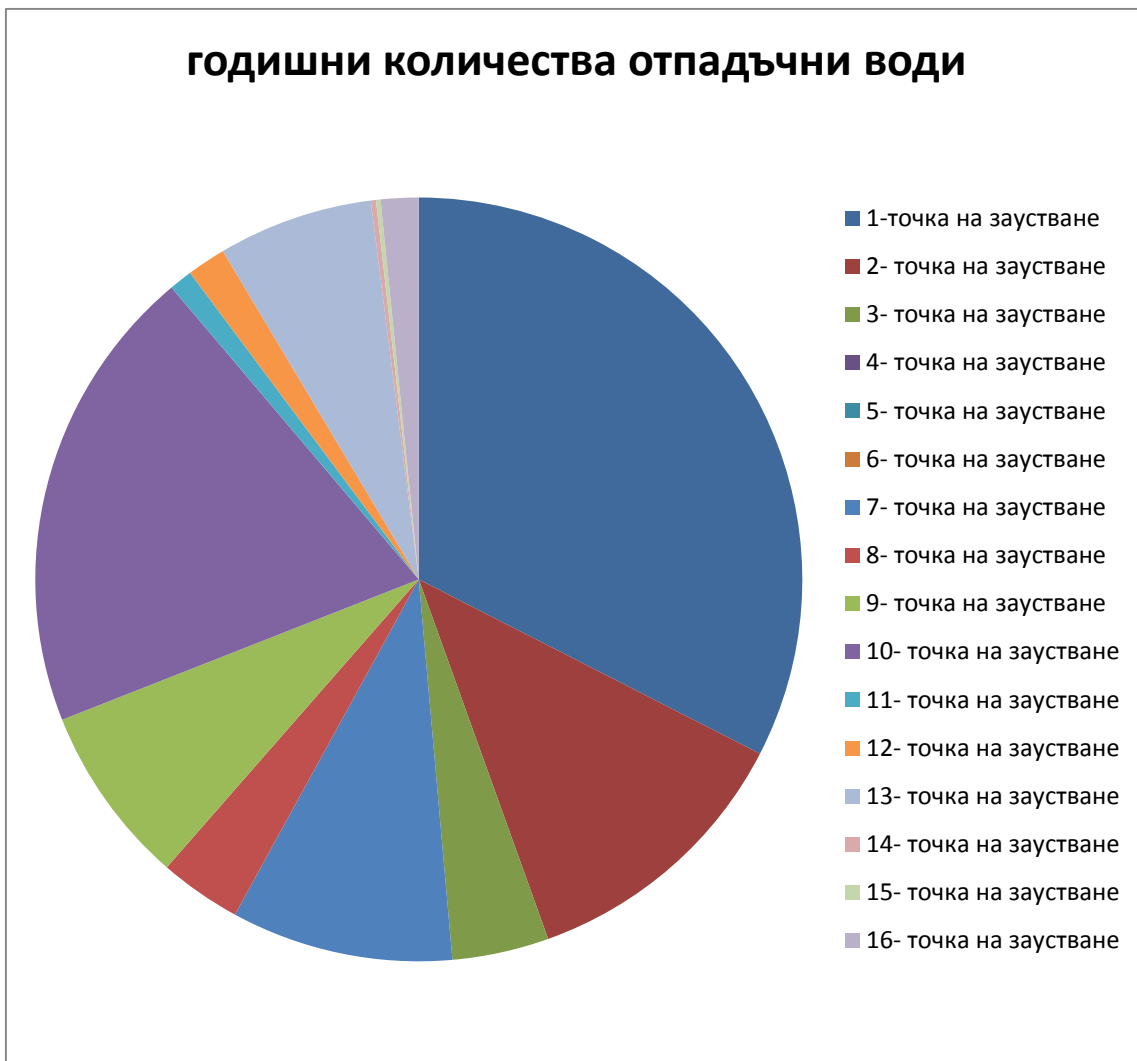
От посочените данни ясно се вижда, че пречиствателната станция е недостатъчно ефективна по отношение на показателите общ азот и общ фосфор. Съгласно Решение № 1508/ 18.12.2014 г. за продължаване срока на действие на Разрешителното за заустване, срокът за достигането на индивидуалните емисионни ограничения по посочените показатели е определен до 31.12.2015 г. В тази връзка като инвестиционна програма е наличието на разрешителното за изграждане на нова ПСОВ за товар над 10000 е.ж. по БПК5.

ПСОВ Шабла 2 е проектирана да поеме и пречисти отпадъчните води от гр. Шабла, селищни образувания “Кария - север” и “Кария – юг” и военния полигон в района на нос Шабла. Предвидено е отпадъчните води от новата ПСОВ да се заустват в Черно море. От 2006 г. има изградена станция за биологично пречистване на отпадъчните води. Въпреки това към настоящия момент това е потенциален източник, тъй като станцията не е завършена и не функционира.

Не са изградени довеждащ и отвеждащ колектор за отпадъчните води. Необходимо е да се осигури ел. захранване и да се изпълни вертикална планировка на терена. Необходимо е също да се направи разчет и при необходимост да се проектира нейното разширяване, за да се подsigури капацитет да обхване прогнозираното нарастване на населението на Шабла.

“Проучване и добив на нефт и газ” АД - участък Шабла е трети основен източник на замърсяване. Заустванията са 16 на брой, като третирането през което минават водите преди това, е само механично (вкл. обезводняване на утайките). Заустванията са в Черно море. На следната диаграма са изразени средните годишни количества отпадъчни води в 16-те точки на заустване.

ГОДИШНИ КОЛИЧЕСТВА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

Дружеството изпълнява Програма за намаляване на замърсяването на изпусканите отпадъчни води и привеждане на дейността в съответствие с нормативните изисквания в областта на водите, като в резултат се очаква да бъде ограничено влиянието на източниците.

Основните причини на замърсяване на водните обекти на територията на община Шабла са свързани с липсата и недоброто състояние на съществуващата канализационна система, както и недобрата ефективност на пречиствателните съоръжения и заустването им в неподходящи локации. Основните проблеми за постигане на необходимия пречиствателен ефект от пречиствателните станции са:

- многогодишна експлоатация, морално остарели и амортизирани съоръжения;
- хидравлически пренатоварени;
- включване на дъждовни, дренажни и води от басейни в ПСОВ;
- липса на квалифициран персонал;

- ниско ниво на автоматизация при управлението и контрола на процесите;
- липса на техническа възможност за отделянето на общия азот и общия фосфор;
- голям брой малки обекти, ползващи септични и черпателни ями;
- ниската степен на изграденост на канализационните мрежи в населените места.

Поради цитираните по-горе проблеми, строгите емисионни норми за заустване на отпадъчни води в чувствителни зони и райони за перспективно ползване на Черно море, пречиствателните станции нямат техническа възможност да осигурят необходимото пречистване. Това налага проектиране и изграждане на нови ПСОВ, или там, където това е възможно, да се извърши разширение, реконструкция и модернизация на съществуващите. Върху транспорта и динамиката на замърсителите на повърхностните води играят роля редица физико-географски (климатични, синоптични, хидроложки, физични, орографски и пр.), химични, биологични и други природни фактори. По-съществените от тях са: количеството, интензивността и състава на валежите; орографските особености на релефа и геоложкият строеж, геометрията на бреговата линия; скоростта на повърхностните води и техния дебит; пространствените параметри на водосборните области; скоростта и посоката на морските течения; степента на развитие на морското ветрово вълнение; колебанията на морското ниво. Природните фактори, оказващи най-силно влияние върху състава на водите и определящи способността им за самопречистване, са: характерът на циркулацията на водните маси (скорост и посока на морските течения и тяхната структура в дълбочина), процесите на турбулентен обмен и турбулентна дифузия; температурата и солеността на водата; режимът на морското ветрово вълнение; ветровият режим. Тези хидрофизични и метеорологични параметри влияят основно върху транспорта и скоростта на дифузно и адвективно смесване на водните маси.

Като дългосрочна перспектива трябва да се изградят отводнителни канали за дъждовни води. Необходимо е да се намери възможност за финансиране на проект "Водоснабдителна и канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води /ПСОВ/ гр. Шабла". Съгласно изискванията на ЕС и договорените преходни периоди по Програмата за прилагане на Директива населените места с над 10,000 ЕЖ следва да изградят и пуснат в експлоатация своите общински ПСОВ до началото на 2012 г.

След осъществяване на проекта и изпълнение на заложените в него дейности - реконструкция на 19 918 м водопроводи с полиетиленови тръби и 12 758 м нова вътрешна водопроводна мрежа, доизграждане на канализационната система на града на 100 % и доизграждане и въвеждане в експлоатация на построената през 2001 г. нова ПСОВ, с изграждане на довеждащ и отвеждащ колектор, е планирано изготвянето на план за

управление на утайките от ПСОВ. Отпадъците се отнасят към групата на отпадъците от пречиствателни станции - 19 08 от Наредба № 2 за класификация на отпадъците.

Предвид специфичните местни условия и обстоятелства на община Шабла, и спазвайки йерархията при управление на отпадъците се предвижда приоритетно оползотворяване на утайките преди обезвреждане. Съгласно Националния стратегически план за управление на отпадъците от ПСОВ, е задължително утайките да бъдат предварително третирани преди тяхното оползотворяване – употребата им в земеделието. Под „третирана утайка” се разбира утайка, която е преминала през биологично, химично и термично третиране, дълготрайно депониране или всякакъв друг процес, който значително е намалил способността за ферментация и възможността за възникване на опасности за здравето, произтичащи от употребата на утайки.

Съгласно предвижданията на Националния стратегически план за управление на отпадъците от ПСОВ на територията на Република България за периода 2014-2020 г., депонирането на утайки от ПСОВ, депонирането не се приема за устойчив подход при управление на утайките. За държавите-членки, които до 1995г. са депонирали над 80 % от образуваните депонирани биоразградими отпадъци, като например Обединеното кралство и Гърция, както и за новите членки на ЕС, сред които е и България, е предвиден преходен период за съответствие с чл. 5, който може да бъде удължен с не повече от 4 години. Следователно, България трябва да намали количеството на депонираните биоразградими отпадъци с 75% най-късно до 2020г. В тази връзка депонирането на утайки като начин за тяхното управление е приемливо само, ако бъдат спазени критериите на Решение на Съвета 2003/33/ЕО, което определя процедури за приемането на отпадъци на депа съгласно член 16 и Приложение II към Директива 1999/31/ЕО.

Като цяло държавите в ЕС използват голямо разнообразие от технологии за третиране на утайките, които имат директна и двупосочна връзка с основните начини за обезвреждането им в съответните страни. По отношение на стабилизирането на утайките се счита, че методите за разграждане (анаеробно или аеробно) са най-разпространеното решение в ЕС. В частност, анаеробното стабилизиране се смята за най-използвания метод в държавите - членки, докато аеробното разграждане се прилага предимно в регионите с по-малки съоръжения за пречистване на отпадъчни води. В тези места, също така, по-голямата част от утайките са подложени на анаеробно разграждане. Компостирането и химичното стабилизиране или стабилизирането с вар са с по-малко значение, въпреки че все още се използват в няколко държави. В повечето случаи се изисква вторично стабилизиране на компоста с цел постигне на необходимите изисквания за хигиенизиране/обеззаразяване. В

някои от старите и новите държави – членки се използва дългосрочното съхранение. То представлява лесен и евтин метод за третиране на утайки, но изисква подходящ климат и големи площи.

2.2.3. Анализ на строителните отпадъци

Образуваните строителни отпадъци на територията на община Шабла са предимно от юридически лица от строителна дейност. Незначителна част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности. Много често, населението събира смесено строителните отпадъци с битовите.

Чл. 19, ал.3, т.5 на Закона за управление на отпадъците регламентира задълженията на кмета на съответната община по отношение организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата.

С Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, считано от 14.07.2014 г. влезе в сила изискване за изготвяне на план за управление на строителните отпадъци преди започване на строителни и монтажни работи и/или премахване на строеж. Изготвяне на план за управление на строителните отпадъци не е необходим в случаите, предвидени в чл.11, ал.2 от *Закона за управление на отпадъците*. Принудителното премахване на незаконни строежи от органите на Дирекция за национален строителен контрол започва след представяне н общинската администрация на план за управление на строителните отпадъци. Съгласно чл.10, ал.4 от ЗУО, задълженията на кмета на общината са да предава отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително и покриване разходите за извършване на дейностите по третиране и транспортиране. В тези случаи планът се изготвя от общинската администрация преди окончателното разчистване на терена. При извършване на СМР и премахване на строежи строителните отпадъци задължително се разделят по вид и се предават за последващо материално оползотворяване. Съгласно изискванията на *Наредбата за управление на строителните отпадъци* лицата, които извършват материално оползотворяване чрез влагане на строителни отпадъци в обратни насипи, е необходимо да притежават документ по чл.35 от ЗУО. За оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи могат да се използват строителни отпадъци при следните условия:

- строителните отпадъци трябва да отговарят на изискванията, заложиени в инвестиционния проект на строежа;
- лицето, което извършва материално оползотворяване чрез влагане на строителни отпадъци в обратни насипи трябва да притежава документ по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по третиране на отпадъци с код R10.

Използването на строителни отпадъци в тези два случая е материално оползотворяване, ако са спазени едновременно условията:

- строителните отпадъци са инертни, съгласно изискванията на §1, т.2 на *Наредбата.*;
- строителните отпадъци са преминали през процес на подготовка преди оползотворяване и/или подготовка за повторна употреба.

Материално оползотворяване са всички операции по оползотворяване на строителни отпадъци, с изключение на енергийното оползотворяване и преработването в материали, които се използват като гориво. Материално оползотворяване е всяка една от дейностите: подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване в обратен насип.

Отговорността за управление на отпадъците е на възложителя на строителството/премахването на строежа, като той извършва сам или възлага изпълнението на задълженията, свързани с управлението на отпадъците на изпълнителя чрез писмен договор. Възложителите на СМР/ премахване на строежи са отговорни лица за изготвяне/вългане изготвянето на транспортен дневник за строителните отпадъци, съгласно приложение № 6 на *Наредбата.* Данните за вида, количеството и начина на оползотворяване на строителните отпадъци се предоставят като част от съдържанието на плана за управление на строителните отпадъци на съответните органи по чл.11 от ЗУО.

Към настоящият момент отпадъци от строителство и събаряне се транспортират от лица, притежаващи съответния документ по чл.35 от *Закона за управление на отпадъците* чрез изградената и функционираща регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич и предават за обезвреждане чрез депониране в регионално депо за неопасни отпадъци при с.Стожер, обслужващо общините Балчик, Генерал Тошево, Добричка, гр. Добрич, Каварна, Крушари, Тервел и Шабла с 215 населени места (в т.ч. 6 града) и община Никола Козлево от Шуменска област с 11 села, в съответствие с условията в КР № 433-НО/ 2012 г. на община Добрич.

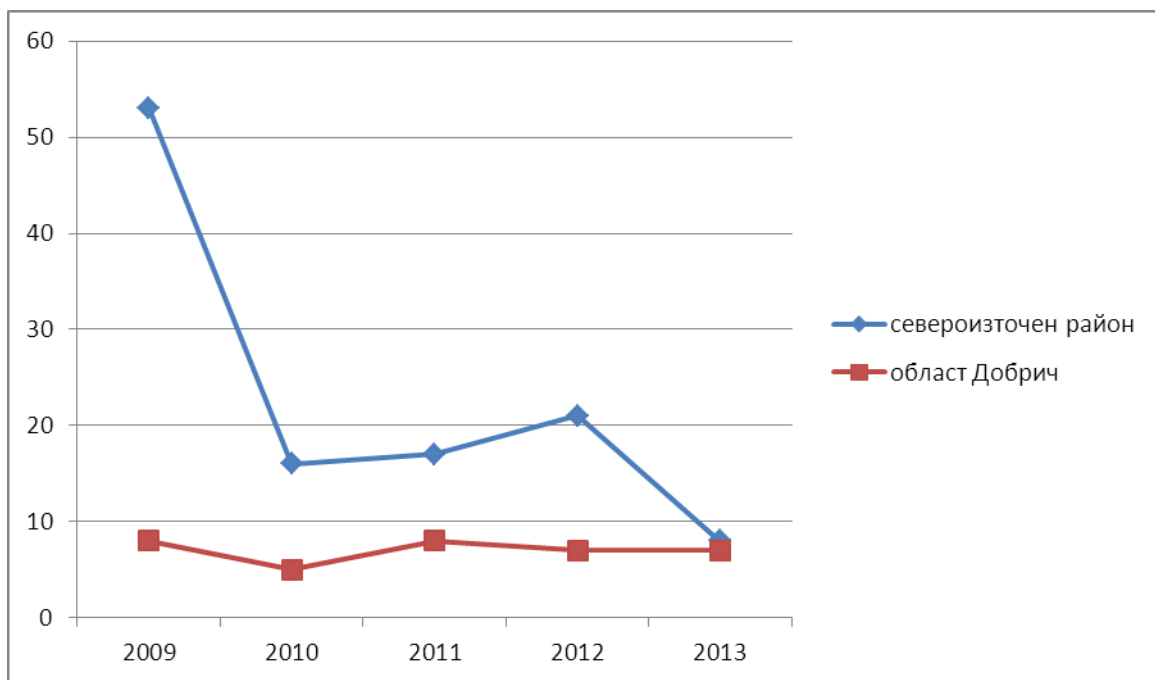
Данните за количеството на строителните отпадъци се отразяват както от лицата, извършващи дейности по събиране и транспортиране на строителни отпадъци, така и от оператора на регионалното депо, приело отпадъците. Те отчитат количествата строителни отпадъци в съответствие с изискванията на *Наредба № 1 за реда и образците, по които се*

предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на рублични регистри (ДВ, бр.51/ 2014 г.).

Ниският жизнен стандарт на населението на общината определят слабо развитие на строителния бизнес. Строителството на територията на общината е в ограничен мащаб. Строителните обекти и обекти, подлежащи на реконструкция и/или основен ремонт са изключително малко. За разлика от битовите отпадъци, отпадъците от строителство и разрушаване не могат да бъдат пряко обвързани с броя на населението. Определянето на средна норма на жител на генерираните ОСР би било неточно и подвеждащо.

В графиката са отразени количествата депонирани строителни отпадъци за област Добрич спрямо тези за североизточния район на България.

Строителни отпадъци за периода 2009 – 2013г. (хил.тона)

2.2.4. Изводи и препоръки

➤ Извършени са анализи на морфологичния състав на смесените битови отпадъци, съобразно утвърдената от МОСВ със заповед № РД-744/ 29.09.2012 г. Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци;

➤ Не се прилага йерархията при управлението на отпадъците, а именно генерираните на територията на общината строителни отпадъци не се събират, транспортират и отчитат отделно от смесения битов отпадъчен поток. Необходимо е създаване на организация по

разделно събиране, транспортиране и отчитане на строителните отпадъци, образувани на територията на общината.

➤ Функциониращата пречиствателна станция за отпадъчни води е технически остаряла, което е предпоставка за замърсяване компонентите на околната среда (почви и води – подземни и повърхностни) на територията на общината. Належащо е финансиране за реконструкция на функциониращата ПСОВ и финансиране за доизграждане, оборудване и въвеждане в експлоатация на новата ПСОВ;

2.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

2.3.1. Инфраструктура за битови отпадъци

- **Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци**

На територията на община Шабла не функционира площадка за временно съхранение на битови отпадъци, с цел предварително третиране и последващо рециклиране, оползотворяване или обезвреждане.

Съгласно изискванията на чл.38, ал.1 от *Наредба № 6/ 27.08.2013 г. от 01.01.2007г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*, отпадъците, предназначени за обезвреждане чрез депониране следва да се подлагат на предварително третиране преди депонирането им. По смисъла на *същата Наредба* под “Предварително третиране” разбираме - всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците, с цел да се намали обема им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им;

Съгласно дефиницията за “предварително третиране” (в наредбата и в директивата) изпълнението на поне една от целите на изискването за промяна на характеристиките на отпадъците е достатъчно за да се счита, че операцията представлява предварително третиране.

Съществуващата система за управление на отпадъците на територията на общината не разполага с технически съоръжения за осъществяване на изискването за предварително третиране на цитираната по-горе Наредба. Предварителното третиране на битовите отпадъци, следва да бъде разглеждано едновременно с прилагането на изискванията за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране.

Като основни методи за предварително третиране на смесените битови отпадъци могат да се разглеждат:

- разделно събиране при източника на образуване.
- сепариране (разделяне) по фракции на битовите отпадъци;
- биологични методи за третиране на биоразградимата фракция от общия поток на битовите отпадъци;
- смесени методи на механично и биологично третиране на битовите отпадъци.

На този етап отпадъците, генерирани на територията на община Шабла се подлагат на предварително третиране в съоръжение преди депонирането им. Събраните битови отпадъци от съдовете за събиране на смесени битови отпадъци се транспортират до Претоварна станция Балчик и след предварителното им третиране се предават за обезвреждане на съществуващото регионалното съоръжение за неопасни отпадъци при с.Стожер.

Съгласно направените анализи в НПУО 2014-2020г. се наблюдава тенденция на постепенно нарастване на дела на предадените за рециклиране битови отпадъци. В абсолютни стойности за страната това нарастване е от 350 тона (2006 г.) до 159 770 тона (2011 г.), което за същия период представлява нарастване от 0,01% до 5,8% от дела на общо образуваните битови отпадъци. Най-съществените причини са въвеждането на такса за депониране на битови отпадъци и прецизирането на измерването на количествата депонирани отпадъци при въвеждането на новите депа с електронно измерване на входящия поток отпадъци.

• Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

Дейностите по събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци и отпадъците от почистване на улици на територията на община Шабла се осъществява от Общинско предприятие БКСТРО посредством 2 бр. специализирани автомобили ГАЗ 53 и ФОРД Карго. За събирането на смесените битови отпадъци във всички населени места и курортната зона на общината са осигурени 495 броя контейнери тип „бобър“ с вместимост 1,1 куб.м. и 1300 бр. съдове с вместимост 0,11 куб.м., собственост на общината. Събирането и транспортирането се осъществява по седмичен график, представен в следния табличен вид:

Сезон/месец	Населени места	Честота на извозване за месец	Режим на работа
Пролет (април, май)	гр.Шабла, с. Крапец, с. Дуранкулак	3	1
Есен (септември, октомври)	с. Горун, с. Тюленово, с. Горичане, с. Пролез, с.Езерец, с.Ваклино,	2	1

	с.Смин, с.Черноморци, с. Захари Стояново, с.Стаевци, с.Граничар, с.Божаново, с.Твърдица, курортна зона при гр.Шабла		
Зима (ноември, декември, януари, февруари, март)	гр.Шабла	3	1
Зима (ноември, декември, януари, февруари, март)	с. Крапец, с. Дуранкулак, с. с.Ваклино, с.Граничар,	2	1
Зима (ноември, декември, януари, февруари, март)	с. Горун, с. Тюленово, с. Горичане, с. Пролез, с.Езерец, с. Дуранкулак, с.Смин, с.Черноморци, с. Захари Стояново, с.Стаевци, с.Крапец, с.Божаново, с.Твърдица, курортна зона при гр.Шабла	1	1
Лято (юни, юли и август)	с. Тюленово, с.Езерец, с.Крапец, гр.Шабла, курортна зона при гр.Шабла с.Дуранкулак	6	2
Лято (юни, юли и август)	с. Горун, с.Ваклино, с.Граничар,	4	2
Лято (юни, юли и август)	с. Горичане, с. Пролез, с.Смин, с.Черноморци, с. Захари Стояново, с.Стаевци, с.Божаново, с.Твърдица	3	2

Повишените изисквания за опазване на околната среда изискват оптимизиране на съществуващите или изграждане на нови системи за събиране и транспортиране на битови отпадъци от територията на общините. Във връзка със спазване на санитарно-хигиенните норми, както и опазване на човешкото здраве и околната среда, е необходимо общината да бъде обезпечена с нови съдове за събиране на отпадъци и специализирани автомобили със закрити каросерии, съоръжени с необходимата механизация за товаро-разтоварни работи и санитарно-хигиенни условия за шофьорите и работниците.

Развитие на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

- Депа за депониране на битовите отпадъци

Регионално депо - Стожер е разположено в ПИ 000056 в землището на с.Стожер, община Добричка, област Добрич и обслужва общините: Добрич, Добричка, Тервел, Каварна, Балчик, Шабла, Генерал Тошево, Крушари, Никола Козлево - област Шумен. Същото отстои на 76, 17 км от гр. Шабла. Регионално депо – Стожер е разположено на 2,5 км., югозападно от с.Стожер, община Добричка, на границата със землището на с.Крумово, община Аксаково, област Варна. Отдалечено е от областния център гр.Добрич на около 20 км. До депото е изградено е отклонение – нов асфалтов път с дължина около 600 м. от Републикански път II-29 Варна – Добрич. Депото е изградено на площ от 217,862 дка. Същото е въведено в експлоатация с разрешение за ползване № СТ-05-250/ 25.02.2015 г., с общ капацитет 685 000т. или 130 т/24 h, изградено с финансиране по Програма ИСПА. На 21 март 2015 година се състоя официалната церемония по откриване на регионалното депо за отпадъци с. Стожер и довеждаща инфраструктура към него.

Планирания период на експлоатация е 30 години. Със същото разрешение за ползване е въведена 1-ва клетка, с капацитет 240 000 т. Тя е разположена на площ от 30,030 дка. Депото приема битови, строителни и производствени неопасни отпадъци. Депото отговаря на всички европейски и национални нормативни изисквания. Към момента то обслужва 215 населени места, в това число 6 града и 11 села от община Никола Козлево. За извършваните дейности с отпадъци е издадено комплексно разрешително № 433-НО/2012 г. Оператор на регионалното депо е Консорциум „PCYO – Добрич“, с който е сключен договор след проведена процедура по ЗОП.

Депото има следните елементи: 3 работни клетки, инсталации и съоръжения за възстановяване на материали (сепарираща инсталация), инсталация за компостиране и инсталация за раздробяване на строителни материали, административна сграда с лаборатории. Сепариращата инсталация е с капацитет 41 200 т./г.; съоръжението за компостиране е с капацитет 15 000 т./г., съоръжението за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци е с капацитет до 70 т/ч.

На територията на депото е разположен склад за съхраняване на опасни и специфични отпадъци, с капацитет 255 т./г.

На площадката е изградена спомагателна инфраструктура за входящ и изходящ контрол, електрозахранване и водозахранване, гараж с ремонтна работилница, съоръжения за измиване на автомобилите и контейнерите, лаборатория за контрол и мониторинг, пътища, ограда с портал. Довеждащата инфраструктура включва изграждането на довеждащ път, ел. провод за захранване на площадката на депото и бариера с видеонаблюдение. Пътят е с дължина почти 6 км и е изграден специално за нуждите на депото и осигурява транспортна връзка между път II-29 и регионалното депо.

В таблицата са представени данни за площта на елементите на депото (подобекти) – спецификация.

№	подобект	застроена площ (м ²)
1	Кантари, регистрация, охрана, дезинфекция	55
2	Административно-битова сграда с лаборатория	500
3	Съоръжение за рециклиране на материали	2000
4	Компостна площадка	5250
5	Площадка за доозряване на компоста	5545
6	Склад за временно съхраняване на опасни отпадъци	415
7	Пункт за зареждане с гориво	90
8	Резервоари с помпени станции	430(150+280)
9	Гаражи с автомивка и реонтна механична работилница	920
10	Трансформаторен пост и аварийен генератор за резервно захранване	80
11	Клетки за депониране	30030+18000+27000
12	Локална ПСОВ	565
13	Площадка за раздробяване на строителни материали	2400

Въвеждането в експлоатация на регионално депо налага закриването и рекултивирането на общинските депа за битови отпадъци.

“Общинско депо за неопасни отпадъци”, гр. Шабла, находящо се на територията на община Шабла, местност “Кованлъок”, ПИ № 83017.88.65, с площ 20 дка е с преустановена експлоатация от момента на въвеждане на регионалното депо в експлоатационен режим. Съгласно мерките за закриване на депото и неговата рекултивация, предвидени в Плана за привеждане на депото в съответствие с нормативните изисквания, утвърден с Решение № 03-14-00/30.09.2005 г. на РИОСВ-Варна, предстои то да бъде рекултивирано след одобряване на допълнителни трансфери по бюджета на МОСВ за изпълнение на проекти за рекултивация на съществуващи общински депа за битови отпадъци.

- **Претоварна станция**

Изискванията в нормативната уредба за депонирането на отпадъците по екологосъобразен начин включват и това за предварителната подготовка на отпадъците преди депониране.

Предварителното третиране променя характеристиките на отпадъците, с цел:

- да се намали обема им, или
- да се намалят опасните им свойства,
- да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта

им.

Изпълнението на поне една от целите на изискването за промяна на характеристиките на отпадъците е достатъчно, за да се счита, че операцията представлява предварително третиране. Целите ще бъдат постигнати чрез пресоване на отпадъците в сметосъбиращата техника, компактиране и разделно събиране за намаляване обема на депонираните отпадъци, при което се постигат количествените цели за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци и целите за намаляване на количеството на биоразградимите отпадъци предназначени за депониране. Намаляването на опасните свойства на отпадъците ще се осъществи чрез отделянето на опасните битови отпадъци в рамките на системата за събиране на опасни отпадъци от домакинствата. Ще бъдат отстранени биоразградимите отпадъци, а чрез системите за разделно събиране и масово разпространените отпадъци, които след сортиране ще бъдат оползотворени.

За осигуряване на предварителното третиране на битовите отпадъци, депонирани на Регионално депо Стожер, са изградени две претоварни станции, които ще бъде ползвани общините, членове на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – регион Добрич.

В рамките на регионалната система за управление на отпадъците в регион Добрич са изградени две претоварни станции в гр.Балчик и гр.Тервел.

Претоварна станция „Тервел“ включва:

- усвояване на площадка;
- съоръжение за компактиране и натоварване за транспорт до регионалното депо с претоварващ и транспортен капацитет до 400 т/месец (4 521 тона/годишно);
- доставка на техника за обслужване на площадката и за транспорт на дълги разстояния;
- изграждане на площадкова инфраструктура и оборудване;

- довеждаща инфраструктура до ПСО Тервел (в т.ч. довеждащ път с дължина 914 м, захранващ електропровод с дължина 34 м (разположен на територията на ПСО) и довеждащ водопровод с дължина 1002 м).

Планиран е период на експлоатация от 30 години.

Претоварна станция „Балчик“

Претоварната станция за отпадъци е предвидено да обслужва общините Балчик, Каварна и Шабла в рамките на регионалната система за управление на отпадъците в регион Добрич. Теренът на площадката е в близост до местност Момчил, на около 6 км от град Балчик южно от пътя Дуранкулак – Варна, ПИ 02508.544.618, на площ 15 дка. На ПСО Балчик ще постъпват около 12 351 т. отпадъци на година. Претоварната станция е с капацитет около 12 351 т отпадъци на година.

Претоварната станция за отпадъци (ПСО) Балчик е въведена в експлоатация съгласно разрешение за ползване № СТ-05-1917/ 19.12.2014 г. и включва:

- усвояване на площадка за всички предвидени съоръжения;
- изграждане на инсталация за сепариране на материали за рециклиране с капацитет до 11000 т/год. /всички доставени в ПСО отпадъци без зелени/, компактиране и натоварване за транспорт до регионалното депо с претоварващ и транспортен капацитет 1500 тона на месец (приета е по-висока стойност, която се отнася за ваканционните месеци), 7000 тона годишно;
- изграждане на съоръжение за компостиране на зелени отпадъци с капацитет до 1647 т/год.;
- доставка на техника за обслужване на площадката и за транспорт на дълги разстояния,
- изграждане на площадкова инфраструктура и оборудване
- довеждаща инфраструктура до ПСО Балчик (в т.ч. външно кабелно трасе с дължина 70 м, довеждащ водопровод с дължина 197 м и отвеждаща дъждовна канализация с дължина 895 м).

За извършване на дейности с отпадъци за инсталацията е издадено разрешение № 03-ДО-537-00/21.12.2012 г. Разрешени са дейности по оползотворяване – предварително третиране (сортиране, уплътняване) на смесени битови отпадъци и дейности по рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители, включително чрез компостиране и др. процеси на биологични трансформации на отпадъци от биоразградими отпадъци.

- **Инсталация за биоразградими и за биоотпадъци**

Към настоящият момент в община Шабла няма въведена система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и изградена инсталация за биоразградими отпадъци.

Биоотпадъците от зелените площи се образуват при поддържане на зелената система на община Шабла – косене на тревните площи, подрязване на храстова и дървесна растителност и др.

Биоразградимите отпадъци са тези, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно и включват хранителните, хартиените, картонените, градинските и дървесните отпадъци; текстилни отпадъци, отпадъците от кожи и други (неидентифицирани) отпадъци. Голяма част от тях са биоотпадъци (от поддържане на обществени площи, паркове и градини предвид селскостопанския характер на общината) и се събират разделно. ЗУО изисква кмета на общината да организира разделното събиране и съхраняване на битовите биоразградими отпадъци и биоотпадъците, в т. ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или друг вид третиране.

- Поетапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци е задължение на общините съобразно съществуващото законодателство. Целите за намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци произтичат от европейската Директива 1999/31 за депата за отпадъци, ЗУО и *Наредбата за разделното събиране на биоотпадъци (ДВ. бр.107 от 13.12.2013г.)*, като следва да се постигнат поетапно до 2020 г. за всеки от регионите за управление на битовите отпадъци: най-късно до 31 декември 2013 г. ограничаване на количеството депонирани битови биоразградими отпадъци до 50% от общото количество на същите отпадъци през 1995 г.
- най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани битови биоразградими отпадъци до 50% от общото количество на същите отпадъци през 1995 г.

Въведени са цели за оползотворяване на разделно събраните биоотпадъци, които представляват вид биоразградими отпадъци, включително от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост. Тези цели следва да се постигнат поетапно до 2020 г. от всеки от регионите за управление на битовите отпадъци:

- до 31.12.2016 г. не по-малка част от 25% от количеството на битовите биотопадъци,

образувани в региона през 2014 г.;

- до 31.12.2016 г. не по-малка част от 50% от количеството на битовите биотопадъци, образувани в региона през 2014 г.;
- до 31.12.2016 г. не по-малка част от 70% от количеството на битовите биотопадъци, образувани в региона през 2014 г.

В изпълнение на заложените в действащото законодателство цели за оползотворяване на разделно събраните биоотпадъци и за поэтапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци, в рамките на регионалната система за управление на отпадъците в регион Добрич, е отредено на община Шабла да предава отпадъци в претоварна станция Балчик. Площадката е оборудвана с необходимата техника - кантар, дробилка, машина за обръщане на компостни лехи, трактор с ремарке и др. Площадката е въведена в експлоатация едновременно с ПС за ТБО.

На територията на общината не е налична инсталация за предварително третиране на биоотпадъци в т.ч. сепариране и компостиране на зелени отпадъци, но се предвижда изграждане на такива инсталации за оползотворяване на биоразградими отпадъци. За община Шабла това може да се извърши посредством биологични методи на третиране на подходящите биоразградими отпадъци и биоотпадъците, в съответствие с *Наредбата за третиране на биоотпадъците (ДВ. бр.92 от 22.10.2013г.)*, което може да се осъществи и чрез привличане на частни инвестиции под формата на публично – частно партньорство, поради силното развитие на селското стопанство в общината и наличието на достатъчно селскостопански структури. Така в крайна сметка ще бъдат изпълнени целите за предотвратяване депонирането на значителни количества биоразградими отпадъци и за оползотворяване на биоотпадъците, при сравнително малки инвестиционни и експлоатационни разходи.

• Инсталация за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

На територията на общината не е изградена инсталация за предварително третиране/сепариране на битови отпадъци. За поэтапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци, в рамките на регионалната система за управление на отпадъците в регион Добрич, е отредено на община Шабла да предава отпадъци за предварително третиране в претоварна станция Балчик. Инсталацията за предварително третиране (сортиране, уплътняване) е с капацитет 12 341 т/г или до 60-70 т./ден, и се състои от: бункер (питателен), транспортър (наклонено гуменолентов), барабанно сита, отвеждаща транспортна лента, станция за ръчна сепарация, мобилна хидравлична преса,

пресконтейнери. Постъпващите в инсталацията смесени битови отпадъци се сепарират ръчно посредством гуменолентов транспортър и ръкави за отвеждане на отпадъците към контейнерите. От ръчната сепарация се получават едрогабаритни, неподлежащи на механична обработка отпадъци и смесени битови отпадъци (основен отпадъчен поток). Посредством челен товарач отпадъчният поток се подава към питателния бетонов бункер, след което посредством оребрена наклонена лента с наклонено гуменолентов транспортър се отвеждат до разбивач на торби с дозиращо устройство с отвеждаща лента и надлентов магнитен сепаратор с капацитет до 15 т/ч. При наличие на метални отпадъци, същите се отделят от магнитния сепаратор, като останалата фракция се подава към барабанно сито за пресяване. След барабанното сито, отпадъка се подава посредством събирателна лента за подситова фракция се подава към транспортна лента, откъдето постъпва към станцията за ръчно сепариране на рециклируеми материали – хартия, картон, пластмаса, стъкло. Останалият отпадъчен поток се подава към хидравлична мобилна преса и след компактиране се транспортира до регионалното депо.

- **Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци**

На територията на общината не са налични общински площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци.

Съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, кметът на общината отговаря за осигуряване на площадки за безвъзмезно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по – голямо от 10000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места.

Произтичащите от тази разпоредба ангажименти на кмета, както и до момента, могат да бъдат реализирани посредством изграждане на такива площадки или чрез сключване на договор с лица, притежаващи съответен документ за дейности с отпадъци по чл. 35 от ЗУО за площадки на територията на общината. За отделните потоци, с цел изпълнение на задълженията си, кметът може да сключи договори с различни лица. Въведена е система за разделно събиране на отпадъци от опаковки от хартия, пластмаса и метал и стъкло чрез сключен догово с организация по оползотворяване „Еколент“ АД, като са осигурени 26 специализирани съдове, разположени в гр. Шабла и в с. Горун. Обслужването на контейнерите с отпадъци от опаковки от хартия, пластмаса и метал се осъществява два пъти месечно, а обслужването на контейнерите за отпадъци от стъклени опаковки се осъществява след заявка.

С договорите е необходимо, в съответствие с разпоредбата на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, да бъде осигурена възможност гражданите да предават безвъзмездно разделно събрани отпадъци от домакинства, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други.

Съгласно чл. 19, ал. 5 от ЗУО и влезлите в сила разпоредби от 14.07.2014г., при неизпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 11 от горесцитирания закон, отчисленията по чл. 64 от ЗУО се увеличават с 15 на сто за периода до отстраняване на неизпълнението.

МОСВ предостави следните насоки за реализиране на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата по чл. 19, ал. 3, т. 3 от ЗУО:

Редица изследвания в последните години подвърждават, че осигуряването и използването на тези съоръжения е най-евтиният начин да се увеличи рециклирането. Те са алтернатива на другите начини за събиране на отпадъците, която улеснява населението да участва в системите за разделно събиране на отпадъците. Тези съоръжения дават възможности на местната власт да намали разходите за събиране на битовите отпадъци, където е икономически неизгодно рециклируемите фракции да се събират директно от домакинствата. С осигуряването им, приоритетно в населени места с население над 10000 жители, МОСВ очаква площадките да имат значителна роля за повишаване на количествата рециклирани отпадъци, както и да бъдат мотивирани все повече хора да участват в системите за разделно събиране на рециклируеми отпадъци, особено с оглед на приетото изискване в Закона за местните данъци и такси от 2015г., общините да въведът определяне на таксата за битовите отпадъци на база количествата образувани отпадъци, което представлява пряк икономически стимул за гражданите.

На тези площадки, могат да се приемат широк диапазон от рециклируеми отпадъци – на първо място обемисти/едрогабаритни домакински отпадъци и опасни отпадъци от бита, а също и негодни за употреба батерии, текстилни отпадъци, излезли от употребя електрически уреди, биоразградими зелени отпадъци и др. На някои площадки, също така е възможно и приемането на използвани растителни мазнини.

На общинската площадка следва да бъде организирано събирането на едрогабаритни отпадъци като: дюшеци, мебели (шкафове, гардероби, легла, дивани, матраци, дограми и др.). Необходимо е да се осигурят условия за приемане на опасни отпадъци от домакинствата, когато са в малки количества. Това са двата потока отпадъци, извън биоразградимите, които затрудняват в най-голяма степен организираното събиране на битовите отпадъци, както и разделното събиране на отпадъците от опаковки. От друга страна липсата на алтернатива за гражданите води до струпването на големи количества едрогабаритни отпадъци от стари мебели и други до съдовете за отпадъци. По отношение

на опасните отпадъци от домакинствата трябва да бъде осигурен екологообразен начин за управление. Така във всеки един момент гражданите могат да се освободят от стари лекарства, лакове, бои, препарати, и тези опасни отпадъци да не попадат в системите за разделно събиране, затруднявайки рециклирането и да не бъдат депонирани.

В случай, когато на общинските площадки се предават отпадъци, за които е заплатена такса битови отпадъци от населението, отпадъците се предават безвъзмездно от населението.

В други случаи могат да се предават рециклируеми отпадъци срещу заплащане на ограничени количества отпадъци, както е примера със строителните отпадъци. Следва да се отбележи, че разходите за събиране и третиране на строителните отпадъци на се включва в такса битови отпадъци, която се събира от населението по смисъла на Закона за местни данъци и такси.

Материалите, които могат да бъдат събирани допълнително на общинските площадки и за тях да бъдат определени такси от общините или операторите на съоръженията са: инертни материали, като чакъл, тухли, керемиди, гипсокартон и други инертни строителни материали.

Фактори, обуславящи намаляване на разходите за събиране и третиране на отпадъците:

1. Намаляването на честотата на събиране и транспортиране на отпадъците (сивия контейнер за смесени битови отпадъци). Това води до намаляване експлоатационните разходи, както и се подобрява оперативната производителност на транспортните средства.
2. Намаляване необходимостта от транспортни средства и труд. Намаляване честотата на събиране води до намаляване на доставката и употребата на скъпоструващи транспортни средства/камиони, а оттам до икономия на труд, капитал и разходи за поддръжка.
3. Намаляване въздействието върху околната среда. Намаляване на честотата на събитане с цел транспортиране на отпадъците означава по-малко товарни автомобили, по – нисък разход от използване на гориво и по-малко емисии във въздуха.
4. Предоставянето на възможности за нови услуги. Със спестените разходи от намаляване честотата на събиране се подпомага създаването на допълнителни програми за подобряване на събирането на рециклируеми отпадъци, както и такива програми, които водят до предотвратяване на образуването на отпадъци в училищата, лечебните заведения и др.
5. Увеличаването на възможностите за отклоняване на отпадъците от депата. Все по-малко отпадъци ще постъпват за приемане на депа.

• **Площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло**

На основание чл.19, ал.3, т.6, т.7, т.9, т.10 от Закона за управление на отпадъците, ангажимент на Кмета на общината е:

- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдих, забавления и туризъм;
- организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
- организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите, регламентиращи масоворазпространените отпадъци и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
- осигуряването при необходимост на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други.

Освен Кмета на общината, ангажимент към отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали имат и ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, които са длъжни да ги събират разделно и да ги предават на лица, притежаващи разрешителни документи и/или организация по оползотворяване. Изключение от това изискване се допуска в населени места, където няма изградена система за разделно събиране на тези отпадъци от домакинствата. Към настоящия момент общината не предвижда изграждане на площадки за разделно събиране на отпадъци от домакинствата, т.к. не попада в хипотезата на чл.19, ал.3, т.10 от ЗУО, поради това че населението на общината е под 10 000 жители.

Всеки от регионите постига поетапно за отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали следните количества рециклирани отпадъци

До 1 януари 2016 г. – най-малко 25 на сто от общото им тегло;

До 1 януари 2018 г. най-малко 40 на сто от общото им тегло;

До 1 януари 2020 г. – най-малко 50 на сто от общото им тегло.

На територията на община Шабла няма изградени общински площадки за събиране на отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло, но в гр.Шабла функционира една площадка за съхраняване на отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло, експлоатирана от „Вторични суровини Варна“ ЕООД, съгласно разрешение № 03-ДО-592-00/ 01.07.2013 г.

С разделното събиране на отпадъци, целящо рециклиране и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците.

На разделно събиране подлежат следните потоци отпадъци:

- Отпадъци от хартия, метал, пластмаси, стъкло
- Масово разпространени отпадъци (освен отпадъците от опаковки)
- Битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци
- Опасни отпадъци от бита
- Едрогабаритни битови отпадъци
- Строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- Болнични отпадъци
- **Площадки/ места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, НУБА, отработени масла**

На територията на общината не функционират площадки за събиране и третиране на отпадъци от ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, и НУБА и отработени масла, съгласно публикуваната информация на водения от Изпълнителна агенция по околната среда регистър на лицата, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО, интернет адрес: http://pdbase.government.bg/forms/public_permits.jsp. За тези отпадъци периодично се организират кампании за събирането им, за което общината е сключила договори с организации по оползотворяване. За събиране на отпадъци от ИУЕЕО, общината е сключила договор с „Елтехресурс“ АД, а за отпадъци от НУБА, с „Екобатери“ АД. Събирането на ИУЕЕО се осъществява минимум два пъти годишно след проведени информационни кампании посредством мобилни екипи. Разделното събиране на НУБА се осъществява посредством разположени на обществено достъпни места на територията на цялата община 27 съдове. Обслужването се осъществява минимум два пъти годишно.

Следва да се има предвид, че този вид инфраструктура не се осигурява от общината, а е изцяло бизнес инициатива по схемата „разширена отговорност на производителя“, но

въпреки това общината има следните задължения по организиране на дейности по разделното им събиране:

Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Дейностите с негодни за употреба батерии и акумулатори се извършват съгласно Директива 2006/66/ЕО за батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и съгласно Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Обн. ДВ. бр.2 от 8.01. 2013г., попр. ДВ. бр.6 от 22.01.2013г., изм. и доп. ДВ. бр.51 от 11.06. 2013г.). Обект на националното и европейското законодателства са всички видове батерии и акумулатори, уредите, в които са вградени батерии и акумулатори, както и негодните за употреба батерии и акумулатори.

Задълженията относно разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) имат икономическите оператори и кметовете на общини.

Лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори, изпълняват задълженията си индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване. Те са задължени да събират определен процент от пуснатите от тях на пазара вече негодни портативни, автомобилни и индустриални батерии и акумулатори. Събирането на автомобилни и индустриални НУБА може да се извършва и от лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ.

Събират се и негодните за употреба автомобилни батерии и акумулатори, образувани в резултат на разкомплектоването на излезлите от употреба моторни превозни средства.

Кметът на общината организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на НУБА като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на портативни и автомобилни НУБА;

Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договор с организации по оползотворяване на НУБА, притежаващи разрешение, и/или други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с НУБА и/или комплексно разрешително. В договора с тях се определят:

1. изискванията към системата за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;

2. задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА на територията на общината;

3. задълженията и начинът за предоставяне на информация на гражданите на общината по прилагане на системата за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността;

4. задължение за предоставяне в определен срок най-малко веднъж годишно на информация за разделно събраните портативни и автомобилни НУБА на територията на общината.

Организациите по оползотворяване на НУБА и лицата, които пускат на пазара **портативни и автомобилни** батерии и акумулатори и изпълняват задълженията си индивидуално, създават системи за разделно събиране и рециклиране на портативни и автомобилни НУБА, осигуряват събиране от крайните потребители чрез специално оборудвани превозни средства - от местата, в които се образуват портативни и/или автомобилни НУБА, или чрез поставяне на съдове за разделно събиране, разположени на мястото на продажбата на портативни и на автомобилни батерии и акумулатори или на друго достъпно място в района, в които се образуват портативни и автомобилни НУБА.

Броя и разположението на местата за поставяне на съдовете за събиране на **портативни и автомобилни** НУБА е в зависимост от броя жители на общината като се осигурява най-малко едно място на 1000 жители за портативни НУБА, а за автомобилни най-малко едно на 5000 жители .

Местата за разполагане на съдовете за събиране на портативни и/или автомобилни НУБА включват и местата за продажба на батерии и акумулатори.

Лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори, могат да установят депозитни системи.

Лицата, които извършват продажба на **портативни и/или автомобилни** батерии и акумулатори на крайните потребители, имат задължение да поставят съдове за разделното им събиране на територията на обекта, където извършват продажбата и да ги приемат без заплащане от страна на крайните потребители. Осигуряването на съдовете за разделно събиране и предаването на събраните количества портативни и/или автомобилни НУБА на лица притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ, е безплатно за лицата, които извършват продажба на портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори на крайните потребители, и се финансира от организациите по оползотворяване на НУБА и от лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори и

изпълняват задълженията си индивидуално.

Крайните потребители могат да върнат портативни и/или автомобилни НУБА на територия на търговски обект, в който се предлагат батерии и акумулатори от същия вид, без да закупуват нови.

Негодните за употреба **индустриални** батерии и акумулатори се събират разделно на мястото на тяхното образуване.

Изхвърлянето на НУБА в съдове за битови отпадъци и нерегламентираното изхвърляне и/или изливане на електролит от НУБА са забранени.

Отработени масла

Предвижда се организирането на събирането на отработените масла на територията на общината да се предостави на организация по оползотворяване. Въпреки това е възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна, нараства незначително и е твърде вероятно целите заложи в *Наредбата за отработени масла и отпадъчните нефтопродукти* (ДВ. бр.2/8.01. 2013г.) да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници, различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, ще бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- упражняване на контрол на дейностите с отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/

Излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване се третира съгласно Наредбата за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (ДВ бр. 100/19.11.2013 г.). Лицата, които пускат на пазара ЕЕО, предназначено за употреба в бита, отговарят за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, повторната употреба, рециклирането, оползотворяването и обезвреждането на ИУЕЕО, образувано в бита. Те изпълняват задълженията си чрез колективни системи или индивидуално. Организациите по оползотворяване и индивидуално изпълняващи

задълженията си лица, които пускат на пазара ЕЕО, предназначено за употреба в бита, създават системи за разделното му събиране като осигуряват събиране от крайните потребители чрез превозни средства - от местата, в които се образува ИУЕЕО, или чрез поставяне на съдове за събиране, разположени на мястото на продажбата на ЕЕО или на друго достъпно място в района, в който се образува ИУЕЕО, или чрез оборудване на места за разделно събиране на ИУЕЕО;

Лицата, които пускат на пазара ЕЕО, могат да установят депозитни системи за ЕЕО, пуснато от тях на пазара.

При определянето на броя и разположението на местата за разделно събиране на съответния вид ИУЕЕО се отчита броят на жителите в съответното населено място, като системите за разделно събиране трябва да осигуряват най-малко едно място на 10 000 жители. Като се има предвид, че общия брой на населението в общината е под 10 000 жители, то за цялата ѝ територия следва да бъде се обособи едно място за разделно събиране на ИУЕЕО.

Крайните потребители предават ИУЕЕО в определените места. Те могат да върнат безплатно ИУЕЕО в търговските обекти, които извършват продажба на ЕЕО, при покупката на ново подобно ЕЕО. Освен това, могат да върнат безплатно много малко по размер ИУЕЕО (при което нито един външен размер не надвишава 25 cm) в търговските обекти или на входа на обектите, които извършват продажба на ЕЕО, без да закупуват ЕЕО от подобен вид.

За събиране на отпадъци от ИУЕЕО, общината е сключила договор с „Елтехресурс“ АД, което се осъществява минимум два пъти годишно след проведени информационни кампании посредством мобилни екипи.

Към момента в страната съществуват пет организации по оползотворяване на ИУЕЕО, притежаващи разрешително по чл. 81, ал.1 от ЗУО.

Излезли от употреба пневматични гуми (ИУГ)

Дейностите по събирането, съхраняването, транспортирането, оползотворяването или обезвреждането на ИУГ се извършват съгласно Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ДВ. бр.73/ 25.09. 2012г.)

Лицата, които пускат на пазара гуми, отговарят за събирането, съхраняването, транспортирането, оползотворяването или обезвреждането на ИУГ, а когато не могат да бъдат идентифицирани, отговорността се носи от дистрибуторите, включително от лицата, извършващи продажби на крайните потребители. Те изпълняват задълженията си индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по

оползотворяване като осигуряват възможност за приемане на ИУГ от крайните потребители в местата на продажбата и на смяната им. За предаването на ИУГ крайните потребители не дължат заплащане.

Лицата, извършващи продажба и/или смяна на гуми, в т.ч. мобилните сервизи за гуми, сключват договор с организация по оползотворяване на ИУГ, с лица, които пускат на пазара гуми, и изпълняват задълженията си индивидуално и/или с лица, изпълняващи дейности с ИУГ и са длъжни да осигурят възможност за приемане на ИУГ от крайните потребители в местата на продажба и смяна на гумите.

Събирането и/или съхраняването на ИУГ се извършва на площадки за събиране и/или съхраняване на ИУГ, обособени самостоятелно или като част от площадките, на които са разположени съоръжения и инсталации за оползотворяване или обезвреждане на ИУГ. Събирането и/или съхраняването може да се извършва и в местата, където те се образуват, включително в местата за смяна или продажба на гуми.

В изпълнение на задълженията си кметът на общината:

- определя местата за събиране на ИУГ на територията на общината, когато са общински имоти, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и на лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално,
- информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на ИУГ;
- съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината сключва договор за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане с организация по оползотворяване или лице, което пуска на пазара гуми и изпълнява задълженията си по наредбата индивидуално.

Към момента на разработване на програмата общината не е организираща дейностите по разделно събиране на излезли от употреба гуми и няма сключен договор с организация по оползотворяване на ИУГ. Извършват се проучвания за възможностите за организирането на събирането на ИУГ на територията на общината да се предостави на организация по оползотворяване.

● **Инсталации за оползотворяване на сметищен газ**

На територията на община Шабла не е изградена инсталация за оползотворяване на сметищен газ, т.к. това е изискване при проектиране и изграждане на депа, отговарящи на нормативните изисквания, заложиени в *Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатацията на депа и на други съоръжения и инсталации за*

оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, а на територията на общината не е налично такова.

- **Съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци**

Компостирането е най-практичният и удобен начин да се третираат органичните отпадъци в райони с еднофамилни къщи. Компостирането, което е собствения начин на природата за рециклиране, представлява контролирано разграждане на органични материали, подобряване на почвата, който е резултат от правилното компостиране. Компостирането може да бъде по-лесно и по-евтино, отколкото поставянето на тези отпадъци в чували, или транспортирането им до претоварни станции или до контейнерите на централизираната система за събиране на отпадъци. Компостът също така подобрява почвата и отглежданите на нея растения. В селата обикновено има градини, ливади, дървета, храсти, или дори саксии за засаждане на растения и домашно приготвеният компост е много полезен. Всички органични отпадъци могат да се компостират. От всички “зелени“ отпадъци - отпадъци от дворове, като паднали листа, окосена трева, плевели и останки от градински растения, също и хранителни отпадъци, може да се получи отличен компост. Дървесните отпадъци от дворове могат да бъдат насечени и нарязани до размера на дърва за горене в печка или камина или да бъдат раздробени чрез шредер до дървесни стърготини или малки парченца. Когато се поставят около засадени растения или за настилка на пътеки, те накрая ще бъдат биоразградени и ще се превърнат в компост.

Компостирането може да се практикува в повечето дворове в изработени в домашни условия или фабрично произведени съдове за компостиране или просто на открити купове (в някои населени места има изискване за затворени съдове). Фирми, училища и други предприятия може също лесно да компостират отпадъците си. Изработените в домашни условия съдове могат да бъдат направени от дървесни отпадъци, тел, снегозадържащи съоръжения или дори амортизирани съдове за отпадъци. Фабрично произведените съдове включват такива със система за обръщане, рамки, конусообразни и съдове с голям обем.

На територията на общината не е са разположени съдове за фамилно компостиране на градински, биоразградими и зелени отпадъци, но е планирано да се проучат възможностите за финансиране за въвеждане на фамилно компостиране.

- **Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци**

В изпълнение на заложените в действащото законодателство цели за оползотворяване на разделно събраните биоотпадъци при източника на образуване, е планирано предприемане

на необходимите действия за обезпечаване територията на общината с такава инфраструктура.

- **Инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита**

Основен ангажимент на общината е организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци, извън обхвата на наредбите по чл.13, ал.1 от Закона за управление на отпадъците и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

Общинската територия не е обезпечена с инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита.

2.3.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Общината има ангажимент към строителните отпадъци на територията ѝ. Тя отговаря за събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането им само от ремонтна дейност, образувани от домакинствата. Отпадна ангажиментът ѝ за осигуряване на депо и други съоръжения за всички строителни отпадъци на територията ѝ. В качеството ѝ на възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради и принудително премахване на строежи, тя има задължение по третиране и транспортиране на отпадъците от строителните площадки и изготвяне на План за управление на строителните отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци.

В общината не се извършва интензивна строителна дейност, поради което отпадъците от строителство и разрушаване са в незначителни количества. Не са налични конкретни данни за количествата на отпадъците и състава им. Декларират се единствено количествата, за които строителните фирми са заявили пред общината указване на място и условия за предаването им за последващо третиране. Формираните на територията на общината строителни отпадъци се транспортират до регионално депо Стожер. На територията на общината не е налично съоръжение/инсталация за предварително третиране на строителни отпадъци.

Община Шабла разполага с два терена за рекултивация, разположени в землището на с. Стаевци и землището на гр. Шабла, за които са съгласувани проекти, по реда на *Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумустния пласт*. В с. Стаевци терена е с площ 100,365 дка, а в гр.Шабла – 50,108 дка, които имат наличен капацитет да приемат инертни отпадъци, съгласно изискванията на *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*, след определяне на оператор за

извършване на дейности с отпадъци, притежаващ необходимия документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

2.3.3. Инсталации за третиране на утайки от ПСОВ

На територията на общината не функционират инсталации и съоръжения за третиране на утайки от ПСОВ.

На територията на гр. Шабла има една действаща ПСОВ, която е изградена за механично и биологично пречистване и обезводняване на утайките. Същата е технически остаряла (без съоръжение за отстраняване на азот и фосфор).

Формираните от дейността на ПСОВ Шабла отпадъци са от решетки и сита и утайки – от 4 до 40 т/г. Обслужват се от ВиК ЕООД, гр. Добрич. Утайките се сушат и използват за запръствяване на градското депо. Не са правени анализи и не се използват повторно за торене.

На територията на гр. Шабла е и зградена е нова ГПСОВ за третиране на отпадъчните битово-фекални води - (ПСОВ Шабла 2) със станция за биологично пречистване на отпадъчните води, която не е въведена в експлоатация и не функционира, поради липса на финансиране.

2.3.4. Други инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци

Пестициди

Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве, произтичащ от съхранението на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност е от съществено значение за екологичния баланс в общината.

Наличието на 152 т. пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, които се съхраняват в 38 бр. Б-Б кубове е потенциален риск за околната среда. Очакват се последващи технологични решения и държавно финансиране за крайното им обезвреждане.

Количествата залежали и негодни за употреба пестициди представляват опасни отпадъци, които са събрани, запълнени и съхранени по технология на БалБок Инженеринг АД в контейнери по проект, финансиран от ПУДООС.

В община Шабла съществуват четири лекарски практики, център за спешна медицинска помощ и една стоматологична практика, които са източници на медицински и биомедицински отпадъци. Отпадъците, генерирани от дейността им са неопасни и опасни.

Отпадъци, които нямат характер на опасни отпадъци:

Хартия от лекарските кабинети, хартиени и пластмасови опаковки от хранителни продукти, ампули, стъклени банки и флакони, с изключение на тези от използвани ваксини,

медицински инструментариум и лабораторна стъклария. Опасни **медицински отпадъци са** инфекциозни медицински отпадъци и фармацевтични отпадъци, остри предмети.

Към инфекциозните медицински отпадъци се отнасят:

Изхвърлени материали или оборудване, замърсени с кръв и нейните производни, други биологични течности или екскрети от инфекциозни пациенти с опасни заразни болести.

Отпадъци, съдържащи кръв и биологични течности:

Това са отпадъци от здравни заведения, съдържащи човешка или животинска кръв, секрети и екскрети, които не се категоризират като инфекциозни отпадъци. Има основания да се предполага, че такива отпадъци биха могли до известна степен да бъдат замърсени с патогенни микроорганизми / превръзки, тампони, спринцовки без игла, инфузионни набори без игла, бинтове, гипсове и други /.

Опасните отпадъци се събират и съхраняват отделно от неопасните, т.к. е забранено тяхното смесване при спазване Наредбата за третиране на опасни и производствени отпадъци. Спазват се правилата за временно съхранение на определените за целта места, използваните съдове, контейнери, чували.

На мястото на генериране опасните отпадъци се събират в полиетиленови торби, поставени в кофи с капак и педал. Кофите са маркирани с жълт цвят и са поставени на местата, където се образуват опасните отпадъци. Острите (пробождащи, режещи) отпадъци като употребени игли, спринцовки, системи за вливания, остриета на скалпели се събират в плътно затворени контейнери за еднократна употреба. Контейнерите да са от влагоустойчив материал, който не позволява пробиване. Затворените контейнери се поставят в полиетиленовите чували за опасни отпадъци. Чувалите с опасни отпадъци се събират в добре затварящи се стационарни или превозими съдове, изготвени от материали, които не могат да взаимодействат с отпадъците. Чувалите с опасни отпадъци се съхраняват временно в определено за целта помещение, от където се транспортират до мястото на тяхното обезвреждане.

2.3.5. Основни изводи и препоръки

➤ Общината е включена в регионална система за организирано събиране, транспортиране и обезвреждане на битови отпадъци, като ползва технически съоръжения – Претоварна станция Балчик за предварително третиране на отпадъци и регионално депо за обезвреждане на битови отпадъци;

➤ Необходимо е организираната система за събиране и транспортиране на битови отпадъци да бъде обезпечена с нови съдове и специализирани автомобили;

➤ За намаляване на инвестиционните и експлоатационни разходи, с цел предотвратяване депонирането на биоразградими отпадъци, е необходимо изграждане на инсталация за третиране на биоотпадъци на територията на общината;

➤ Не е налична система за фамилно компостиране на зелени отпадъци. Да се проучат възможности за разработване и финансиране на проект за доставяне на съдове за домашно компостиране.

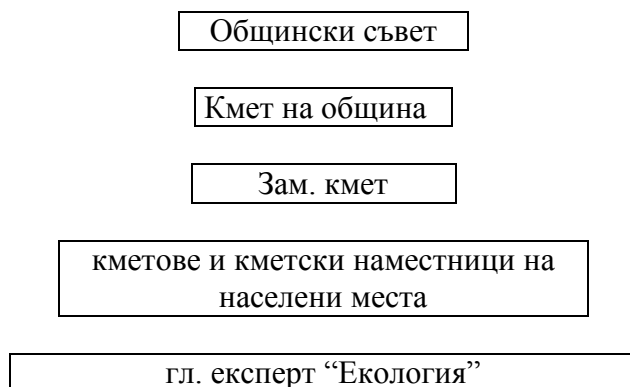
➤ Необходимо е да се осигурят условия за приемане на разделно събрани масово разпространени отпадъци – гуми и отработени масла;

➤ Изпълнението на дейностите по рекултивация в нарушените терени за рекултивация се извършват от оператора при наличие на документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците;

➤ Наличните ББ-кубове за съхраняване на негодните за употреба пестициди налагат предприемане на мерки за предаването на лица, притежаващи необходимия документ по чл.35 от ЗУО за окончателно обезвреждане

2.4. Анализ на институционалния капацитет

Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са:

Към Общински съвет – Шабла функционира постоянна комисия по устройство на територията, благоустрояване, законност, обществен ред и екология, отговорна за решаване на проблемите по опазване на околната среда, в частност и на отпадъците.

С Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Шабла са определени условията и реда за извършване на дейности със строителни, битови, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци и масово разпространени отпадъци, в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, заместник кмет „Икономическо развитие“, главен експерт

„Екология“, а конкретно по населени места кметовете и кметските наместници. Известни контролни функции изпълняват и служителите от Районно полицейско управление – Шабла.

Съгласно чл. 15 от Закона за опазване на околната среда, кметовете на общини провеждат държавната политика по опазване на околната среда на местно ниво, като в задълженията им са вменени следните дейности:

1. информират населението за състоянието на околната среда съгласно изискванията на закона;
2. разработват и контролират заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
3. организират управлението на отпадъци на територията на общината;
4. контролират изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
5. организират и контролират чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
6. определят и оповестяват публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и контролират изпълнението на техните задължения;
7. организират дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
8. определят длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по този закон;
9. осъществяват правомощията си по специалните закони в областта на околната среда;
10. определят лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

В структурата на общинска администрация е обособена и функционира Дирекция „Устройство на територията, строителство и икономическо развитие“, в чиито отдел „Европейски програми и икономическо развитие“ работи един главен експерт „Екология“. Преките задължения на заемачия длъжността са, както следва:

1. изготвя и участва в изготвянето на програми, стратегии и планове, свързани с устойчиво развитие и опазване на околната среда;
2. подготвя проекти на нормативни актове и проекторешения на общински съвет по въпроси, свързани с опазването на околната среда и екологията;
3. участва в разработването, провеждането и контрола на мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на околната среда и екологичната политика на територията на общината;
4. координира дейността на общинската администрация в областта на екологията с РИОСВ, БДЧР, РЗИ, ОДБХ, РДНСК, както и с:
 - неправителствените екологични природозащитни организации и движения;
 - научната общност, частните и държавните фирми и със специалисти в областта на екологията;
5. контролира екологичното състояние на общината;
6. изготвя документи по проекти и процедури, свързани с опазването на околната среда;
7. въвежда и ръководи ефективна система за управление на отпадъците чрез интегриран мениджмънт.
8. участва в подготовката на договорите за дейността по сметопочистването, сметоизвозването, поддържането на депата за отпадъци и осъществява контрол по същата дейност;
9. разяснява, предупреждава и осведомява широката общественост по отношение на всички дейности, намерения и последствия спрямо компонентите на околната среда и проблемите, свързани с тях, чрез всички средства за масова информация.

От страна на Общинския съвет, по силата на ЗМСМА, преки отговорности за решаване на проблемите с управление на околната среда има постоянната комисия по «Устройство на територията, благоустрояване, законност, обществен ред и екология», която се състои от председател и 6 членове.

Към община Шабла функционира и общинско предприятие БКСТРО, където на постоянен трудов договор работят 12 озеленители и 7 работници по чистотата.

Нормативната база, с която общината работи, е действащото към момента международно, национално и местно законодателство.

В областта на опазване на околната среда, община Шабла има изготвени и действащи следните общински наредби:

- Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, осъществяване и поддържане чистотата в личните дворове и обществените места на територията на община Шабла;
- Наредба за управление на отпадъците и поддържане на територията на община Шабла;
- Наредба за изграждане и опазване на зелената ситема на територията на община Шабла.

2.4.1. Функции за управление на отпадъците

С въвеждането на нови изисквания в европейското, съответно и националното законодателство, непрекъснато се увеличава необходимостта от наличие на определено звено в общинската административна структура, което да има както основна функция – да подпомага по същество определените със съответните специализирани нормативни актове по управление на отпадъците изпълнението на правомощията на кмета, така и спомагателна функция, изразяваща се в съдействие, координация, техническа помощ и др.

Основните и спомагателни функции имат следните направления:

- Общинска политика за отпадъците – изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците
- Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци
- Финансово обезпечаване – разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други
- Дейности по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в това число превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции
- Дейности за информиране и привличане на обществеността – обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании

2.4.2. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

Числеността на общинска администрация Шабла към 2013 г. е 96 щатни бройки. Служителите в администрацията са разпределени в три дирекции – Дирекция „Административно-правно и информационно обслужване, финанси и бюджет“, Дирекция „Хуманитарни дейности“ и Дирекция „Устройство на територията, строителство и икономическо развитие“. Дирекциите се ръководят от трима директори на дирекции. Числеността на Дирекция „АПИОФБ“ е 35 щатни бройки, на Дирекция „ХД“ е 20 щатни

бройки и на Дирекция „УТСИР“ са 19 щатни бройки. Дейността на общинска администрация Шабла се осъществява от държавни служители, и лица, работещи по трудово правоотношение. Правата и задълженията на всички служители, произтичат от Закона за държавния служител, Кодекса на труда и от нормативните актове по прилагането им.

Регионалното управление на отпадъците прехвърля основните отговорности относно обезвреждането на битовите отпадъци и събирането и предаването за третиране опасните отпадъци от домакинствата.

Анализът на количествените характеристики на човешките ресурси показва, че броят на служителите, пряко отговорни за управление на отпадъците е крайно недостатъчен. Пример за това е 1 щатната бройка за длъжността главен експерт „Екология“. За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителя, ангажиран и с управлението на отпадъците, се осигуряват посещения на семинари и курсове за обучение и квалификация, в следните направления:

1. компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по управление на отпадъците на местно ниво;
2. упражняване на ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията по управление на отпадъците;
3. въвеждане на разделно събиране на отпадъците;
4. регионално управление на отпадъците;
5. събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
6. подготовка, разработване, оценка и управление на проекти за изграждане на инфраструктура за събиране, съхраняване и третиране (оползотворяване/ обезвреждане на отпадъци, в това число и операциите по временно оползотворяване или обезвреждане на отпадъци);
7. процедурите и условията за кандидатстване по различни Оперативни програми;
8. провеждане на процедури и сключване на договори за възлагане на дейностите по управление на отпадъците;
9. прилагане на схеми за публично-частни партньорства.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите е крайно недостатъчна. Необходима е компютърна техника и софтуер за поддържане на база данни за отпадъците, приети за депониране в регионалното депо за неопасни отпадъци, данни от системата за организирано събиране и

транспортиране на битовите отпадъци, отчетите на организациите по оползотворяване и др. Необходимо е и осигуряване на автомобилен транспорт.

2.4.3. Изводи и препоръки

➤ За оптимизиране на функциите е препоръчително служителят/служителите, пряко свързани с управлението на отпадъците да бъдат обезпечени с нужната материално-техническа и информационна база.

➤ За повишаване на професионалния капацитет е препоръчително служителят/служителите, пряко свързани с управлението на отпадъците да участват в семинари, работни срещи, обучения и други, организирани от МОСВ, Организации по оползотворяване, Браншови организации, РИОСВ, Регионални сдружения.

2.5. Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване

В рамките на проект „Изготвяне на мерки за управление на отпадъците на региони Бургас, Добрич, Провадия“, е изготвен работен проект за закриване и рекултивация на общинското депо. С въвеждането в експлоатация на регионално депо Стожер и преустановяване експлоатацията на общинското депо, находящо се в ПИ 83017.88.65 в землището на гр.Шабла, предстои община Шабла да закрие и рекултивира съществуващото депо, по съгласуван проект за рекултивация.

2.5.1. Описание на общинските депа в обхвата на анализа

Със Заповед № 134/16.09.2009 г. на Директора на РИОСВ-Варна е преустановена експлоатацията на общинските сметища, считано от датата на връчването ѝ. Община Шабла е взела мерки за решаване на проблема като е представила в РИОСВ–Варна актуализиран план за привеждане на депото и прекратяване на експлоатацията му, в съответствие с нормативните екологични изисквания. Изготвения работен проект за рекултивация е необходимо да бъде актуализиран, съобразно нормативните изисквания.

2.5.2. Изводи и препоръки

➤ Във връзка с нормативни промени, актуализацията на проекта за рекултивация на общинското депо е възложен за изработване;

➤ Препоръчително е да се изготви регистър, съдържащ информация за закритите и рекултивирани сметища, за nereкултивирани сметища, в това число местонахождение с географски координати, площ и година на закриване и рекултивация, техническо състояние и статут;

➤ Осигуряване на финансиране за рекултивиране на общинското депо;

➤ Набелязване на конкретни мерки за недопускане на повторно замърсяване на закритите и рекултивирани сметища.

2.6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

С цел запазване на положителните тенденции в йерархията за управление на битовите отпадъци, са направени следните препоръки като конкретни мерки и действия в НПУО 2014-2020 г. и в Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците:

- Отчисленията (екотаксата) за депониране на отпадъците да се прилагат стриктно за всички общини, тъй като са сериозен стимул за общините за намаляване количествата депонирани отпадъци.

- С приоритет по ОПОС 2014-2020 г. да се финансират проекти на общини за съоръжения за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и за въвеждането на системи за разделното им събиране (съдове, специализирани автомобили и др.) и на проекти на общините за предотвратяване на образуването и депонирането на отпадъци.

Във връзка с горната препоръка с приоритет МОСВ/ОПОС да подготвят указания и изисквания към проектите на общините за изграждане на системи за разделно събиране и съоръжения за оползотворяване на биоотпадъците.

- Проучване от общините на най-ранен етап на основните източници на хранителни, зелени и други биоотпадъци и на количествата им и за специфичния подход на всяка община за създаване на системи за разделното им събиране.

- Провеждане на постоянни обучителни програми за всички общини в България по управление на битовите отпадъци в съответствие с йерархията за управление на отпадъците, с акцент върху управление на биоразградимите отпадъци, разделно събиране и рециклиране и предотвратяване, извършване на проучвания за морфологичен състав на отпадъците.

- Подпомагане от Оперативна програма „Конкурентоспособност и иновации” 2014-2020 г. на бизнес проекти за изграждане на съоръжения за сепариране и рециклиране на рециклируеми отпадъци от пластмаса, хартия и картон, стъкло и за предотвратяване на образуването на отпадъци, включително битови отпадъци.

- Въвеждане на информационна система, отчитаща домашното компостиране и на степента на устойчивост на реализираните от общините проекти в тази област.

- Приближаване към принципа „замърсителят плаща” при определяне на такса битови отпадъци чрез измерване на количеството.

- Предоставяне на преференции на домакинствата и юридическите лица по отношение на таксата битови отпадъци при условие, че се включат и участват в системи за разделно събиране на отпадъците, първоначално като пилотни проекти.

- Още по-тясно интегриране на информационните системи на НСИ и ИАОС относно отпадъците, което в известна степен зависи и от унифициране на системите на европейско ниво – Евростат и ЕК.

С Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Шабла, актуализира с решение № 686/ 28.05.2015 г. на общински съвет през май 2015 г., се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местни такси и цени на предлаганите от общината услуги, реда и срока на тяхното събиране, в това число местните такси и цени на услуги, касаещи управлението на отпадъците.

2.6.1. Анализ на схемите за управление на отпадъците

За прилагането на принципа "замърсителят плаща", в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство, се налага нарастване на таксите, заплащани от домакинствата до нива, позволяващи възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги. При повишаването на таксите следва да бъде отчитана и поносимостта им, съобразно доходите на населението.

Програмата предвижда мерки за:

- прогресивно нарастване на "таксите за битови отпадъци", с цел достигане на нива, покриващи дългосрочните разходи;
- изразходване на средствата, постъпващи от такси, само за дейности по управление на отпадъците, по най-ефективния начин;
- покриване на всички разходи на оператора за изграждане и експлоатация на регионалните съоръжения, както и разходите за дейностите след закриването му;
- засилване на контрола спрямо нелегалното изхвърляне на отпадъци и изхвърляне на нерегламентирани места.

Съгласно Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Шабла, размера на таксата се определя, както следва:

1. Пропорционално върху данъчната оценка по смисъла на чл.20, 21 от ЗМДТ на недвижимите имоти за всяка от предоставените услуги- сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, чистота на териториите за обществено ползване.

2. Когато е възможно размерът на таксата се определя в левове според количеството на битови отпадъци, събирани чрез:

- кофи – 100л
- контейнери – 1,1 куб.м
- контейнери – 4 куб.м

3. Когато таксата се определя според количеството на битовите отпадъци, лицата по чл. 64 от ЗМДТ подават декларация в общинска администрация за вида и броя на съдовете за изхвърляне на битовите отпадъци, които ще се използват през годината, съобразно обявената от Общински съвет честота за извозване на битовите отпадъци до 30.11. на предходната година. Към тази такса се прибавя таксата проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци и таксата за поддържане на чистотата на териториите, предназначени за обществено ползване, която се определя пропорционално върху данъчната оценка по чл.20 и чл.21 от ЗМДТ.

4. При придобиване на недвижим имот през годината, декларацията за вида и броя на съдовете се подава в двумесечен срок от придобиването.

С оглед намаляване на тежестта върху домакинските бюджети от разходите за управление на отпадъците, ще се търсят възможности за финансиране на изграждането на инфраструктурата по управление на отпадъците от ДБ, национални и международни финансови институции, както и привличане на инвестиции от частния сектор, под формата на публично-частни партньорства.

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови отпадъци

Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване. Услугите по събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци се осъществява от Общинско предприятие „БКСТРО“.

Услуги чрез прилагане на схемата за „Разширена отговорност на производителя“

Община Шабла е сключила договор с „Екоколект“ АД за предаване на хартия, пластмаса и метал; с „Елтехресурс“ АД за предаване на ИУЕЕО; с „Екобатери“ АД за предаване на НУБА.

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират утайки от ГПСОВ, в резултат на отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води

Не е налична възможност за анализиране на схемата, поради невъведена в експлоатация ГПСОВ на територията на община Шабла. Предвидена е възможност за депониране на утайки от ПСОВ на Регионалното депо в с.Стожер, до намиране на приложение за оползотворяването им.

2.6.2. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план сметка, включваща необходимите разходи за:

- Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други за обществени места, обществени заведения, паркове и градини;
- Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депо или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Общинският съвет взема решение за размера на таксата за организирано сметосъбиране, сметоизвозване, депониране и поддържане на чистота.

Поради липса на технически средства за установяване количествата на битовите отпадъци, Общинският съвет Шабла определя за основа при изчисляването на такса „Битови отпадъци“ данъчната оценка на имота на собственика.

Основните приходи, които постъпват в общината за дейности по опазване на околната среда, идват от таксата за битови отпадъци, а при недостиг и от други общински приходи. Същите се разходват по предназначение за извършване на услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци, поддържане на териториите за обществено ползване и депата на територията на общината, отразени в таблицата:

Разходи за дейностите по чистота, озеленяването и опазването на околната среда на община Шабла за периода 2012-2014 година

Година	2012	2013	2014
Разходи за чистота и озеленяване и опазване на околната среда (в лв.)	495455	433358	347842

Относителен дял на такса смет в общинския бюджет

Година	Общо приходи, лв.	Местни данъчни и неданъчни приходи	Приходи от ТБО	Относителен дял, спрямо общите приходи	Относителен дял, спрямо местните приходи
	лв.	лв.	лв.	%	%
2012	5086870	4988551	230218	4,53	4,61
2013	4860308	1887522	192820	3,97	10,22
2014	5761529	2129504	279500	4,85	13,13

2.6.3. Основни изводи и препоръки

- Проучване на възможности за ползване на европейски и други публични средства за финансиране на разходите за управление на отпадъците;
- Завишаване нивото на покритие на разходите за управление на отпадъците – чрез подобряване събираемостта, завишаване на такса битови отпадъци въз основа на завишаване размера на отчисленията, обезпечаване на разходите за закупуване на нови съдове и автомобилен парк, завишаване на разходите на извършваната услуга по събиране и транспортиране на отпадъци.

2.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Община Шабла има функционираща информационна система за оповестяване на населението за състоянието на околната среда.

Информационното обслужване на населението се състои в информиране на обществеността за включването ѝ в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н. Механизмът на информационното обслужване се състои в събиране и обработване на данните. Режимът на поднасяната информация е ежедневен, периодичен и постоянен, в зависимост от значимостта и естеството на съобщението.

За информиране на обществеността най-използваните средства са:

- общински вестник „Изгрев”;
- обявления на информационните табла в сградата на община Шабла и в кметствата;
- интернет страница на община Шабла – www.shabla.info;
- кабелна телевизия „Калиакра ТВ”.

През следващия програмен период фокусът на администрацията ще се насочва към използването на информационните технологии като средство за подобряване на административното обслужване. Към момента общинската администрация не предлага електронни административни услуги, но има техническа готовност за предлагане на такива. В сайта на общината са публикувани по-важните нормативни и стратегически документи и публични регистри.

2.7.1. Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците

Община Шабла има потенциал да насърчи предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъците чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението. Мероприятията следва да бъдат насочени към действия преди покупката на продуктите (да се вземат предвид възможните вредни въздействия върху околната среда) и след използването им и последващото им третиране, в т.ч. и подготовката за повторната им употреба и оползотворяване.

Специфичния инструмент за насърчаване на предотвратяване образуването на отпадъци е екомаркировката на продуктите. При работа с обществеността особено място заема групата на подрастващите ученици и децата от детските градини, т.к. те са по-възприемчиви и у тях лесно и трайно може да се възпита загриженост за околната среда.

2.7.2. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

Във връзка с управлението на отпадъците, община Шабла активно се включва и провежда ежегодно следните информационно-разяснителни и образователни дейности и кампании:

- общинска кампания за пролетно почистване под надслов „Да посрещнем на чисто събуждането на природата”. В рамките на кампанията се почистват обществени територии, нерегламентирани сметища и гробищните паркове във всички населени места от общината. Извозването на събраните отпадъци се извършва със съдействието на техниката на общинското предприятие и земеделските производители от района.
- кампания „Да изчистим България за един ден”. Почистиват се морския бряг и

плажната ивица, районът около ГКПП – Дуранкулак, брегът на Дуранкулашкото езеро, уличната мрежа, гробищните паркове и речните корита в населените места от общината. В кампанията се включват доброволци от предприятия, фирми и държавни служби на територията на общината, ученици, преподаватели и служители в учебните заведения и детските градини, общинска администрация, кметствата и кметските наместничества, Българско дружество за защита на птиците, яхт клуб „Портос Кария”, рок клуб „Децата на изгрева” и др. Събраните отпадъци се извозват от машини на общинското предприятие и техника, предоставена от земеделските кооперации, частни земеделски стопани и фирми, работещи в района. Събраните рециклируеми отпадъци се предават на лицензирана фирма за последващо оползотворяване.

2.7.3. Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците.

В общината функционира информационен център за предоставяне на административни услуги в областта на управление на отпадъците. В сайта на общината са публикувани основните стратегически документи като Общия план за развитие на община Шабла, отчети за извършени дейности по Програмата за опазване на околната среда и Програмата за управление на общината, Наредбата за управление на отпадъците и поддържане на територията на община Шабла.

2.7.4. Изводи и препоръки

Информационната политика на общината е обезпечена в достатъчна степен по отношение актуалното състояние в сектор Опазване на околната среда.

Необходимо е предприемане на следните мерки за подобряване на информационната политика и привличане на обществеността:

- Провеждане на информационни кампании за повишаване екологичното съзнание на населението, включващи разяснителни дейности за: предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци; увеличаване количествата рециклирани и оползотворени отпадъци; подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците; предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;

- Въвеждане на информационна система с цел информиране на обществеността и бизнеса за:

- Необходимостта и ползите от намаляване количествата генерирани отпадъци;

- Ред и начин за предаване на строителни отпадъци, образувани в резултат от строителни и ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти и административни сгради;
- Списък на организациите по оползотворяване на отпадъците;

2.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците.

Основни национални документи, регламентиращи събирането и предоставянето на информация за отпадъците е Законът за управление на отпадъците и Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Много на брой различни институции събират информация, касаеща управлението на отпадъците, като все още няма изградена интегрирана информационна система.

Местната нормативна уредба по управление на отпадъците осигурява необходимите условия за прилагане на националното законодателство. В тази връзка се предвиждат задължения за различните лица, които имат отговорности в процеса на управление на отпадъците - собствениците или наемателите на търговски обекти (магазини) и заведения за обществено хранене, домсъветите, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища. Специално внимание следва да се отдели на въвеждането в общинската наредба на направените изменения в нормативните актове за управление на масово разпространени отпадъци.

За обезпечаване на прилагането на новоприетото законодателство е необходимо да се идентифицират лицата, които имат задължения и отговорности като специално внимание следва да се обърне на големите генератори на отпадъци – търговски обекти, административни сгради, предприятия, които ползват системата за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци, строителни дружества и на местата, които се използват или са били използвани за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

Ефективното прилагане на законодателството на местно ниво е невъзможно без осигуряване на достатъчен, квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация, подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) и въвеждане на информационни системи за събиране и обработка на данни. Този въпрос е разгледан в раздела за повишаване на административния капацитет.

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне

изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и квалифициран персонал.

Изпълнението на Програмата за управление на отпадъците изисква подобряване на административния капацитет на местно ниво.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Това налага насърчаване съвместната работа с общините, включени в Регионалното сдружение, с цел изпълнение на техните отговорности и подпомагане усъвършенстването на системите за управление на отпадъците чрез регионалните инициативи и осигуряване на достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

Изводи и препоръки:

➤ По отношение създадената в общината организация за събиране, обработване и предоставяне на информация за дейностите с отпадъците, информационното обезпечаване частично покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците, както следва:

- Предварително и последващо планиране;
- Договори и управление на договорите;
- Събиране и транспортиране на отпадъците и поддържане чистотата на територията на общината;
- Третиране и обезвреждане на отпадъците;
- Разделно събиране на масово разпространени отпадъци (при въвеждане на система за МРО);
- Контрол по изпълнение на дейностите;
- Проучаване, проектиране и изграждане на нови съоръжения;
- Техническа и биологична рекултивация на сметища.

➤ Информационното обезпечаване на управлението на отпадъците в община Шабла е публично по своя характер, но не е налична онлайн за аналитични цели вид. За изпълнение целите на програмата е необходимо да се изгради единна информационна система за управление на отпадъците, която да обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците, с цел изготвяне на качествени анализи въз основа на достоверна информация при планиране и вземане на управленчески решения.

➤ Препоръчително е да се създаде организация за съхраняване, обмен и достъп до основни групи документи в обхвата на сектор „Управление на отпадъците“, като например: цени и такси за услуги за заплащане на ТБО, заповеди на кмета на общината, сключени договори с външни фирми за МРО, обезвреждане на отпадъци, дейности по предварително третиране, отчети, протоколи, в това число констативни протоколи за осъществен контрол, регистри на обекти, договори, фирми, оператори и лица с издадени документи по чл.35 от ЗУО, регистър за изпълнение на контролната дейност.

2.9. Прогнози за образуваните отпадъци

Прогноза за населението

За целите на настоящата програма по отношение прогноза за населението, е използвана информация на НСИ, за населението на област Добрич.

І вариант (при хипотеза)

	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060
Добрич	180929	172040	163246	154626	146315	138345	130792	123658	116927	110543
мъже	88254	83463	78990	74798	70914	67258	63809	60512	57368	54362
жени	92675	88577	84256	79828	75401	71087	66983	63146	59559	56181

ІІ вариант (относително ускоряване)

	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060
Добрич	181242	173278	165745	158597	151785	145242	138987	133065	127445	122054
мъже	88428	84149	80348	76932	73834	70945	68209	65592	63055	60566
жени	92814	89129	85397	81665	77951	74297	70778	67473	64390	61488

ІІІ вариант (относително забавяне)

	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060
Добрич	180778	171440	162007	152681	143606	134932	126709	118961	111671	104796
мъже	88170	83129	78315	73745	69461	65433	61600	57961	54517	51260
жени	92608	88311	83692	78936	74145	69499	65109	61000	57154	53536

І вариант се определя се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните – членки.

II вариант се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически процеси в стрната.

III вариант Развитие на населението е прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в стрната.

Прогнозата за броя на населението на община Шабла през 2025 година е 4 588 жители, съгласно данните от Проект „Изготвяне на мерки за управление на твърдите отпадъци в регионите Бургас, Добрич, Провадия“.

Подробно по години:

години	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
население	5172	5104	5036	4969	4904	4839	4775	4711	4649	4588

Прогноза за общото количество генерирани отпадъци на територията на Общината (тона/година) до 2025 г. е 1 279 т., съгласно данните от Проект „Изготвяне на мерки за управление на твърдите отпадъци в регионите Бургас, Добрич, Провадия“.

Подробно по години:

години	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
генерирани отпадъци (тон)	1442	1423	1404	1386	1368	1349	1332	1314	1297	1279

Норма на натрупване към момента на анализа

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България, за населени места 3 - 25 хил жители е 295.5 кг/жител/година.

За целите на анализа за норма на натрупване, са взети от резултатите от направени измервания за нормата на натрупване, съгласно Ръководство за определяне броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспотиране на отпадъци, а именно:

№	Населени места с население в хиляди жители	примерни норми за натрупване на битови отпадъци в м ³ /жител за една година				
		2000 г.	2005 г.	2010 г.	2015 г.	2020 г.
1.	До 1	0,56	0,64	0,73	0,81	0,87

2.	От 1 до 5	0,61	0,69	0,77	0,83	0,90
3.	От 5 до 10	0,98	1,08	1,17	1,25	1,32
4.	От 10 до 25	1,08	1,20	1,30	1,38	1,46
5.	От 25 до 50	1,12	1,27	1,35	1,42	1,50
6.	От 50 до 100	1,23	1,40	1,49	1,55	1,60
7.	От 100 до 150	1,32	1,48	1,57	1,64	1,67
8.	От 150 до 250	1,49	1,67	1,79	1,85	1,90
9.	От 250 до 300	1,65	1,83	1,95	2,02	2,05
10.	Над 300	1,81	1,98	2,05	2,10	2,13

От проведените досега изследвания, за основна част от общините, нормата на натрупване се движи между 0,5 и 2 кг/жит/ден.

Прогноза на нормата на натрупване

Прогноза за нормата на натрупване за населените места в община Шабла е изчислена на база основните параметри, определени за количество образувани битови отпадъци на човек от населението, а именно 295,5 кг/ж/г, съгласно утвърдената методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци от Националния план управление на отпадъците 2014 -2020, както следва:

Населени места	2015	2016	2017	2018	2019	2020
с. Божаново	2,07	2,07	1,77	1,77	1,77	1,77
гр. Шабла	1014,2	979,3	939,9	902,5	866,1	831,8
с. Ваклино	49,3	47,3	45,5	43,7	42	46,1
с. Горичане	19,5	18,6	17,7	16,8	15,9	15,4
с. Горун	24,2	23	21,9	20,9	20,1	19,2
с. Граничар	36,9	35,5	33,9	32,5	31,3	30,1
с. Дуранкулак	109,6	105,2	101,2	96,9	93,1	91
с. Езерец	37,5	36,1	34,6	33,1	31,9	30,7
с. Захари Стояново	29,6	28,4	27,2	26	25,1	23,9
с. Крапец	106,7	102,5	98,4	94,3	90,7	86,9
с. Пролез	13	12,4	12,1	11,5	10,9	10,6
с. Смин	19,2	18,6	17,7	17,1	16,3	15,7
с. Стаевци	2,6	2,6	2,4	2,4	2,1	2,1
с. Твърдица	3,8	3,5	3,5	3,3	3,3	2,9
с. Тюленово	15,4	15,1	14,5	13,9	13,3	12,7
с. Черноморци	15,4	14,7	14,2	13,6	13	12,4
Община Шабла	1499	1439	1381	1326,2	1273,3	1222,2

Очакваното намаление на нормата на натрупване на отпадъци се дължи основно на два факта:

- Очаквано намаление на населението;
- Предприемане на мерки от общината за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;

Развитието на нормата на натрупване във времето предполага, че тя ще се развива при условията на "относително разделяне", т.е расте НН по-бавно от БВП. В случая е предположено средно нарастване на НН с 0.5 - 0.6% на година, при което са получени

данните за бъдещите периоди. С натрупването на нови практически данни някои количества за бъдещи периоди могат да бъдат преразгледани и коригирани на тази основа.

Прогнозиране на количествата отпадъци съгласно морфологичния състав на отпадъците

Морфологичен състав съгласно Методиката от Националния план 2014-2020 г.

Населени места	под 3 хиляди	3-25 хиляди	25-50 хиляди	50-150 хиляди	над 150 хиляди
Хранителни	15.60%	23.20%	28.00%	30.60%	28.90%
Хартия	6.10%	8.50%	8.10%	9.40%	11.40%
Картон	4.00%	5.50%	6.90%	8.20%	9.40%
Пластмаса	10.30%	10.10%	12.80%	15.40%	11.30%
Текстил	2.00%	3.70%	2.90%	2.90%	2.80%
Гума	1.00%	0.90%	1.00%	1.00%	0.90%
Кожа	1.00%	0.90%	1.00%	1.00%	0.90%
Градински	30.90%	21.70%	13.10%	11.00%	11.00%
Дървесни	2.90%	2.00%	2.90%	2.10%	2.00%
Стъкло	2.40%	6.10%	7.00%	7.80%	9.20%
Метали	1.90%	2.00%	2.00%	2.00%	1.90%
Инертни	21.30%	14.80%	13.70%	8.00%	9.70%
Опасни	0.60%	0.60%	0.60%	0.60%	0.60%
общо	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

С цел унифициране на подхода на общините за осъществяване на анализ на състава на отпадъците през 2012 г. МОСВ утвърди Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци. В методиката е направен задълбочен анализ на тенденциите в развитието на образуване на отпадъците, както и на тенденциите в развитието на материалите и връзката им с образуване на различните фракции. Определени са и основните параметри, влияещи върху нормата на натрупване и морфологичния състав на отпадъците. В малките населени места от 3 до 25 хил. ж. с най-голям относителен дял са биоразградимите отпадъци - около 60%, като градинските са водещи с относителен дял 30% в най-малките населени места, а хранителните – с малък превес над градинските в групата на населените места от 3 до 25 хил. ж. За големите населени места от 50 хил. ж. до 150 хил. ж. и над 150 хил. ж. хранителните отпадъци имат най-висок относителен дял (около 30%), следвани почти поравно (по около 10% за изброените групи) от хартия и картон (които заедно са над 20% от отпадъците), пластмаса, градински отпадъци, стъкло и инертни отпадъци. Следователно, над 60% от състава на битовите отпадъци и в населените места над 50 хил.ж. представляват биоразградимите отпадъци. С увеличаване на броя жители нараства и съдържанието на хартия и картон в битовите отпадъци – от 10% на 20%, както и на хранителни отпадъци – от около 15% на около 30%.

Във връзка с изчисленията, които общините ще правят и ще трябва да доказват пред МОСВ за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, общините са задължени на определена периодичност да извършват морфологичен анализ на битовите си отпадъци, като използват методиката, утвърдена през 2012 г. Това ще даде възможност за съпоставимост на данните и проследяване на тенденциите за промените в морфологията на битовите отпадъци.

Прогнозиране на количествата разделно събрани отпадъци

Прогнозирането на количествата рециклирани битови отпадъци се основава на предприети мерки, свързани с въвеждане на системите за разделно събиране на рециклируеми отпадъци, мерки за разделно събиране на отпадъците в търговските, административните, стопанските, образователните и други обекти. Към настоящия момент не могат да се направят прогнозни количества на разделно събрани отпадъци, поради нефункционираща такава система в общината.

В рамките на Проект „Изготвяне на мерки за управление на твърдите битови отпадъци в регионите Бургас, Добрич, Провадия“ са провеждани изследвания за морфологичния състав на образуваните отпадъци със следните показатели:

Състав на материалите в генерираните отпадъци (тон) - Община Шабла

Име/ Година	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Хартия	158	160	161	164	165	167	169	170	172	173	174
Полимери	31	30	30	32	31	32	31	31	30	30	29
Метал	20	20	19	19	19	19	18	18	18	18	17
Стъкло	44	43	43	42	41	41	40	40	39	39	38
Общо рециклируеми	252	253	252	257	257	258	258	259	259	260	260

Прогноза за фамилно компостиране

Домашното компостиране е най-подходящо за райони от 3 000 до 5 000 жители. Около 95% от домакинствата в общината разполагат със собствени градини и предвид това са най-добре информирани за характеристиките на почвата, растенията и торовете, което ги прави по-добре възприемчиви за идеята за събиране и компостиране на биоразградимите отпадъци. Съгласно Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране, в системите за домашно компостиране следва да бъдат обхванати общо 70 000 домакинства за 2010 г.; 89 000 за 2013 г. и до 2020 г. – 124 000 домакинства.

В тази връзка общината се вписва в общо националните прогнози за развитие на фамиленото компостиране.

В рамките на Проект „Изготвяне на мерки за управление на твърдите битови отпадъци в регионите Бургас, Добрич, Провадия“ са провеждани изследвания за възможностите за компостиране на биоразградими отпадъци, като резултатите са отразени в таблицата:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2026	2027	2028	2029	2030
Население бр. жители	5291	5229	5167	5106	5046	4986	4643	4588	4534	4480	4428
Ресурс за събиране (т)	295	301	306	311	316	326	295	291	288	284	281
Обхванат ресурс (т)	62	74	85	96	107	117	142	140	139	137	135
Събираемост (%)	21,1%	24,6%	27,8%	30,9%	33,8%	36,0%	48,2%	48,2%	48,2%	48,2%	48,2%
Налични съдове (бр)	519	615	709	801	890	978	1184	1170	1156	1142	1129
Доставка (бр/год)	205	244	260	297	334	347	320	354	482	306	341
Стойност (лв/без ДДС)	26652	31733	33809	38578	43365	45151	41554	46082	62608	39779	44328

III. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е обективно следствие от социално–икономическия анализ и представя изводите от проучването на състоянието и потенциала на общината, като акцентира на силните, слабите страни, възможностите и заплахите за развитие.

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни и слаби страни, както и на външните за организацията или региона възможности и заплахи. Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива

организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Те позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието на общината. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

3.1. Силни страни

- Разработена програма за опазване на околната среда;
- Богато и съхранено биологично разнообразие;
- Наличие на източници за водоснабдяване на всички населени места;
- Добра екологична обстановка;
- Изградена система за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци;
- Изградена система за разделно събиране на отпадъци от ИУЕЕО, НУБА и опаковки във всички населени места и в курортната зона;
- Функциониращо регионално депо за неопасни отпадъци и обслужваща претоварна станция;
- България е една от страните с много ниско ниво на генерирани отпадъци на 1 жител в ЕС;
- Изграден е значителен административен капацитет на различните нива на управление на отпадъците – национален, регионален и местен.;
- Установена е практика за налагане на законодателството, чрез ефективен контрол в сектора.

3.2. Слаби страни

- Наличие на нерекултивирано общинско депо;
- Липса на ГПСОВ за пречистване на отпадъчни води;
- Наличие на амортизирана действаща ПСОВ;
- Липса на система за разделно събиране на отпадъците от ИУГ и отработени масла;
- Недостатъчен финансов ресурс по управление на отпадъците;
- Проява на слаб интерес от населението към екологичните проблеми;

3.3. Възможности

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците.
- Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците.
- Създаване на капацитет и наличие на нормативна основа за изграждането на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците.
- Въвеждане на нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците.
- Осигуряване на прозрачност при определяне на такса битови отпадъци за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“.

3.4. Заплахи

- Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците.
- Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимостта за повишаване на такса битови отпадъци за населението.
- Налагане на санкции от РИОСВ за неспазване на нормативните изисквания.

IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

4.1. Стратегически и оперативни цели

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

4.2. Алтернативи за постигане на целите

- Закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране с брой и капацитет, достатъчни за обхващане на прогнозните количества зелени отпадъци за домашно компостиране.

- Инвестиции за закриване и рекултивация на общинското депо.
- Инвестиции в съдове за събиране на битови отпадъци и транспортни средства за превоз на битовите отпадъци.
- Инвестиции в инфраструктура и съдове разделно събиране на строителни отпадъци.
- Инвестиции в инфраструктура и съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Община Шабла има пълната самостоятелност да реши какви да са стратегическите цели и мерките за тяхното развитие, но във всички случаи те следват целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Посочените мерки не представляват механичен списък съобразно планираните на общинско и регионално ниво, а са коректни и адекватни, обединени в единен документ, който интегрира интересите на заинтересованите страни на местно ниво и отразява специфичните особености и възможности, компетенции и условия на общината, с цел ангажимент за изпълнението им.

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на настоящата Програма по управление на отпадъци, е необходимо да се изпълнят определен набор от дейности. Дейностите за постигане на следните цели:

- предотвратяване образуването на отпадъци
- разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло
- разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в това число за биоотпадъците
- изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци
- предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци
- управление на утайките от ПСОВ
- информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците
- прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

са формулирани въз основа на направените анализи в Раздел II от настоящата Програма на състоянието на управлението на отпадъците на общинско ниво, направените основни изводи и препоръки и оценката от SWOT анализа.

Описаните в плана за действие мерки са подробно идентифицирани. За измерване на изпълнението на целите не съществува единна методология и универсални индикатори нито на национално, нито на европейско ниво. За начална база за анализ са количествата генерирани отпадъци и депонирани отпадъци на човек на година. Водещия принцип при подбора на мерки са тези, които са най-обещаващи за предотвратяване на вредното въздействие на отпадъците върху човека и околната среда.

Планът за действие на община Шабла е за периода 2015 – 2020 г. и включва основните мерки и дейности, предвидени с изпълнението на поставените в Програмата стратегически и оперативни цели. Планът за действие е съобразен с целите и приоритетите на програмата.

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности/ мерки	Бюджет	Източник и на финансира не	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
			ХИЛ.ЛВ.				Текущи и цели	Водеща и партньор
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предотвратяване образуването на отпадъци	Осъществяване на контрол върху генераторите на отпадъци за изпълнение на дейностите по предотвратяване и намаляване на образуваните резултат от дейността отпадъци	-	Общински бюджет	постоянен	Намаляване количествата образувани отпадъци	Брой извършени проверки и установено поетапно намаляване количеството образувани отпадъци	Община Шабла Общински съвет РИОСВ
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им	Предотвратяване образуването на отпадъци	Оценка на възможността за прилагане на ефективна методика за определяне на такса битови отпадъци на база	-	Общински бюджет, ПУДООС	Юни 2016	Определена реалистична такса битови отпадъци	до юни 2016 достигане коефициента на покритие на разходите с приходите от такса битови	Община Шабла Общински съвет

използване		количество образувани отпадъци и спазвайки принципа „Замърсителя плаща“					отпадъци	
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предотвратява не образуването на отпадъци	Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища	-	Общински бюджет	постоянен	Предотвратява не образуването на нерегламентирани замърсявания	Брой установени нерегламентиран и замърсявания	Община Шабла
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предотвратява не образуването на отпадъци	Оценка на възможностите за въвеждане на Публично – частно партньорство в дейностите свързани с управление на отпадъците	-	Общински бюджет, Външно финансиране	2017	Сключване на договори с лица, притежаващи необходимите документи за извършване на дейности, свързани с управлението на отпадъците – битови,	Брой сключени договори и брой обхванати отпадъчни потоци	Община Шабла

						строителни, биоразградими отпадъци, МРО и др.		
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предотвратява не образуването на отпадъци	Сключване на доброволни споразумения с производители/ търговци на хранителни стоки относно третирането на стоки с изтичащ срок на годност	-	-	2018	Ограничаване образуването на хранителни отпадъци	Брой доброволни споразумения с производители/ търговци на хранителни стоки	Община Шабла Общински съвет
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предотвратява не образуването на отпадъци	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи чрез въвеждане на електронно управление	-	-	2016	Реализиране на електронно управление	Брой реализирани икономии на хартия и офис консумативи	Община Шабла Общински съвет
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване	Предотвратява не образуването на отпадъци	Въвеждане на финансови стимули към граждани, предаващи битови	-	-	2017	Редуциране количествата образувани битови	Намаляване размера на дължимата към общината такса	Община Шабла Общински съвет

образуването им и насърчаване на повторното им използване		отпадъци за рециклиране				отпадъци	битови отпадъци	
Увеличаване на количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска депонираните отпадъци	Разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло	Работа с обществеността и бизнеса за възприемане на идеята и убеденост в предимствата на повторната употреба, рециклирането и оползотворяването на отпадъците	-	Общински бюджет	2017	Увеличаване количествата на предадени отпадъци за повторна употреба и рециклиране	Отчетени количества предадени отпадъци за рециклиране	Община Шабла
Увеличаване на количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на	Разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за	Организиране на система за разделно събиране на опасните битови отпадъци от общия битов отпадъчен поток	-	Общински бюджет	2016	Предотвратяване на риска от депониране на опасните отпадъци в регионалното депо	Брой съдове за събиране на опасни отпадъци в търговски обекти, административни и сгради и др.	Община Шабла

риска от депонираните отпадъци	от рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло								
Увеличаване на количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване на предотвратяване на риска депонираните отпадъци	на Разделно събиране и постигане на целите за биоразградими те отпадъци, в това число и биоотпадъците	Организиране на разделно събиране на биоразградими отпадъци, в т.ч. определяне на места за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане/фамилно компостиране	-	Общински бюджет, ОП, ДБ	2019	Увеличаване на дела на оползотворени отпадъци. Намаляване количествата депонирани отпадъци. Получаване на компост за нуждите на земеделието	Брой компостери	Община Шабла	
Увеличаване на	Изпълнение на	Осигуряване на	-	Общински	2017	Предотвратява	Брой осигурени	Община Шабла	

количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	изискванията и целите за рециклиране и оползотворява не на строителните отпадъци	система за разделно събиране на строителни отпадъци, образувани от домакинствата при строителни и ремонтни дейности		бюджет, ОП, ДБ		не смесването на строителни с битови отпадъци. Увеличаване на дела на рециклираните строителни отпадъци	места/съдове за разделно събиране на строителни отпадъци	
Увеличаване на количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Предотвратява не и намаляване риска от депонираните отпадъци	Закриване и рекултивация на общинското депо	2000	Общински бюджет, ДБ	2018	Ликвидиране на нерегламентирани замърсявания	Рекултивирано депо	Община Шабла
Увеличаване на количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на	Предотвратява не и намаляване риска от депонираните отпадъци	Предотвратяване на смесването на опасни отпадъци с общия битов отпадъчен поток	-	-	2017	Осигурена система за разделно събиране на опасните отпадъци от общия битов	Въведена система	Община Шабла

риска от депонираните отпадъци							отпадъчен поток		
Увеличаване на количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	на	Предотвратява не и намаляване риска от депонирани отпадъци	Обезвреждане на залежали пестициди, съхранявани в ББ кубове	-	ДБ	2018	Предотвратява не на риска от депониране на залежали пестициди и органични замърсители в регионалното депо	Брой предадени за крайно обезвреждане ББ кубове	МОСВ, община Шабла
Увеличаване на количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	на	Подобряване на управлението на утайките от ПСОВ	Предвиждане на мерки за оползотворяване на утайките от ПСОВ след въвеждане в експлоатация на ПСОВ Шабла 2	-	ОПОС	2018	Предотвратява не на риска от депониране на утайки от ПСОВ на регионалното депо	Въведена в експлоатация ПСОВ Шабла 2. Изготвен проект за финансиране на утайки от ПСОВ	Община Шабла
Увеличаване на количествата рециклирани	на	Подобряване на управлението	Предвиждане на мерки за оползотворяване на	-	ОПОС	2020	Предотвратява не на риска от депониране на	Въведени в експлоатация ПСОВ във	Община Шабла

оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	на утайките от ПСОВ	утайките от ПСОВ след въвеждане в експлоатация на ПСОВ във всички населени места				утайки от ПСОВ на регионалното депо	всички населени места	
Увеличаване на количествата рециклирани оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Подобряване на управлението на утайките от ПСОВ	Въвеждане на устойчиви практики за употребата на утайки от пречистване на отпадъчни води в земята и използването им за рекултивация	-	Общински бюджет, Външно финансиране	2018	Предотвратява не на риска от депониране на утайки от ПСОВ на регионалното депо	Изградени ПСОВ. Количество оползотворени утайки.	Община Шабла МЗГ
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Информационно осигуряване, запазване и подобряване на административ ния капацитет на общината при управление на	Изготвяне на регистър, съдържащ информация за закритите и рекултивирани сметища, и нерекултивирани сметища, в това число тяхното	-	-	2016	Предоставена достоверна информация в реално време	Внедрена информационна система	Община Шабла

	отпадъците	местонахождение, координати, площ и година на закриване и рекултивация, техническо състояние и статут						
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината при управление на отпадъците	Въвеждане на информационна система, с цел информиране на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване количествата образувани от населението отпадъци	-	-	2016	Предоставена достоверна информация в реално време	Внедрена информационна система	Община Шабла
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината	Въвеждане на информационна система, с цел информиране на обществеността и бизнеса за дейностите по	-	-	2016	Предоставена достоверна информация в реално време	Внедрена информационна система	Община Шабла

	при управление на отпадъците	събиране и транспортиране на различните видове отпадъчни потоци, в т.ч. графици на обслужваните райони и места за разделно събиране.						
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината при управление на отпадъците	Въвеждане на информационна система с достъп до основна група документи в обхвата на сектор УО, в това число сключени договори, регистри на обекти, оператори и лица по чл.35 от ЗУО и регистър за изпълнение на контролната дейност	-	-	2016	Предоставена достоверна информация в реално време	Внедрена информационна система	Община Шабла
Превръщане на обществеността в ключов фактор за	Прилагане на разяснителни кампании и	Провеждане на образователни форми на обучение	-	Общински бюджет, ООп	периодично	Проведени образователни форми на	Брой и вид на проведени образователни	Община Шабла, ООп

прилагане на йерархията на управление на отпадъците	на на на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	информирани на обществостта по въпросите на управление на отпадъците	за управлението на отпадъци в подрастващото население (детски градини и училища)				обучение	форми на обучение	
Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	на в за на на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	Прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	Провеждане на информационни кампании за повишаване екологичното съзнание на населението, включващи разяснителни дейности за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци, разделно събиране на отпадъци, предотвратяване на риска от стари замърсявания с отпадъци и	-	Общински бюджет, ООп	периодично	Проведени информационни кампании	Брой и вид на проведените кампании	Община Шабла, ООп

		предимствата на повторната употреба, рециклирането и оползотворяването на отпадъци						
Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане йерархията управление отпадъците	Прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците	Организиране и провеждане на кампании за сезонни почиствания	-	Общински бюджет, ДБ, ООп	периодично	Почистени площи	Събрани количества отпадъци	Община Шабла, ООп

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитие на общината, региона и страната и предвид това в раздела е представена взаимовръзката на тази програма с други програмни документи и необходимостта от координацията и съвместяването им с цел постигане на синергичен ефект от изпълнението им. За целите на този раздел са представени предвижданията на националните програмни документи в областта на управление на отпадъците, а именно:

- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на РБългария з периода 2010-2020 г.
- Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.
- Трети национален план за изменение на климата 2013-2020 г.
- Актуализиран национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители в РБългария 2012-2020 г.

Следните програмни регионални и общински документи:

- Областна стратегия за развитие
- Общински план за развитие
- Програмата за опазване на околната среда
- Програма за изграждане на интегрирани общински информационни системи, са пряко свързани с предвижданията на настоящата програма. Заложените в програмата по управление на отпадъците мерки и цели ще допринесат за постигане на националните и регионалните цели за развитие, а именно:
 - Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъците
 - Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
 - Подобряване на организацията по разделяне, предварително съхранение, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците
 - Създаване на система за предварително третиране на отпадъци преди тяхното депониране;
 - Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците
 - Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

- Правно регулиране на управлението на отпадъците на местно ниво и ускоряване на прилагането на законодателството и политиката в областта
- Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците
- Участие на обществеността
- Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство

Изпълнението на специфичните цели гарантира изпълнението на генералната цел на Програмата, а именно: екологосъобразното управление на отпадъците, формирани на територията на общината, в съответствие с общинските, регионални и национални цели за развитие.

VII. СИСТЕМА НА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

7.1. Наблюдение за изпълнението на Програмата за управление на отпадъците

Наблюдението за изпълнението на програмата за управление на отпадъците включва няколко важни аспекта. На първо място, при изграждане на системата за наблюдение, отчет и контрол е необходимо да се извърши ясно разпределение на отговорностите. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма по управление на отпадъците. Той следва да определи звеното в структурата на общинската администрация, което да отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Ясно трябва да се определят отговорностите на други вътрешни и външни на администрацията звена, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва.

Вторият аспект се отнася до събиране на информация за проследяване на напредъка на изпълнение на програмните цели. Необходимо е да се определи обхватът на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графикът за предоставяне на информация. Обхватът и източниците на необходимите данни се обуславят от включените в настоящата програма цели и мерки и избраните индикатори за изпълнението им. Индикаторите следва да са релевантни към целите на програмата, приемливи, надеждни, лесни за измерване,

сравними, т.е. не се изискват много ресурси, използване на достъпни информационни източници.

Осигуряването на достатъчно надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. Целесъобразно е своевременно да се попълват формуляри (чек листове), имащи отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. Поради това е препоръчително общината да разработи и прилага единна информационна система за отпадъците.

Минималното изискване по отношение график за предоставяне на информацията е тя да се събира, систематизира и обобщава на годишна база. Сроковете за събиране и систематизиране на данни се съобразяват с нормативните изисквания. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата по управление на отпадъците за предходната година до 31 март, а регионалните сдружения за изпълнение на целите по чл.31 от ЗУО – до 10 март на следващата година. Поради това е целесъобразно събирането и систематизирането на информацията за предходната година да се извърши до края на месец февруари.

На трето място системата за наблюдение, отчет и контрол за изпълнение на програмата включва действия, осигуряващи необходимата информация за междинни оценки и окончателна оценка на степента на изпълнение на целите, както и механизъм за анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им и актуализация при необходимост.

Като административен подход се предвижда кметът на общината да издададе заповед за утвърждаване на вътрешни правила, които подробно да описват отговорностите на структурните звена в общинската администрация за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването и подготовката на годишния отчет пред общински съвет за изпълнение на настояща програма по управление на отпадъците.

7.2. Контрол и отчитане на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците

Орган за контрол по изпълнение на програмата по управление на отпадъците е общинския съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците през съответната година. Отчетът се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ, а самият отчет се публикува на интернет страницата на общината.

Целта на отчета е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и включва графики, таблици, фигури, които илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите.

Целесъобразно е годишния отчет да бъде изготвян в следния формат:

1. Въведение
 2. Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината
 3. Предприети от общината действия, осигуряващи ефективност и ефикасност при изпълнението
 - създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
 - преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприети мерки за преодоляването им;
 - резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година
 4. Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата
 5. Заключение
- Приложения

7.3. Процедура за актуализация на Програмата

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общите изисквания по отношение на актуализацията на разработените Програми по управление на отпадъците – програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

- В резултат от въздействието на „външни фактори“ например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмат стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки.
- В резултат на фактори, свързани с изпълнението, а именно значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага

прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания резултат.

Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. За актуализацията следва да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общински съвет и да се публикува за информация на обществеността.

